รายงานการวิจัย

เรื่อง

แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตจังหวัดขอนแก่น

GUIDELINES FOR SOLVING ACCOUNTING PROBLEMS OF SMALL AND MEDIUM-SIZED PRIVATE ENTERPRISE IN KHON KAEN PROVINCES

พลากร เวียงใต้

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปีการศึกษา 2562

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีก็เพราะได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ดร.ทตมัล แสงสว่าง ที่ได้ให้คำแนะนำรวมทั้งข้อเสนอแนะอื่นๆจนกระทั่งงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมาในที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่ได้สนับสนุนทุนวิจัยสำหรับบุคลากรภายในและมอบประสบการณ์ที่ดีงามอันมีคุณค่ายิ่งแก่การศึกษา ตลอดทั้งเจ้าของผลงาน ตำราและเอกสารทางวิชาการทุกท่าน ที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาต่อทำให้เกิดแนวคิดต่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยฉบับนี้

ขอขอบคุณผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี และผู้ทำบัญชีพร้อมทั้งผู้ให้สัมภาษณ์ในเขตจังหวัดขอนแก่น ที่ให้ความกรุณาในการให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามและให้สัมภาษณ์ ทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณประโยชน์ใดๆ อันเกิดจากการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแด่ พระคุณบิดา มารดา ตลอดจนครูอุปัชฌาย์และบูรพาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ชีวิต สติปัญญา และคุณธรรม อันเป็นเครื่องชี้นำและส่งเสริมสิ่งที่ดีงาม ผู้วิจัยขอระลึกถึงและขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

สุดท้ายผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่สนใจ หากงานวิจัยในครั้งนี้ขาดตกบกพร่องหรือไม่สมบูรณ์ประการใด ผู้วิจัยขอกราบขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

พลากร เวียงใต้

ตุลาคม 2565

หัวข้อวิจัย : แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัย : พลากร เวียงใต้
หน่วยงาน : คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

ปีที่พิมพ์ : 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 4 ประการคือ 1)เพื่อศึกษาถึงสภาพการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น 2)เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำบัญชีของSMEs 3)เพื่อสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของการจัดทำบัญชีของSMEs และ 4)เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีให้แก่ SMEs ข้อมูลที่นำมาศึกษาได้มาจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีคุณภาพ [ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องเป็น 0.94 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบอัลฟ่าเป็น 0.911] ได้มาจากการสอบถามผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีและผู้ทำบัญชีของ SMEs จำนวน 382 ราย โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) สำหรับเกณฑ์ตัดสินใจเลือกตัวแปรที่สำคัญจากองค์ประกอบต่างๆต้องมีค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ(Factor Score Coefficients) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปจึงจะถือได้ว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญจริงๆ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ ❶สภาพทั่วไปส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 71.70% มีอายุอยู่ในช่วง 20-30 ปี 60.70% ระดับการศึกษาปริญญาตรี 74.90% ตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายบัญชี/หัวหน้าแผนกบัญชี(ผู้ทำบัญชี) 52.40% ประสบการณ์การจัดทำบัญชี 1 ปี 46.10% ลักษณะของการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด 40.30% ลักษณะของการประกอบธุรกิจให้บริการ 47.60% ขนาดของวิสาหกิจที่ประกอบกิจการการจ้างงานไม่เกิน 15 คน มูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 30 ล้านบาท 68.10% เงินลงทุนในนิติบุคคลขนาดเล็ก(มีเงินลงทุนตั้งแต่ 100,000-300,000 บาท) 49.20% ระยะเวลาดำเนินงาน 1-3 ปี 49.70% และผู้ทำบัญชีของกิจการคือพนักงานบัญชีของกิจการ 52.40% ❷ปัญหาและอุปสรรคในการทำบัญชีของSMEs ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญต่อด้านการจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีอยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นปัญหาด้านผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง และสุดท้ายเป็นปัญหาด้านผู้ทำบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง

❸ สำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเพื่อนำไปพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาการจัดทำบัญชีของSMEs พบว่า มี 3 องค์ประกอบหลักที่มีความสัมพันธ์กันและส่งผลต่อจัดทำบัญชีของSMEs คือ 1.ด้านการจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี 2.ด้านผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี 3.ด้านผู้ทำบัญชี โดยมีค่าคะแนนองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.557–0.873 โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 65.997 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ❹ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงปัญหาการจัดทำบัญชีของSMEs ในหลายด้านซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยการจัดทำบัญชีต้องให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีจะช่วยให้ธุรกิจเจริญเติบโตมากยิ่งขึ้น เนื่องจากจะได้รับข้อมูลทางการบัญชีที่ครบถ้วนถูกต้อง สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการตัดสินใจทางธุรกิจ โดยต้องมีการจัดให้ควบคุมกระบวนการในการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามระบบบัญชีและมีความพร้อมอยู่เสมอ สามารถเลือกวิธีการในการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่เหมาะสมได้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้ประกอบการตระหนักในหน้าที่ มีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องในเรื่องบัญชีของกิจการรวมถึงเล็งเห็นประโยชน์และความสำคัญของการจัดทำบัญชีพร้อมทั้งการแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องทางการบัญชี ส่วนผู้ทำบัญชีต้องตระหนักรู้ในหน้าที่ของงานบัญชีซึ่งเป็นงานที่ต้องอาศัยความระมัดระวัง ละเอียดรอบคอบสูง มีระบบระเบียบขั้นตอนเด่นชัดเป็นรูปธรรมตรงไปตรงมา และเล็งเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีที่เปลี่ยนแปลง ติดตามข้อมูลข่าวสาร ทั้งต้องเตรียมความพร้อม กำหนดความรับผิดชอบและประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นคณะทำงานเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ และท้ายที่สุด ด้านหน่วยงานภาครัฐต้องมีการประสานงานกัน ควรให้ความสำคัญเรื่องมาตรฐานการบัญชีมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการให้ความสำคัญเรื่องการจัดเก็บภาษีตามประมวลรัษฎากร และจำเป็นต้องออกมาตรการยกเว้น การลดหย่อนภาษีรวมถึงการขยายระยะเวลาการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีออกไป เพื่อบรรเทาภาระของผู้ประกอบและประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะในสภาวการณ์ที่ไม่ปกติ เช่น โควิด-19

คำสำคัญ : ปัญหา, การจัดทำบัญชี, นิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อม, การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

Research Title : Guidelines for solving accounting problems of small and medium-sized private enterprise in Khon Kaen Provinces
Name of Researcher : Palakorn Wiangtai
Name of Institution : Sripatum University, Khon Kaen Campus
Year of Publication : 2022

ABSTRACT

This research It has 4 objectives: 1) to study the condition of accounting of medium and small juristic persons in Khon Kaen Province; 2) to study the problems and obstacles in accounting of SMEs 3) to survey and analyze the survey elements of SMEs' accounting; and 4) to suggest solutions to problems and create knowledge and understanding about SMEs' accounting. Quality in-depth interviews [Consistency coefficient of 0.94 and Alpha reliability coefficient of 0.911] were obtained from inquiries of 382 accountants and bookkeepers of SMEs by selecting a specific sample group. The statistics used in the data analysis were number, percentage, mean, standard deviation. and Exploratory Factor Analysis. For the decision criterion to select important variables from various components, there must be Factor Score Coefficients of 0.50 or higher to be regarded as really important variables.

The results of the research can be summarized as follows: ❶Most general conditions are female, 71.70%, age range 20-30 years 60.70%, Bachelor's degree level 74.90%, Accounting Manager/Head of Accounting Department (Accountant) 52.40% Accounting experience 1 year 46.10 % nature of registration as a juristic person in the form of a limited company 40.30% nature of service business 47.60% size of enterprises that operate business up to 15 people Value of fixed assets not more than 30 million baht 68.10% Investment in small juristic persons (have invested since 100,000-300,000 baht) 49.20% Operating period 1-3 years 49.70% and the company's bookkeeper is the business accountant 52.40% ❷ Problems and obstacles in accounting for SMEs The respondents gave importance to accounting in accordance with accounting standards at a high level. followed by the problem of the person having duty to keep accounts

at the moderate level And finally, the problem of bookkeepers is at a moderate level.❸ Survey and analysis of survey elements to develop a guideline for solving SMEs accounting problems found that there are 3 main components that are related and affect the accounting of SMEs. accounting standard 2. The person responsible for accounting 3. Accountant The standard component scores ranged from 0.557–0.873, which could explain the variance of 65.997%, significantly at the 0.05 level. ❹ The results of this study show the problem of accounting for SMEs. In many areas which need to be suggested solutions to problems and building knowledge. By preparing accounts that must be in accordance with accounting standards will help the business grow even more. due to receiving complete and accurate accounting information can be used to benefit business decisions It must be arranged to control the accounting process in accordance with the accounting system and always be ready. Able to choose a method for complying with appropriate accounting standards by focusing on making entrepreneurs aware of their duties Knowledge of the entity's accounting is continually developed, including realizing the benefits and importance of accounting and solving accounting problems or shortcomings. The accountant must be aware of the duty of accounting, which is a job that requires caution. highly meticulous There is a clear and straightforward system of procedures. and recognizes the importance of learning more about the changing accounting standards Follow the news both need to prepare Assign responsibilities and coordinate with relevant departments as a working group in order to be able to perform tasks. And finally, government agencies need to coordinate. should pay more attention to accounting standards In addition to the importance of tax collection under the Revenue Code and need to issue exemption measures Tax reductions include extending the period for filing tax returns. to alleviate the burden of operators and the general public especially in unusual situations such as COVID-19

Keywords : Problem, Accounting, Small and medium-sized private enterprises, Exploratory Factor Analysis.

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	**บทนำ**	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
	คำถามการวิจัย	4
	สมมติฐานของการวิจัย	4
	ขอบเขตการวิจัย	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
2	**วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง**	7
	แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	7
	พระราชบัญญัติการบัญชี 2543	8
	พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี 2547	16
	มาตรฐานการบัญชีไทย	38
	การทำบัญชี	44
	แนวทางในการแก้ไขปัญหา	63
	ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	67
	ลักษณะของ SMEs	67
	แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ทำบัญชี	73
	ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบ	74
	วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	75
	กรอบแนวความคิดในงานวิจัย	80

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	**ระเบียบวิธีวิจัย.....**	81
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	81
	ขอบเขตพื้นที่การศึกษา.....	82
	ขอบเขตระยะเวลาการศึกษา.....	82
	ตัวแปรในการศึกษา.....	82
	รูปแบบการวิจัย.....	82
	แหล่งข้อมูล.....	83
	เครื่องมือการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	83
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
4	**ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....**	88
	ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	89
	ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาการจัดทำบัญชีของ SMEs.....	91
	ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 4 การจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี.....	94
	ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 4 เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ.....	95
	การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA).....	97
	การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์.....	107

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ..... 111

สรุปผลการวิจัย..... 112

อภิปรายผล..... 115

ข้อเสนอแนะ..... 125

บรรณานุกรม..... 128

ภาคผนวก..... 132

ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม..... 133

ภาคผนวก ข. แบบตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับเป้าหมาย (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ..... 142

ภาคผนวก ค. สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 147

ภาคผนวก ง. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมืองานวิจัย..... 149

ภาคผนวก จ. รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก..... 151

ประวัติย่อของผู้วิจัย 153

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปภาพรวมโดยสังเขปของมาตรฐานการบัญชีสากลและของไทย	42
2	หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี	44
3	มาตรฐานการบัญชี	48
4	การตีความตามมาตรฐานการบัญชีที่ประกาศใช้ในปัจจุบัน	49
5	เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีที่จัดทำขึ้น	52
6	ประเภทของงบการเงิน	53
7	มาตรฐานการสอบบัญชีที่ประกาศใช้	60
8	ประกาศ ก.บช. ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี	63
9	ลักษณะ SMEs ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543	67
10	ลักษณะ SMEs ที่กรมสรรพากรอาศัยอำนาจตามประมวลรัษฎากรออกกฎหมายเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี	68
11	รูปแบบธุรกิจ SMEs	68
12	สถานะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	89
13	ปัญหาการจัดทำบัญชีนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ด้านผู้ทำบัญชี	92
14	ปัญหาการจัดทำบัญชีนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ด้านผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี	93
15	จัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี	94
16	ถ้าท่านมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ท่านสามารถปรึกษาใคร	96
17	ค่า Bartlett's Test of Sphericity	98
18	Observed Variable	98
19	Total Variance Explained: Method for Extraction (PCA)	100
20	Rotated Component Matrix[a] โดยวิธี Varimax	102
21	กำหนดให้แสดงค่าเฉพาะค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไป	104
22	ผลการพิจารณาตัวแปรสำคัญเพื่อนำไปสร้างและพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีพร้อมทั้งน้ำหนักองค์ประกอบของแต่ละประเด็น	113

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่ **หน้า**

1 ปัญหาคืออะไร..... 64
2 กระบวนการแก้ปัญหา..... 66
3 กรอบแนวความคิดในงานวิจัย..... 80

บทที่ 1
บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ได้กำหนดความรับผิดชอบของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีในการจัดให้มีการทำบัญชีและงบการเงินให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด และตามมาตรฐานการบัญชี ดังนี้ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ได้แก่ บุคคลธรรมดา หรือห้างหุ้นส่วนที่มิได้จดทะเบียนที่ประกอบธุรกิจ เป็นผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้มีไว้เพื่อจำหน่าย ผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือผู้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าประเภทแถบเสียง แถบวีดีทัศน์และแผ่นซีดี ต้องจัดทำบัญชีสินค้า นับแต่วันที่เริ่มต้นประกอบกิจการ และห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบกิจการในในประเทศไทย และกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ต้องจัดทำบัญชี ดังต่อไปนี้ บัญชีรายวัน บัญชีแยกประเภท บัญชีสินค้า และบัญชีแยกประเภทอื่น (กัลย์ธีรา สุทธิญาณวิมล, 2556)

การทำบัญชีนอกจากเพื่อให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการทำบัญชีของกิจการต่างๆ นั้นประโยชน์ของการทำบัญชียังช่วยให้เจ้าของกิจการสามารถควบคุมรักษาสินทรัพย์ของกิจการได้ ทำให้ทราบผลการดำเนินงานของกิจการว่ากิจการมีกำไรหรือขาดทุนเป็นจำนวนเท่าใด ช่วยให้ทราบฐานะการเงินของกิจการว่ากิจการมีสินทรัพย์หนี้สิน และทุน ซึ่งเป็นส่วนของเจ้าของกิจการเป็นจำนวนเท่าใด จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการจัดทำบัญชีนั้นมีความสำคัญ แต่ในปัจจุบันการทำบัญชีก็ยังพบปัญหามากมาย โดยข้อบกพร่องที่พบมากที่สุดคือ การจัดทำบัญชีไม่ครบถ้วน การบันทึกรายการโดยไม่มีเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี การแสดงรายการในงบการเงินไม่สอดคล้องกับบัญชี เป็นต้น ซึ่งเป็นปัญหาที่พบในหลายๆ กิจการทำให้ผู้ประกอบกิจการบางรายอาจต้องประสบกับการขาดทุนจน ต้องปิดกิจการได้ (นฤมล คุ้มพงษ์, 2556)

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นรากฐานที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจประเทศไทยด้วยพลังเล็ก ๆ ของ SMEs หลายต่อหลายแรง สามารถรวมตัวกันกลายเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ที่จะช่วย ขับเคลื่อนให้ประเทศไทยเดินหน้า ดังนั้น SMEs จึงกำเนิดขึ้นจากความมุ่งมั่นในการพัฒนาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดโดยยึดหลักลูกค้าคือศูนย์กลางมุ่งใส่ใจดูแลความต้องการของลูกค้าผู้ประกอบการ ซึ่งอยู่ในช่วงชีวิตของธุรกิจที่แตกต่างกันย่อมมีความต้องการที่ไม่เหมือนกัน กล่าวคือธุรกิจที่กำลังเริ่มต้น คือ ผู้ประกอบการที่เพิ่งเริ่มต้นทำธุรกิจในช่วงของการค้นหาโมเดลทางธุรกิจที่เหมาะสม ธุรกิจกำลังเติบโต

คือผู้ประกอบการที่ค้นหาโมเดลที่เหมาะสมพบแล้ว และกำลังขยายธุรกิจให้เติบโต และธุรกิจที่มั่นคง คือผู้ประกอบการที่ผ่านพ้นช่วงการเติบโต และมีรากฐานมั่นคง ซึ่งอาจอยู่ระหว่างการส่งต่อธุรกิจให้รุ่นต่อไป ปัจจุบันการดำเนินงานที่เป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มีเป็นจำนวนมาก และการบริหารงานของกิจการต้องมีความคล่องตัว มีความเป็นอิสระ และมีต้นทุนการดำเนินงานต่ำกว่าธุรกิจขนาดใหญ่จึงมีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาความสามารถในประกอบการ การระดมทุน การจ้างงาน การกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจ และการจัดหาบริการและสิ่งต่าง ๆ ให้กับธุรกิจขนาดใหญ่อีกทั้งยังเป็นตลาดและจำหน่ายสินค้าของธุรกิจขนาดใหญ่ด้วย กล่าวคือธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จะเจริญเติบโตเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ได้นั้น ต้องอาศัยการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ และสามารถเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ได้ ในปัจจุบันธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ยังประสบกับปัญหาและข้อจำกัดในการประกอบธุรกิจหลายประการไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการจัดการด้านการตลาด ด้านแรงงาน ด้านเทคโนโลยีการผลิต รวมถึงการเงินและบัญชีโดยเฉพาะปัญหาทางด้านบัญชียังมีการจัดทำบัญชีที่ไม่สมบูรณ์และไม่สามารถนำตัวเลขที่ได้มาใช้ในการวางแผนและตัดสินใจ โดยเฉพาะธุรกิจที่จดทะเบียนในรูปห้างหุ้นส่วนและบริษัทยังมีการดำเนินการเป็นแบบครอบครัวนอกจากนี้ผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการยังไม่เห็นถึงความสำคัญที่ตนเองมีในการบริหารจัดการมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ขาดความไว้ใจพนักงาน ทั้งนี้เพราะบุคลากรที่ใช้ยังมีความรู้ความ สามารถไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถที่จะดำเนินงานตามขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูลทางบัญชีได้อย่างถูกต้อง ข้อจำกัดของ SMEs คือส่วนมากมักจะมีที่มาจากธุรกิจในลักษณะครอบครัว ซึ่งเป็นหน่วยสังคมโดยธรรมชาติแล้วจะมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนและปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการต่าง ๆ ของกิจการได้ไม่รวดเร็วเหมือนอย่างกิจการมีพื้นฐานมาจากทุนที่อิสระ (จากครอบครัว) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมักขาดความรู้ในด้านการจัดการหรือการบริหารงานที่มีระบบใช้ประสบการณ์จากการเรียนรู้โดยเรียนถูกเรียนผิดเป็นหลักอาศัยบุคคลในครอบครัวหรือญาติพี่น้องมาช่วยงานการบริหาร ในลักษณะนี้แม้มีข้อดีในเรื่องการดูแลที่ทั่วถึงหากธุรกิจไม่ใหญ่นัก แต่เมื่อกิจการเริ่มขยายตัวหากไม่ปรับปรุงการบริหารจัดการให้มีระบบก็จะเกิดปัญหาขึ้นได้ในกรณีธุรกิจของครอบครัวที่ดำเนินธุรกิจก้าวมาถึงจุดที่ต้องการขยายตัวขึ้น ข้อจำกัดที่จะพบอยู่เสมอก็คือการปรับระบบการทำงานที่ไม่ทันกับความเปลี่ยนแปลงของปัจจัยแวดล้อมต่างๆที่ขยายใหญ่และเติบโตขึ้นขององค์กรซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญของการแข่งขันทางธุรกิจในยุคสมัยที่ต้องการการปรับตัวได้อย่างรวดเร็วและกระจายความรู้รับผิดชอบ ในการบริหารจัดการข้อจำกัดอีกประการหนึ่งของการบริหารจัดการในธุรกิจ SMEs ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับการบริหารจัดการแบบครอบครัวแฝงอยู่ด้วยก็คือปัญหาการหมุนเวียนเข้า-ออกของแรงงานที่อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากแรงงานที่มีฝีมือและมีความชำนาญมักจะเคลื่อนย้ายไปสู่ธุรกิจและอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่กว่าด้วยเหตุผลในเรื่องของผลตอบแทนและโอกาสที่ดีกว่าในแง่ความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ซึ่งส่งผลให้ SMEs

จำเป็นต้องมีต้นทุนและความเสียหายอันเกิดจากการต้องเร่งพัฒนาฝีมือแรงงานใหม่เพื่อให้ทำงานได้ตามเกณฑ์มาตรฐานและมีความชำนาญพอเพียงอยู่ตลอดเวลาผู้ประกอบการ SMEs ส่วนมากมักจะประสบปัญหาเรื่องการหาแหล่งเงินทุนสำหรับการขยายกิจการ ทั้งนี้นอกเหนือจากปัญหาเรื่องของเครดิตและการเขียนแผนธุรกิจที่ยังไม่ชัดเจนรวมถึงความสามารถในการแสวงหาทรัพย์สินหรือหลักทรัพย์เพื่อค้ำประกันแล้วยังเนื่องมาจากเหตุผลสำคัญประการหนึ่งก็คือเรื่องของการวางระบบบัญชีในขณะเริ่มต้นธุรกิจ ผู้ประกอบกิจการส่วนที่มักไม่ได้เตรียมความพร้อมหรือให้ความสำคัญกับการจัดการระบบบัญชีของกิจการให้เป็นระเบียบถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองเชื่อถือกันโดยทั่วไป โดยมักจะปล่อยปะละเลยให้บัญชีของกิจการสับสนยุ่งเหยิง ไม่สามารถตรวจสอบที่มาที่ไปของเงินได้ด้วยเหตุนี้เมื่อถึงเวลาที่กิจการมีความจำเป็นที่จะต้องขยายกิจการหรือด้วยเหตุผลอื่นใดก็ตามการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินจึงมักจะเกิดอุปสรรคและข้อติดขัดต่างๆ โดยเฉพาะในเรื่องของเครดิตและมาตรฐานในการตรวจสอบเนื่องจากสถาบันการเงินไม่เชื่อถือเอกสารทางการเงินที่กิจการนำมาแสดงประกอบเป็นหลักฐานการกู้ยืม ซึ่งในบางกรณีความไม่ชัดเจนของระบบบัญชียังส่งผลให้เกิดข้อสงสัยไปถึงความเป็นไปได้ของธุรกิจของผู้ประกอบการนั้นว่าาจะสามารถดำเนินไปได้ด้วยดีจริงอย่างที่แจ้งบอกไว้ในแผนธุรกิจหรือไม่ ยิ่งไปกว่านั้นก็คืออาจเกิดความเคลือบแคลงไปตัวผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการด้วยว่าอาจจะนำเงินกู้ยืมไปใช้จ่ายผิดวัตถุประสงค์แล้วสร้างความเสียหายจนไม่สามารถนำเงินมาชำระหนี้คืนได้ จนทำให้เกิดเป็นยอดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ใหม่ของสถาบันการเงิน (อภิญญา วิเศษสิงห์, 2556)

ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจ และต้องการทราบถึงปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมที่อยู่ในเขตจังหวัดขอนแก่น และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการวิจัยจะเป็นประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการจัดทำบัญชีที่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไปข้อค้นพบจากการวิจัยจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งในด้านการจัดทำบัญชีของธุรกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จขององค์กร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาถึงสภาพการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

2.2 เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

2.3 เพื่อสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

2.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีให้แก่นิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

3. คำถามการวิจัย

3.1 สภาพการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่นมีสภาพเป็นอย่างไร

3.2 ปัญหาและอุปสรรคในการทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ที่สำคัญคืออะไร

3.3 องค์ประกอบเชิงสำรวจของการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ที่สำคัญได้แก่อะไรบ้าง

3.4 แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ที่สำคัญได้แก่อะไรบ้าง

4. สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)

ระดับปัญหาการจัดทำบัญชีและการจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์กันตามแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่นทุกปัจจัย

5. ขอบเขตของงานวิจัย

ในการศึกษา ครั้งนี้ได้มีการกำหนดขอบเขตการศึกษาดังนี้

5.1 ประชากร คือ ผู้ทำบัญชีหรือผู้ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ข้อมูลจดทะเบียนนิติบุคคลที่ดำเนินกิจการอยู่ ณ 31 ธันวาคม 2563, จำนวน 8,431 ราย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2563)

5.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทำบัญชีหรือผู้ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ที่เป็นตัวแทนของประชากรจำนวน 382 ราย จาก 8,431 ราย (การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตร Taro Yamane; โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

5.3 พื้นที่การศึกษา คือ นิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

5.4 ระยะเวลาการศึกษา 12 เดือน

5.5 ตัวแปรในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ

5.5.1 ปัญหาการจัดทำบัญชี ของของสถานประกอบการ ประกอบด้วยด้าน ผู้ทำบัญชีกับด้านผู้ประกอบการ

5.5.2 การจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี คือ

5.5.2.1 ด้านบุคลากรหรือทรัพยากรมนุษย์

5.5.2.2 ด้านการปฏิบัติงาน

5.5.2.3 ด้านระบบงาน

5.5.2.4 ด้านผู้บริหาร

ตัวแปรตาม คือ

5.5.3 องค์ประกอบเชิงสำรวจของการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

5.5.4 แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

6. นิยามศัพท์

แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

6.1 ปัญหา (Problem) หมายถึง ข้อสงสัย ข้อขัดข้อง คำถาม ข้อที่ควรถาม ข้อที่ต้องพิจารณาแก้ไข เฉพาะด้านการจัดทำบัญชี

6.2 การจัดทำบัญชี (Accounting) หมายถึง รูปแบบการบันทึกบัญชี การควบคุมภายในการรายงาน และการนำข้อมูลที่ได้จากการจัดทำบัญชีไปใช้เพื่อการตัดสินใจหรือเพื่อประโยชน์อื่นของธุรกิจ

6.3 นิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and medium-sized private enterprise) หมายถึง

- กิจการที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการผลิตหรือบริการ มีมูลค่าทรัพย์สินถาวรไม่เกินสองร้อยล้านบาท มีการจ้างงานไม่เกินสองร้อยคน
- กิจการค้าส่งที่มีทรัพย์สินถาวรไม่เกินหนึ่งร้อยล้านบาท มีการจ้างงานไม่เกินห้าสิบคน
- กิจการค้าปลีกที่มีมูลค่าทรัพย์สินถาวรไม่เกินหกสิบล้านบาทมีการจ้างงานไม่เกินสามสิบคน

6.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ หมายถึง รูปแบบในการจัดองค์ประกอบเพื่อ

การจัดทำบัญชีให้มีการพัฒนาและทราบถึงปัญหาที่สำคัญเป็นอยู่ในปัจจุบัน ที่มารวมกันในทางสถิติเทคนิควิธีทางสถิติที่จะจับกลุ่มหรือรวมกลุ่ม หรือรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งความสัมพันธ์เป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบตัวแปรภายในองค์ประกอบเดียวกัน ของนิติบุคคลขนาด กลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้ทราบถึงสภาพการจัดทำบัญชี ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

7.2 เพื่อสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

7.3 สามารถนำแนวทางแก้ไขปัญหาในการทำบัญชีไปใช้ในการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ให้ครบถ้วน ถูกต้องตามกฎหมาย

7.4 เพื่อเป็นสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของกิจการให้แก่นิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

7.5 เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

บทที่ 2
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. พระราชบัญญัติการบัญชี 2543
3. พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี 2547
4. มาตรฐานการบัญชีไทย
5. การทำบัญชี
6. แนวทางในการแก้ไขปัญหา
7. ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
8. ลักษณะของ SMEs
9 .แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ทำบัญชี
10. ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบ
11. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความคิดเห็น (Opinion) หมายถึง ความชอบความไม่ชอบ ความคิดเห็น ความรู้สึกฝังใจของเราต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1. ความรู้สึกในทางบวก เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบสนับสนุน 2. ความรู้สึกในทางลบ เป็นการแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ และไม่สนับสนุน 3. ความรู้สึกที่เป็นกลาง คือ ไม่มีความรู้สึกใดๆ ความคิดเห็นมีความคล้ายคลึงกับทัศนคติ

ดังนั้นในการวัดความคิดเห็นก็สามารถใช้แบบการวัดทัศนคติที่เรียกว่า Likert's Method เพราะการวัดความคิดเห็นนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ใช้แบบสอบถามที่เป็นลักษณะการจัดลำดับคุณภาพ (Rating scale) เพื่อใช้วัดน้ำหนักของความคิดเห็นสามารถวัดได้ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุดเป็นต้น

2. พระราชบัญญัติการบัญชี 2543

(กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2563)

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 35 มาตรา 48 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 285 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ “งบการเงิน” หมายความว่า รายงานผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการไม่ว่าจะรายงานโดยงบดุล งบกำไรขาดทุน งบกำไรสะสม งบกระแสเงินสด งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น งบประกอบ หรือหมายเหตุประกอบงบการเงิน หรือคำอธิบายอื่นซึ่งระบุไว้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงิน “มาตรฐานการบัญชี” หมายความว่า หลักการบัญชีและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่รับรองทั่วไปหรือมาตรฐานการบัญชีกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น “ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี” หมายความว่า ผู้มีหน้าที่จัดให้มีการทำบัญชีตามพระราชบัญญัติ “ผู้ทำบัญชี” หมายความว่า ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะเป็นลูกจ้างของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือไม่ก็ตาม“สารวัตรใหญ่บัญชี” หมายความว่าอธิบดี และให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายด้วย “สารวัตรบัญชี” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้เป็นสารวัตรบัญชีประจำสำนักงานบัญชีประจำท้องที่ “อธิบดี” หมายความว่าอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า“รัฐมนตรี”หมายความว่ารัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา 6 ให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า* กระทรวงพาณิชย์ เป็นสำนักงานกลางบัญชี ให้อธิบดีมีอำนาจจัดตั้งสำนักงานบัญชีประจำท้องที่ โดยขึ้นตรงต่อสำนักงานกลางบัญชี และมีสารวัตรบัญชีคนหนึ่งเป็นหัวหน้าสำนักงานบัญชีประจำท้องที่การจัดตั้งสำนักงานบัญชีประจำท้องที่ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 7 อธิบดีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(1) ชนิดของบัญชีที่ต้องจักทำ

(2) ข้อความและรายการที่ต้องมีในบัญชี

(3) ระยะเวลาที่ต้องงรายการในบัญชี

(4) เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี

(5) กำหนดข้อยกเว้นให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ทำบัญชีไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือส่วนใดส่วนหนึ่ง

(6) คุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ในกาประกาศข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีคำนึงถึงมาตรฐานการบัญชีและข้อคิดเห็นของหน่วยงานเกี่ยวข้องและสถาบันวิชาชีพบัญชี ข้อกำหนดตาม (5) และ (6) ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีด้วย ข้อกำหนดตาม (1) (2) (3) และ (4) หากเรื่องนั้นมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น เมื่อผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีปฏิบัติตามกฎหมายเฉพาะนั้นแล้ว ให้ถือว่าได้จัดทำบัญชีโดยถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้แล้วหมวด 2

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

มาตรา 8 ให้ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร เป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี และต้องจัดให้มีการทำบัญชีสำหรับการประกอบธุรกิจของตนโดยมีรายละเอียด หลักเกณฑ์และวิธีการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่จัด ทำบัญชีประกอบธุรกิจเป็นประจำในสถานที่หลายแห่งแยกจากกันให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัด การธุรกิจในสถานที่นั้นเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเป็นกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ให้บุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของกิจการนั้นเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้บุคคลธรรมดาใดหรือห้างหุ้นส่วนที่มิได้จดทะเบียนที่ประกอบธุรกิจใดในประเทศไทยตามเงื่อนไขใดเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีตาพระราชบัญญัตินี้ได้ประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคสี่ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกเดือนก่อนวันใช้บังคับ ในกรณีที่มีประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคสี่ ให้อธิบดีกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีเกี่ยวกับวันเริ่มทำบัญชีครั้งแรก และกำหนดวิธีการจัดทำบัญชีของบุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วนที่มิได้จดทะเบียนนั้น

มาตรา 9 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องจัดให้มีการทำบัญชีนับตั้งแต่วันเริ่มทำบัญชี ดังต่อไปนี้

(1) ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ให้เริ่มทำบัญชีนับ

แต่วันที่ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ให้เริ่มทำบัญชีนับตั้งแต่วันที่ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัดนั้น ได้รับการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย

(2) นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทยให้เริ่มทำบัญชีนับแต่วันที่นิติบุคคลที่ตั้งขึ้น

(3) กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากรให้เริ่มทำบัญชีนับแต่วันที่กิจการร่วมค้านั้นได้เริ่มต้นประกอบกิจการ

(4) สถานที่ประกอบธุรกิจเป็นประจำตามมาตรา 8 วรรคสอง ให้เริ่มทำบัญชีนับแต่วันที่สถานที่ประกอบธุรกิจเป็นประจำนั้นเริ่มต้นประกอบกิจการ

มาตรา 10 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในสิบสองเดือนนับแต่วันเริ่มทำบัญชีที่กำหนดตามมาตรา 8 วรรคหก หรือวันเริ่มทำบัญชีตามมาตรา 9 แล้วแต่กรณี และปิดบัญชีทุกรอบสิบสองเดือนนับแต่วันปิดบัญชีครั้งก่อนเว้นแต่

(1) เมื่อได้รับอนุญาตจากสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีให้เปลี่ยนรอบปีบัญชีแล้วอาจปิดบัญชีก่อนครบรอบสิบสองเดือนได้

(2) ในกรณีมีหน้าที่จัดทำบัญชีตามมาตรา 8 วรรคสอง ให้ปิดบัญชีพร้อมกับสำนักงานใหญ่

มาตรา 11 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากรต้องจัดทำงบการเงินและยื่นงบการเงินดังกล่าวต่อสำนักงานบัญชีประจำท้องที่ภายในห้าเดือนนับแต่วันที่เปิดบัญชีตามมาตรา 10 สำหรับกรณีของบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยให้ยื่นในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่งบการเงินนั้นได้รับอนุมัติในที่ประชุมใหญ่ การยื่นงบการเงินให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดงบการเงินต้องมีรายการย่อตามที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยความเห็น ชอบของรัฐมนตรี เว้นแต่กรณีที่ได้มีกฎหมายเฉพาะกำหนดเพิ่มเติมจากรายการย่อของงบการเงินที่อธิบดีกำหนดไว้แล้วให้ใช้รายการย่อตามที่กำหนดในกฎหมายเฉพาะนั้น งบการเงินต้องได้รับการตรวจ สอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เว้นแต่งบการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีทุนสินทรัพย์หรือรายได้ รายการใดรายการหนึ่ง

มาตรา 12 ในการจัดทำบัญชี ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องส่งมอบเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีให้แก่ผู้ทำบัญชีให้ถูกต้องครบถ้วนเพื่อให้บัญชีที่จัดทำขึ้นสามารถแสดงผลการดำเนินงาน

ฐานะการเงินหรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริงและตามมาตรฐานการบัญชี

มาตรา 13 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่ทำการ หรือสถานที่ที่ใช้เป็นที่ทำการผลิตหรือเก็บสินค้าเป็นประจำหรือสถานที่ที่ใช้เป็นที่ทำงานประจำ เว้นแต่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะได้รับอนุญาตจากสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีให้เก็บรักษาบัญชี และเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่อื่นได้ การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่งที่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด และในระหว่างที่รอการอนุญาตให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้ในสถานที่ที่ยื่นขอนั้นไปพลางก่อนได้ ในกรณีที่จัดทำบัญชีด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมืออื่นใดในสถานที่อื่นใดในราชอาณาจักรที่มิใช่สถานที่ตามวรรคหนึ่ง แต่มีการเชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมือนั้นมายังสถานที่ตามวรรคหนึ่ง กรณีดังกล่าวนี้ให้ถือว่าได้มีการเก็บรักษาบัญชีไว้ ณ สถานที่ตามวรรคหนึ่งแล้ว

มาตรา 14 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปีนับแต่วันปิดบัญชีหรือจนกว่าจะมีการส่งมอบบัญชีและเอกสารตามมาตรา 17 เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบบัญชีของกิจการประเภทใดประเภทหนึ่งให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเก็บรักษาบัญชี และเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้เกินห้าปีแต่ต้องไม่เกินเจ็ดปีได้

มาตรา 15 ถ้าบัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีสูญหายหรือเสียหาย ให้ผู้มีหภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบหรือควรทราบถึงการสูญหายหรือเสียหายนั้น หน้าที่จัดทำบัญชีแจ้งต่อสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 16 ในกรณีที่สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีตรวจพบว่าบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีที่เป็นสาระสำคัญแก่การจัดทำบัญชีสูญหายหรือถูกทำลาย หรือปรากฏว่าบัญชีและเอกสารดังกล่าวมิได้เก็บไว้ในที่ปลอดภัย เพื่อที่ให้สันนิษฐานว่าผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีมีเจตนาทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น หรือทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งบัญชีหรือเอกสารนั้น เว้นแต่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะพิสูจน์ให้เชื่อได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่กรณีแล้ว เพื่อป้องกันมิให้บัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีสูญหายหรือเสียหาย

มาตรา 17 เมื่อผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเลิกประกอบธุรกิจด้วยเหตุใดๆ โดยมิได้มีการชำระบัญชีให้ส่งมอบบัญชี และมีเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีให้แก่สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันเลิกประกอบธุรกิจ และให้สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีดังกล่าวไว้ไม่น้อยกว่าห้าปี ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีร้องขอให้สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีมีอำนาจขยายเวลาการส่งมอบบัญชีและเอกสารตามวรรคหนึ่ง

ได้ แต่ระยะเวลาที่ขยายเมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันเลิกประกอบธุรกิจ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีส่งมอบบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไม่ครบถ้วนถูกต้อง สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีมีอำนาจเรียกให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีส่งมอบบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีให้ครบถ้วนถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา 18 งบการเงิน บัญชี และเอกสารที่สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีได้รับและเก็บรักษาไว้ตามมาตรา 11 หรือมาตรา 17 ผู้มีส่วนได้เสียหรือบุคคลทั่วไปอาจขอตรวจดูหรือขอภาพถ่ายสำเนาได้โดยเสียค่าใช้จ่ายตามที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 19 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องจัดให้มีผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่อธิบดีกำหนดตาม มาตรา 7 (6) เพื่อจัดทำบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ และมีหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ทำบัญชีให้จัดทำบัญชีให้ตรงต่อความเป็นจริงและถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ และผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาจะเป็นผู้ทำบัญชีสำหรับกิจการของตนเองก็ได้

มาตรา 20 ผู้จัดทำบัญชีต้องจัดทำบัญชีเพื่อให้มีการแสดงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริง และมาตรฐานการบัญชีโดยมีเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีให้ถูกต้องครบถ้วน

มาตรา 21 ในการลงรายการในบัญชี ผู้ทำบัญชีต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(1) ลงรายการเป็นภาษาไทย หากลงรายการเป็นภาษาต่างประเทศให้มีภาษาไทยกำกับหรือลงรายการเป็นรหัสบัญชีให้มีคู่มือแปลรหัสที่เป็นภาษาไทยไว้

(2) เขียนด้วยหมึก ดีดพิมพ์ ตีพิมพ์ หรือทำด้วยวิธีอื่นใดที่ได้ผลในทำนองเดียวกัน

มาตรา 22 สารวัตรใหญ่บัญชีและสารวัตรบัญชีมีอำนาจตรวจสอบบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ให้มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ทำการหรือสถานที่เก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี หรือผู้ทำบัญชีหรือสถานที่รวบรวม หรือประมวลข้อมูลของบุคคลดังกล่าวได้ในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้น กรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้สารวัตรใหญ่บัญชี หรือสารวัตรบัญชีมีอำนาจเข้าไปในสถานที่ตามวรรคหนึ่งเพื่อยึดหรืออายัดบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีได้ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้นเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเนิ่นช้ากว่าจะเอ าหมายค้นมาได้บัญชี เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี หรือเอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับความผิดดังกล่าวนั้นจะถูกยักย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม

มาตรา 23 ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ สารวัตรใหญ่บัญชีและสารวัตรบัญชีต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง บัตรประจำตัวให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 24 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สารวัตรใหญ่บัญชีและสารวัตรบัญชีมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือ

(1) ให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ผู้ทำบัญชี หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับจัดทำบัญชีหรือการเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี

(2) ให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ทำบัญชีส่งบัญชี และเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี หรือรหัสบัญชีมาเพื่อตรวจสอบ หนังสือที่สั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือให้นำส่ง ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ผู้ทำบัญชี หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ถ้าไม่พบผู้รับ ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้นั้น จะส่งให้แก่บุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว และอยู่หรือทำงานอยู่ในบ้านหรือสถานที่ประกอบธุรกิจที่ปรากฏว่าเป็นของผู้รับนั้นก็ได้ ในกรณีที่ไม่สามารถส่งตามวิธีการในวรรคสอง หรือผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ผู้ทำบัญชีหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้นออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ใช้วิธีปิดหนังสือดังกล่าวในที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ ที่อยู่หรือสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้นั้นหรือบ้านที่ผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร หรือโฆษณาข้อความย่อในหนังสือพิมพ์ที่จำหน่ายเป็นปกติในท้องที่นั้นก็ได้เมื่อได้ปฏิบัติตามวิธีการดังกล่าวข้างต้นแล้วให้ถือว่าเป็นอันได้รับแล้ว

มาตรา 25 ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อความใดๆ ที่ทราบหรือได้มาเนื่องจากการปฏิบัติตามมาตรา 22 หรือมาตรา 24 เว้นแต่จะมีอำนาจที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา 26 ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้สารวัตรใหญ่บัญชีและสารวัตรบัญชีเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมาบอาญา

มาตรา 27 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศของอธิบดีที่ออกตามมาตรา 7 (1) (2) (3) (4) หรือ (6) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท กรณีที่ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศของอธิบดีที่ออกตามมาตรา 7 (1) (2) (3) หรือ (4) ให้ปรับเป็นรายวันอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา 28 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่จัดให้มีการทำบัญชีตามมาตรา 8 หรือมาตรา 9 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท และปรับเป็นรายวันอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา 29 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 10 มาตรา 12 หรือมาตรา 19 วรรคหนึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 30 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 11 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา 31 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 11 วรรคสาม มาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 15 หรือมาตรา 17 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 32 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 11 วรรคสี่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา 33 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดแจ้งข้อความตามมาตรา 15 เป็นเท็จต่อสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีว่าบัญชี หรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีสูญหาย หรือเสียหายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 34 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 20 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 35 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 21 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 36 ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชี ปฏิบัติการตามมาตรา 22 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือที่ทั้งจำทั้งปรับ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 22 หรือฝ่าฝืนคำสั่งของสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชี ซึ่งสั่งการตามมาตรา 24 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 37 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 25 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นสารวัตรใหญ่บัญชี สารวัตรบัญชี หรือเจ้าพนักงานต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 38 ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น หรือทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งบัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 39 ผู้ใดลงรายการเท็จ แก้ไข ละเว้นการลงรายการในบัญชีหรืองบการเงิน หรือแก้ไขเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีเพื่อให้ผิดความเป็นจริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 40 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคลให้กรรมการผู้จัดการ หุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้แทนนิติบุคคล หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

มาตรา 41 บรรดาความผิดตามมาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 29 มาตรา 30 มาตรา 31 มาตรา 32 มาตรา 34 มาตรา 35 และมาตรา 36 วรรคสอง ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมี

อำนาจเปรียบเทียบได้และเมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับตามที่ได้เปรียบเทียบแล้ว ให้คดีเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 42 บรรดากฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 285 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีกฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัติใช้บังคับผู้ใดเป็นผู้ทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไม่น้อยกว่าห้าปี แต่ไม่มีคุณสมบัติของการเป็นผู้ทำบัญชีตามอธิบดีกำหนดตามมาตรา (6) หากประสงค์จะเป็นผู้ทำบัญชีตามพระราชบัญญัติต่อไป ให้แจ้งต่ออธิบดีตามหลักเกณฑ์วิธีการและ เงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนดภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเมื่อผู้นั้นเข้ารับการอบรมและสำเร็จการอบรมตามหลักเกณฑ์วิธีการ และระยะเวลาที่อธิบดีประกาศกำหนดแล้วให้ผู้นั้นเป็นผู้ทำบัญชีต่อไปได้เป็นเวลาแปดปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 43 ระหว่างที่ยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีที่กฎหมายกำหนด ให้ถือว่ามาตรฐานการบัญชีที่กำหนดโดยสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยซึ่งคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีได้มีมติให้ประกาศใช้แล้ว เป็นมาตรฐานการบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 44 ให้กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากรซึ่งเริ่มต้นประกอบกิจการร่วมค้าอยู่ก่อวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะเริ่มรอบระยะเวลาบัญชีใหม่หลังจากวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแล้ว

มาตรา 45 ให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจัดให้มีผู้ทำบัญชีให้ถูกต้องตามมาตรา 19 ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ กำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง อธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี จะขยายออกไปอีกตามความจำเป็นแก่กรณีก็ได้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งปี ในระหว่างระยะเวลาตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 29 มาใช้บังคับแก่ผู้มี หน้าที่จัดทำบัญชีที่มิได้จัดให้มีผู้ทำบัญชีตามมาตรา 19 วรรคหนึ่ง

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 285 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ซึ่งเป็นกฎหมายว่าด้วยการบัญชีได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานมีหลักการเกี่ยวกับการทำบัญชีหลายประการยังไม่สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางการบัญชีและการจัดทำบัญชี และที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจการค้าที่เปลี่ยนแปลงไป สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการบัญชีให้ทันสมัยยิ่งขึ้นจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

*พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 พ.ศ. 2545 มาตรา 21 ใน

พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ให้แก้ไขคำว่า “กรมทะเบียนการค้า” เป็น “กรมพัฒนาธุรกิจการค้า” และคำว่า “อธิบดีกรมทะเบียนการค้า” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า”

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้วและเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่างๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับการโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้วซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

3. พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี 2547

(กรมพัฒนาธุรกิจการค้า,2563)

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ได้ประกาศว่าโดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพบัญชี

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่า

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

วิชาชีพบัญชี หมายความว่า วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

ผู้ทำบัญชี หมายความว่า ผู้ทำบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

การระชุมใหญ่ หมายความว่า การประชุมใหญ่สามัญหรือการประชุมใหญ่วิสามัญ

สมาชิก หมายความว่า สมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี

รัฐมนตรี หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

สภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา 6 ให้มีสภาวิชาชีพบัญชี มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพบัญชี

มาตรา 7 สภาวิชาชีพบัญชีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ส่งเสริมการศึกษา การอบรม และการวิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี

(2) ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิก จัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ระหว่างสมาชิก

(3) กำหนดมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี และมาตรฐานอื่นที่เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี

(4) กำหนดจรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

(5) รับขึ้นทะเบียนการประกอบวิชาชีพบัญชี ออกใบอนุญาต พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

(6) รับรองปริญญาหรือประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการรับสมัครเป็นสมาชิก

(7) รับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพบัญชี

(8) รับรองหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการ และการศึกษาต่อเนื่องในด้านต่าง ๆ ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

(9) ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของสมาชิกและผู้ขึ้นทะเบียนอันเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพบัญชีให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชี

(10) ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้บริการวิชาการแก่ประชาชนเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี

(11) ออกข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 1) เรื่อง วิธีการเสนอและการพิจารณาร่างข้อบังคับ พ.ศ. 2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 2) เรื่อง สมาชิกและการรับสมัครสมาชิก พ.ศ. 2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 3) เรื่อง ค่าบำรุงสมาชิก พ.ศ. 2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 4) เรื่อง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของนายกสภาวิชาชีพบัญชี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง พ.ศ. 2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 5) เรื่อง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การเลือกตั้งหรือการแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของประธานคณะกรรมการหรือกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน อำนาจหน้าที่ และการดำเนินการอื่นของคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน พ.ศ. 2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 6) เรื่อง ผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 7) เรื่อง การออกใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 8) เรื่อง การประชุมใหญ่และการเสนอเรื่องให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณา พ.ศ. 2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 10) เรื่อง ระยะเวลาการประกอบวิชาชีพบัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการจรรยาบรรณ พ.ศ. 2548

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 11) เรื่อง คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การคัดเลือก และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี พ.ศ. 2548

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 12) เรื่อง การพิจารณาเกี่ยวกับจรรยาบรรณ พ.ศ. 2549

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 13) เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการฝึกหัดงาน การทดสอบเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2549

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 14) เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ อำนาจหน้าที่ และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งอุปนายก เลขาธิการ เหรัญญิก นายทะเบียน และตำแหน่งอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด พ.ศ. 2549

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 15) เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการเข้ารับการฝึกอบรมหรือเข้าร่วมประชุมสัมมนา เพื่อพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

พ.ศ. 2550

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 16) เรื่อง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การเลือกตั้ง หรือการแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของประธาน คณะกรรมการ หรือกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน อำนาจหน้าที่และการดำเนินการอื่นของคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 2) พ.ศ. 2550

ดูบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 17) เรื่อง การออกใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1) พ.ศ. 2551

(12) เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

(13) ให้คำปรึกษาและเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาของวิชาชีพบัญชี

(14) ดำเนินการอื่นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 8 สภาวิชาชีพบัญชีอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(1) ค่าบำรุงสมาชิกและค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้

(2) เงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน

(3) ผลประโยชน์จากการจัดการทรัพย์สินและการดำเนินกิจการของสภาวิชาชีพบัญชี

(4) เงินและทรัพย์สินซึ่งมีผู้ให้แก่สภาวิชาชีพบัญชี

(5) ดอกผลของเงินและทรัพย์สินตาม (1) (2) (3) และ(4)

มาตรา 9 ภายใต้บังคับบทบัญญัติหมวด 5 การควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชี และหมวด 6 การควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชี ในกรณีที่การประกอบวิชาชีพบัญชีด้านใด มีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประชาชน หรือเพื่อประโยชน์ที่จะให้มีการคุ้มครองประชาชน และพัฒนาหรือจัดระเบียบการประกอบวิชาชีพบัญชีด้านใด จะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบวิชาชีพบัญชีด้านนั้นต้องได้รับใบอนุญาตหรือต้องขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีก็ได้

มาตรา 10 เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 9 ใช้บังคับสำหรับวิชาชีพบัญชีด้านใด ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพบัญชีด้านนั้น เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนกับสภาวิชาชีพบัญชี

การขอรับใบอนุญาต การอนุญาต การออกใบอนุญาต และการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ในการขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพบัญชี สภาวิชาชีพบัญชีจะกำหนดให้ผู้ขึ้นทะเบียนซึ่งมิได้เป็นสมาชิกต้องเสียค่าธรรมเนียมเป็นรายปีก็ได้ แต่จะกำหนดค่าธรรมเนียมดังกล่าวให้สูงกว่าค่าบำรุงสมาชิกและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตที่เรียกเก็บจากสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชีเป็นรายปีไม่ได้

มาตรา 11 นิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการให้บริการด้านการสอบบัญชีหรือด้านการทำบัญชี หรือให้บริการวิชาชีพบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 9 ต้องจดทะเบียนต่อสภาวิชาชีพบัญชีตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) นิติบุคคลนั้นต้องจัดให้มีหลักประกันเพื่อประกันความรับผิดต่อบุคคลที่สาม ทั้งนี้ ตามประเภท จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

(2) ในกรณีประกอบกิจการให้บริการการสอบบัญชี บุคคลซึ่งมีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลในการให้บริการการสอบบัญชีต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

การกำหนดหลักประกันตามวรรคหนึ่ง (1) ให้คำนึงถึงขนาดและรายได้ของนิติบุคคลนั้น และให้นำความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสภาวิชาชีพบัญชีมาพิจารณาประกอบด้วย

ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีต้องรับผิดชอบต่อบุคคลที่สาม ให้นิติบุคคลซึ่งผู้สอบบัญชีนั้นสังกัดอยู่ร่วมรับผิดด้วยอย่างลูกหนี้ร่วม และ ในกรณีที่ยังไม่สามารถชำระค่าเสียหายได้ครบจำนวน ให้หุ้นส่วนหรือกรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล หรือผู้แทนนิติบุคคลใด ซึ่งต้องรับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้น ต้องร่วมรับผิดจนครบจำนวน เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำผิดที่ต้องรับผิด

หมวด 3

คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา 12 สมาชิกสภาวิชาชีพบัญชีมีสี่ประเภท ดังนี้

(1) สมาชิกสามัญ

(2) สมาชิกวิสามัญ

(3) สมาชิกสมทบ

(4) สมาชิกกิตติมศักดิ์

มาตรา 13 สมาชิกสามัญต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(2) มีสัญชาติไทย

(3) สำเร็จการศึกษาวิชาการบัญชีไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี หรือได้รับประกาศนียบัตร หรือวุฒิอื่นเทียบเท่าปริญญาตรีสาขาวิชาชีพการบัญชีที่สภาวิชาชีพบัญชีรับรอง หรือสำเร็จการศึกษาสาขาอื่นตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

(4) ไม่เป็นผู้ประพฤติผิดจรรยาบรรณอันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชีตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

(5) ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในคดีที่เป็นการประพฤติผิด

จรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

(6) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเป็นโรคตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 2) เรื่อง สมาชิกและการรับสมัครสมาชิก พ.ศ. 2547

มาตรา 14 สมาชิกวิสามัญและสมาชิกสมทบต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับผู้ซึ่งไม่มีสัญชาติไทยแต่มีสัญชาติของประเทศ ซึ่งยินยอมให้ผู้มีสัญชาติไทยประกอบอาชีพสอบบัญชีในประเทศนั้นได้ และประสงค์จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกวิสามัญ แต่ผู้นั้นจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13 (1) (3) (4) (5) และ (6)

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 2) เรื่อง สมาชิกและการรับสมัครสมาชิก พ.ศ. 2547

มาตรา 15 สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเชิญเป็นสมาชิกตามมติของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา 16 สมาชิกสามัญมีสิทธิและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) แสดงความคิดเห็นในการประชุมใหญ่

(2) ออกเสียงลงคะแนนในการประชุมใหญ่

(3) เลือกตั้ง รับเลือกตั้ง หรือรับแต่งตั้ง เป็นกรรมการหรือดำรงตำแหน่งอื่นอันเกี่ยวกับกิจการของสภาวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้

(4) ชำระค่าบำรุงสมาชิกหรือค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 3) เรื่อง ค่าบำรุงสมาชิก พ.ศ. 2547

(5) ผดุงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชีและปฏิบัติตนตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

(6) สิทธิและหน้าที่อื่นตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

สมาชิกวิสามัญ สมาชิกสมทบ และสมาชิกกิตติมศักดิ์มีสิทธิและหน้าที่ตาม (1) (4) (5) และ(6)

มาตรา 17 สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13 หรือมาตรา 14 หรือคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีมีมติเพิกถอนสำหรับกรณีสมาชิกกิตติมศักดิ์

(4) ไม่ชำระค่าบำรุงสมาชิก โดยไม่มีเหตุอันสมควรตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 3) เรื่อง ค่าบำรุงสมาชิก พ.ศ. 2547

มาตรา 18 ให้มีการประชุมใหญ่สามัญสภาวิชาชีพบัญชีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง การประชุมใหญ่อื่นนอกจากการประชุมใหญ่สามัญ เรียกว่า การประชุมใหญ่วิสามัญ

ดูกฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2534) ออกตามความในพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505

มาตรา 19 สมาชิกสามัญอาจขอให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ในการนี้ นายกสภาวิชาชีพบัญชีต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 8) เรื่อง การประชุมใหญ่และการเสนอเรื่องให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณา พ.ศ. 2547

มาตรา 20 ในการประชุมใหญ่ ต้องมีสมาชิกสามัญมาประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยคนจึงเป็นองค์ประชุม

การประชุมใหญ่ครั้งใด เมื่อล่วงพ้นเวลาที่กำหนดไว้เป็นเวลาสามสิบนาทีแล้วมีสมาชิกสามัญมาประชุมไม่ครบองค์ประชุมตามวรรคหนึ่ง และการประชุมนั้นได้เรียกประชุมตามมาตรา 19 ให้งดการประชุมครั้งนั้น แต่ถ้าคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีเป็นผู้จัดให้มีการประชุม ให้เลื่อนการประชุมนั้นออกไป โดยให้นายกสภาวิชาชีพบัญชีเรียกประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันและในการประชุมใหญ่ครั้งนี้ ให้องค์ประชุมประกอบด้วยสมาชิกสามัญเท่าที่มาประชุม

มาตรา 21 ในการประชุมใหญ่ ให้นายกสภาวิชาชีพบัญชีเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่นายกสภาวิชาชีพบัญชีไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้อุปนายกสภาวิชาชีพบัญชีคนที่หนึ่งหรือคนที่สองตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้านายกสภาวิชาชีพบัญชีและอุปนายกสภาวิชาชีพบัญชีไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ ให้สมาชิกสามัญที่มาประชุมเลือกสมาชิกสามัญคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

หมวด 3

คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา 22 ให้มีคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีประกอบด้วย

(1) นายกสภาวิชาชีพบัญชีซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกสามัญ

(2) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ประธานคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีทุกด้าน ประธานคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีและประธานคณะกรรมการจรรยาบรรณ

(3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งนายกสภาวิชาชีพบัญชีและกรรมการโดยตำแหน่งตาม (2) มีมติแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับวิชาการบัญชีสองคนและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมาย

(4) กรรมการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกสามัญ มีจำนวนไม่เกินห้าคน ให้เลขาธิการ

สภาวิชาชีพบัญชีเป็นกรรมการและเลขานุการ และจะให้มีผู้ช่วยเลขานุการก็ได้ตามความจำเป็นและตามมติของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของนายกสภาวิชาชีพบัญชี กรรมการตาม (3) และ (4) และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งนายกสภาวิชาชีพบัญชี และกรรมการตาม (4) ให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 4) เรื่อง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของนายกสภาวิชาชีพบัญชี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง พ.ศ. 2547

มาตรา 23 นายกสภาวิชาชีพบัญชี และกรรมการตามมาตรา 22 (3) และ (4) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปีในกรณีที่นายกสภาวิชาชีพบัญชี หรือกรรมการตามมาตรา 22 (3) และ (4) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ หรือในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่เลือกกรรมการตามมาตรา 22 (4) เพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งเลือกตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งให้ผู้ได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้เลือกหรือแต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการเลือกตั้งนายกสภาวิชาชีพบัญชีหรือยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา 22 (3) หรือยังมิได้มีการเลือกกรรมการตามมาตรา 22 (4) ขึ้นใหม่ให้นายกสภาวิชาชีพบัญชีหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งดำเนินงานต่อไปจนกว่านายกสภาวิชาชีพบัญชีหรือกรรมการซึ่งได้รับเลือกหรือแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

นายกสภาวิชาชีพบัญชีหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับเลือกแต่งตั้งอีกได้ แต่นายกสภาวิชาชีพบัญชีจะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

มาตรา 24 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้นายกสภาวิชาชีพบัญชีและกรรมการตามมาตรา22 (3) และ(4) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) พ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี

(4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

(5) รัฐมนตรีมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา 63

มาตรา 25 ให้นายกสภาวิชาชีพบัญชีเลือกกรรมการเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอุปนายกตามจำนวนที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีกำหนด ตำแหน่งเลขาธิการเหรัญญิกและนายทะเบียนตำแหน่งละหนึ่งคน และตำแหน่งอื่นตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีกำหนดตามความจำเป็น

การปฏิบัติหน้าที่ อำนาจหน้าที่ และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 14) เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ อำนาจหน้าที่ และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งอุปนายก เลขาธิการ เหรัญญิก นายทะเบียน และตำแหน่งอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด พ.ศ. 2549

มาตรา 26 การประชุมคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ดูกฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2534) ออกตามความในพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505

มาตรา 27 คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่มอบหมายก็ได้ให้นำความในมาตรา 26 มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา 28 ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) บริหารกิจการของสภาวิชาชีพบัญชีให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

(2) กระทำกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้

(3)เ สนอร่างข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีในกิจการต่างๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ต่อที่ประชุมใหญ่สภาวิชาชีพบัญชี

(4) จัดให้มีการประชุมใหญ่

(5) ออกระเบียบเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 29 สมาชิกสามัญไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนจะเข้าชื่อเสนอร่างข้อบังคับตามมาตรา 28 (3) ต่อสภาวิชาชีพบัญชีด้วยก็ได้ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีจัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อพิจารณาร่างข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีตามวรรคหนึ่งโดยไม่ชักช้า

มาตรา 30 วิธีการเสนอและการพิจารณาร่างข้อบังคับให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ร่างข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีเกี่ยวกับค่าบำรุงสมาชิกหรือค่าธรรมเนียม หรือร่างข้อบังคับตามมาตรา 22 วรรคสาม มาตรา 43 วรรคหนึ่ง และมาตรา 44 วรรคสอง ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีก่อนร่างข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งสภาวิชาชีพบัญชีอนุมัติ หรือคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีให้ความเห็นชอบตามวรรคสองแล้ว แล้วแต่กรณี เมื่อนายกสภาวิชาชีพบัญชีลงนามและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 1) เรื่อง วิธีการเสนอและการพิจารณาร่างข้อบังคับ พ.ศ. 2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 2) เรื่อง สมาชิกและการรับสมัครสมาชิก พ.ศ. 2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 3) เรื่อง ค่าบำรุงสมาชิก พ.ศ. 2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 4) เรื่อง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของนายกสภาวิชาชีพบัญชี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งพ.ศ.2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 5) เรื่อง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การเลือกตั้งหรือการแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของประธานคณะกรรมการหรือกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน อำนาจหน้าที่ และการดำเนินการอื่นของคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน พ.ศ.2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 6) เรื่อง ผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 7) เรื่อง การออกใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 8) เรื่อง การประชุมใหญ่และการเสนอเรื่องให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณาพ.ศ.2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 10) เรื่อง ระยะเวลาการประกอบวิชาชีพบัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการจรรยาบรรณพ.ศ.2548

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 11) เรื่อง คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การคัดเลือกและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี พ.ศ. 2548

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 12) เรื่อง การพิจารณาเกี่ยวกับจรรยาบรรณ พ.ศ. 2549

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 13) เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการฝึกหัดงาน การทดสอบเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2549

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 14) เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ อำนาจหน้าที่ และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งอุปนายก เลขาธิการ เหรัญญิก นายทะเบียน และตำแหน่งอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนดพ.ศ.2549

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 15) เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการเข้ารับการฝึกอบรมหรือเข้าร่วมประชุมสัมมนา เพื่อพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ.2550

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 16) เรื่อง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การเลือกตั้งหรือการแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของประธาน คณะกรรมการ หรือกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน อำนาจหน้าที่และการดำเนินการอื่นของคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่2)พ.ศ.2550

ดูบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 17) เรื่อง การออกใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1) พ.ศ. 2551

มาตรา 31 ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้นายกสภาวิชาชีพบัญชีมีอำนาจกระทำการแทนสภาวิชาชีพบัญชี ในการนี้ นายกสภาวิชาชีพบัญชีจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการอื่นกระทำการแทนตนเฉพาะในกิจการใดก็ได้

มาตรา 32 เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมการประกอบวิชาชีพบัญชีด้านต่างๆ ให้มีคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีของแต่ละด้าน ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการอื่นมีจำนวนตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

ประธานกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านต่างๆให้มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกสามัญโดยที่ประชุมใหญ่สภาวิชาชีพบัญชี

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของประธานกรรมการหรือกรรมการวิชาชีพบัญชีตามวรรคหนึ่งการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้งการดำรงตำแหน่งการพ้นจากตำแหน่งอำนาจหน้าที่และการดำเนินการอื่นของประธานกรรมการหรือกรรมการวิชาชีพบัญชีให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 5) เรื่อง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การเลือกตั้งหรือการแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของประธานคณะกรรมการ หรือกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน อำนาจหน้าที่และการดำเนินการอื่นของคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน พ.ศ.2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 16) เรื่อง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การเลือกตั้งหรือการแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของประธาน คณะกรรมการ หรือกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน อำนาจหน้าที่และการดำเนินการอื่นของคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 2) พ.ศ. 2550

หมวด 4

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี

มาตรา 33 ให้มีคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบัญชี ที่มีจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบเอ็ดคน และผู้แทนกรมการประกันภัย ผู้แทนกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ผู้แทน กรมสรรพากร ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เป็นกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี ให้กรรมการตามวรรคหนึ่งเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ และเลือกกรรมการอีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การคัดเลือก และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 11) เรื่อง คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การคัดเลือก และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี พ.ศ. 2548

มาตรา 34 ให้คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีมีอำนาจหน้าที่กำหนด และปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีเพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการจัดทำบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชีและกฎหมายอื่นมาตรฐานการบัญชีต้องจัดทำขึ้นเป็นภาษาไทย

มาตรฐานการบัญชีที่คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีกำหนดและปรับปรุงเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อได้รับแจ้งจากผู้ทำบัญชี ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงิน กรมการประกันภัย กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสรรพากร ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือหน่วยงานอื่นใดว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรือการปฏิบัติตามมาตรฐานดังกล่าวทำให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศ หรือเป็นอุปสรรคต่อการ ประกอบกิจการ คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีต้องดำเนินการตรวจสอบและรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง และกำหนด ปรับปรุง หรือพัฒนามาตรฐานการบัญชีโดยพลัน

มาตรา 35 คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมมีการพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดตามที่มอบหมายได้

มาตรา 36 ให้นำความในมาตรา 26 มาใช้บังคับกับการประชุมคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีและคณะอนุกรรมการซึ่งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีแต่งตั้งโดยอนุโลม

หมวด 5

การควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชี

มาตรา 37 ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้มีการสอบบัญชี หรือให้เอกสารใดต้องมีผู้สอบบัญชีลงลายมือชื่อรับรองหรือแสดงความเห็น ห้ามมิให้ผู้ใดลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชี รับรองเอกสาร หรือแสดงความเห็นในฐานะผู้สอบบัญชี เว้นแต่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือเป็นการกระทำในอำนาจหน้าที่ทางราชการ

มาตรา 38 ผู้ใดจะเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องได้รับใบอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชี

การขอรับใบอนุญาต การอนุญาต และการออกใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตให้เป็นไปตามแบบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 7) เรื่อง การออกใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 17) เรื่อง การออกใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1) พ.ศ. 2551

เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วและใบอนุญาตนั้นมิได้ถูกพักใช้หรือถูกเพิกถอนให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้รับยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตต่ออธิบดีกรมสรรพากรในการตรวจสอบและรับรองบัญชีตามประมวลรัษฎากร

มาตรา 39 ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(1) เป็นสมาชิกสามัญหรือสมาชิกวิสามัญตามมาตรา 14 วรรคสอง แต่ในกรณีเป็นสมาชิกวิสามัญซึ่งเป็นคนต่างด้าวต้องเป็นผู้มีความรู้ภาษาไทยดีพอที่จะสามารถสอบบัญชี และจัดทำรายงานเป็นภาษาไทยได้ และมีภูมิลำเนาในประเทศไทย และเมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วต้องได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวด้วยจึงจะปฏิบัติงานเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้

(2) ผ่านการทดสอบหรือฝึกอบรมหรือฝึกงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีมาแล้วตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 13) เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการฝึกหัดงาน การทดสอบเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2549

(3) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เนื่องจากกระทำความผิดตามมาตรา 269 มาตรา 323 หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ และความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี กฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี หรือกฎหมายว่าด้วยการกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด

สมาคม และมูลนิธิ เฉพาะที่เกี่ยวกับการรับรองงบการเงินหรือบัญชีอื่นใดอันไม่ถูกต้องหรือทำรายงานเท็จหรือความผิดตามหมวด 5 และหมวด 6 แห่งพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ต้องคำพิพากษาหรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(5) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 7) เรื่อง การออกใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 17) เรื่อง การออกใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1) พ.ศ. 2551

มาตรา 40 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ซึ่งถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตอาจขอรับใบอนุญาตอีกได้เมื่อพ้นห้าปีนับแต่วันที่ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต แต่เมื่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีได้พิจารณาคำขอ รับใบอนุญาตและปฏิเสธการออกใบอนุญาต ผู้นั้นจะยื่นคำขอรับใบอนุญาตได้อีกเมื่อสิ้นระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีปฏิเสธการออกใบอนุญาต ถ้าคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีปฏิเสธการออกใบอนุญาตเป็นครั้งที่สองแล้ว ผู้นั้นเป็นอันหมดสิทธิขอรับใบอนุญาตอีกต่อไป

มาตรา 41 ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่มีอายุ แต่ผู้รับใบอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 7) เรื่อง การออกใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2547

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 17) เรื่อง การออกใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1) พ.ศ. 2551

ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตสิ้นผลเมื่อผู้รับใบอนุญาต

(1) ตาย

(2) พ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี

(3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา39

(4) ถูกเพิกถอนใบอนุญาตเนื่องจากประพฤติผิดจรรยาบรรณ

(5) ไม่ชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและไม่ได้รับการผ่อนผันตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

(6) ไม่เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนดให้ครบถ้วนตามมาตรา 43 และสภาวิชาชีพบัญชีไม่ได้มีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต

มาตรา 42 เมื่อสภาวิชาชีพบัญชีได้รับคำขอรับใบอนุญาตแล้วเห็นว่าผู้ยื่นคำขอมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 39 ให้สภาวิชาชีพบัญชีพิจารณาออกใบอนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอโดยเร็วซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

ในกรณีที่สภาวิชาชีพบัญชีไม่ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ยื่นคำขอ สภาวิชาชีพบัญชีต้องแสดงเหตุผลของการไม่ออกใบอนุญาตไว้โดยชัดแจ้ง ในกรณีเช่นนี้ผู้ยื่นคำขอมีสิทธิอุทธรณ์การไม่ออกใบอนุญาตต่อคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีกำหนด

ดูประกาศคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์ พ.ศ. 2549

มาตรา 43 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีหน้าที่ต้องเข้ารับการฝึกอบรมหรือเข้าร่วมประชุมสัมมนาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง สภาวิชาชีพบัญชีจะมีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตของผู้นั้นไว้จนกว่าผู้นั้นจะได้ปฏิบัติตามก็ได้

หมวด 6

การควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชี

มาตรา 44 ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพเป็นผู้ทำบัญชี เว้นแต่เป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชีหรือขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 6) เรื่อง ผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2547

มาตรา 45 ผู้ทำบัญชีที่จะขึ้นทะเบียนกับสภาวิชาชีพบัญชีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(1) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

(2) มีความรู้ภาษาไทยเพียงพอที่จะทำบัญชีเป็นภาษาไทยได้

(3) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เนื่องจากกระทำความผิดตามฐานความผิดหรือกฎหมายที่กำหนดในมาตรา 39 (3) เว้นแต่ต้องคำพิพากษาหรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

(4) มีคุณวุฒิการศึกษาตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

(5) ไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่น ตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 6) เรื่อง ผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2547

หมวด 7

จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

มาตรา 46 ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนตามมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี หรือมาตรฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

บุคคลตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณหรือมาตรฐานที่กำหนดพระราชบัญญัตินี้ให้ถือว่าผู้นั้นประพฤติผิดจรรยาบรรณ

มาตรา 47 ให้สภาวิชาชีพบัญชีจัดทำจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีขึ้นเป็นภาษาไทย และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อกำหนดในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต

(2) ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

(3) ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและการรักษาความลับ

(4) ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้

มาตรา 48 ข้อความใดในสัญญาจ้างสอบบัญชีที่กำหนดให้มีผลเป็นการจำกัดหรือปฏิเสธความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตข้อความนั้นเป็นโมฆะ ผู้สอบบัญชีจะรายงานผลการสอบบัญชีโดยระบุข้อความใดอันแสดงว่าตนไม่รับผิดชอบในผลการตรวจสอบ หรือแสดงความไม่ชัดเจนในผลการตรวจสอบเพราะเหตุที่ตนมิได้ปฏิบัติหน้าที่โดยครบถ้วนที่พึงคาดหวังได้จากผู้สอบบัญชี หรือโดยครบถ้วนตามมาตรฐานการสอบบัญชีมิได้การกระทำตามวรรคสองถือว่าเป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณ

มาตรา 49 โทษการประพฤติผิดจรรยาบรรณมีดังต่อไปนี้

(1) ตักเตือนเป็นหนังสือ

(2) ภาคทัณฑ์

(3) พักใช้ใบอนุญาต พักการขึ้นทะเบียน หรือห้ามการประกอบวิชาชีพบัญชีด้านที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณโดยมีกำหนดเวลาแต่ไม่เกินสามปี

(4) เพิกถอนใบอนุญาต เพิกถอนการขึ้นทะเบียนหรือสั่งให้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา 50 ให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณ มีจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกินสิบห้าคน ซึ่งคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่สภาวิชาชีพบัญชีจากผู้ซึ่งมีความเที่ยงธรรมและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) เป็นสมาชิกสามัญ

(2) ประกอบวิชาชีพบัญชีมาแล้วไม่น้อยกว่าระยะเวลาตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 10) เรื่อง ระยะเวลาการประกอบวิชาชีพบัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการจรรยาบรรณ พ.ศ. 2548

(3) ไม่เคยถูกลงโทษฐานประพฤติผิดจรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

(4) ไม่ดำรงตำแหน่งนายกสภาวิชาชีพบัญชีหรือเป็นกรรมการหรืออนุกรรมการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่เป็นการสมควรให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐและคณะกรรมการจรรยาบรรณได้วินิจฉัยเรื่องเกี่ยวกับการประพฤติผิดจรรยาบรรณโดยมีมาตรฐานเดียวกัน ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่สภาวิชาชีพบัญชีขอให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่ดูแลเรื่องจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีแต่งตั้งผู้แทนของตนเพื่อเป็นกรรมการจรรยาบรรณตามวรรคหนึ่งได้ ในกรณีนี้ไม่ให้นำความในวรรคหนึ่ง (1) และ (2) มาใช้บังคับ ให้คณะกรรมการจรรยาบรรณเลือกกรรมการจรรยาบรรณด้วยกันคนหนึ่ง เป็นประธานกรรมการ และจะให้มีผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่คณะกรรมการจรรยาบรรณกำหนดก็ได้

มาตรา 51 ให้กรรมการจรรยาบรรณมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้ให้กรรมการจรรยาบรรณซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่ากรรมการจรรยาบรรณใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา 52 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้กรรมการจรรยาบรรณพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา50

(4) ที่ประชุมใหญ่สภาวิชาชีพบัญชีมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสามัญที่มาประชุมแต่ต้องไม่น้อยกว่าสองร้อยคะแนนเสียง

ในกรณีที่ตำแหน่งว่างลงก่อนครบวาระ ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีแต่งตั้งกรรมการจรรยาบรรณแทนตำแหน่งที่ว่างไปพลางก่อน และให้กรรมการจรรยาบรรณซึ่งได้รับแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ได้จนถึงการประชุมใหญ่คราวต่อไป

มาตรา 53 เมื่อมีผู้กล่าวหาหรือปรากฏต่อคณะกรรมการจรรยาบรรณว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีผู้ใดประพฤติผิดจรรยาบรรณ ให้คณะกรรมการจรรยาบรรณดำเนินการสอบสวนพิจารณาโดยเร็ว

สิทธิการกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง สิ้นสุดลงเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ได้รับความเสียหายหรือผู้กล่าวหารู้เรื่องการประพฤติผิดจรรยาบรรณและรู้ตัวผู้ประพฤติผิดจรรยาบรรณ ทั้งนี้ไม่เกินสามปีนับแต่วันที่มีการประพฤติจรรยาบรรณนั้น

การยื่นคำกล่าวหา การสอบสวน และการพิจารณาเรื่องจรรยาบรรณให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ดูข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 12) เรื่อง การพิจารณาเกี่ยวกับจรรยาบรรณ พ.ศ. 2549

ในการดำเนินการสอบสวนของคณะกรรมการจรรยาบรรณ คณะกรรมการจรรยาบรรณจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการแทนก็ได้ โดยประกอบด้วยกรรมการจรรยาบรรณอย่างน้อยหนึ่งคนและอนุกรรมการอื่นซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 50 (1) (3) และ (4) ตามจำนวนที่เห็นสมควร

คณะกรรมการจรรยาบรรณและคณะอนุกรรมการมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานใด เพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณาเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนก็ได้

เมื่อคณะอนุกรรมการทำการสอบสวนเสร็จแล้วให้เสนอเรื่องพร้อมทั้งความเห็นต่อคณะกรรมการจรรยาบรรณเพื่อพิจารณาการถอนเรื่องการกล่าวหาที่ได้ยื่นหรือแจ้งไว้แล้วนั้น ไม่เป็นเหตุให้ระงับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 54 เมื่อคณะกรรมการจรรยาบรรณพิจารณาจากผลการสอบสวนแล้วมีมติว่าผู้ใดประพฤติผิดจรรยาบรรณให้มีคำสั่งลงโทษผู้นั้นตามมาตรา 49 ในกรณีที่คณะกรรมการจรรยาบรรณมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหามิได้ประพฤติผิดจรรยาบรรณให้สั่งยกคำกล่าวหา การออกคำสั่งลงโทษตามวรรคหนึ่งหรือการออกคำสั่งยกคำกล่าวหาตามวรรคสอง ให้แจ้งคำสั่งให้ผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหาทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว

มาตรา 55 ผู้กล่าวหาหรือผู้ซึ่งถูกคณะกรรมการจรรยาบรรณสั่งลงโทษมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งตามมาตรา 54 ต่อคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีกำหนด

ดูประกาศคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์ พ.ศ. 2549

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีให้เป็นที่สุดการอุทธรณ์คำสั่งไม่เป็นการทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษ เว้นแต่คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีจะสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา 56 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ที่ให้กรรมการจรรยาบรรณและอนุกรรมการจรรยาบรรณที่คณะกรรมการจรรยาบรรณแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 57 กรรมการจรรยาบรรณหรืออนุกรรมการจรรยาบรรณผู้ใดมีส่วนได้เสียเป็นการส่วน ตัวในเรื่องที่ปรึกษาหารือเรื่องหนึ่งเรื่องใด ห้ามมิให้เข้าร่วมพิจารณา ปรึกษาหารือ หรือลงคะแนนเสียงในเรื่องนั้น

มาตรา 58 ให้นำความในมาตรา 26 มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการจรรยาบรรณและคณะอนุกรรมการจรรยาบรรณโดยอนุโลม

หมวด 8

การกำกับดูแล

มาตรา 59 ให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย

(1) ปลัดประทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการ

(2) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิบดีกรมการประกันภัย อธิบดีกรมสรรพากร ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ นายกสภาวิชาชีพบัญชี ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสมาคมธนาคารไทยและประธานกรรมการหอการค้าไทย

(3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิชาการบัญชีสองคนและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมายหนึ่งคนให้อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นผู้ช่วยเลขานุการตามความจำเป็นให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าทำหน้าที่ธุรการและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี ตามที่คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีมอบหมายกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (3) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

มาตรา 60 ให้คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) กำกับดูแลการดำเนินกิจการของสภาวิชาชีพบัญชีให้เป็นไปตามกฎหมายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสภาวิชาชีพบัญชี

(2) เสนอแนะให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา9

(3) ให้ความเห็นชอบข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีตามมาตรา 30 วรรคสอง และมาตรฐานการบัญชีตามมาตรา34วรรคสาม

(4) พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามมาตรา 42 วรรคสอง

(5) พิจารณาอุทธรณ์ของผู้กล่าวหาหรือผู้ซึ่งถูกคณะกรรมการจรรยาบรรณสั่งลงโทษตามมาตรา 55 วรรคหนึ่ง

(6) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี

มาตรา 61 ในการดำเนินการของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีตามมาตรา 60 (1)ให้คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีมีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(1) สอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาวิชาชีพบัญชี

(2) สั่งเป็นหนังสือให้สมาชิก กรรมการ หรืออนุกรรมการอื่นใดของสภาวิชาชีพบัญชีหรือบุคคลใดชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสภาวิชาชีพบัญชี

(3) สั่งเป็นหนังสือให้สภาวิชาชีพบัญชีคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการพระราชบัญญัตินี้ระงับแก้ไขหรือวางมาตรการแก้ไขการกระทำอันเป็นการขัดต่อกฎหมาย วัตถุประสงค์ หรือข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา 62 ให้นำความในมาตรา 26 มาใช้บังคับกับการประชุมคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี และคณะอนุกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีแต่งตั้งโดยอนุโลม

มาตรา 63 เมื่อปรากฏว่านายกสภาวิชาชีพบัญชี กรรมการ หรืออนุกรรมการพระราชบัญญัตินี้ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี หรือกระทำการอันเป็นการเสื่อมเสียอย่างร้ายแรงแก่สภาวิชาชีพบัญชี ให้คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีทำการสอบสวนโดยเร็ว และเสนอผลการพิจารณาเพื่อให้รัฐมนตรีมีคำสั่งให้นายกสภาวิชาชีพบัญชีกรรมการหรืออนุกรรมการผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง

คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่กรรมการโดยตำแหน่งตามมาตรา 22 (2) ผู้ใดถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 22 (2) ด้วย

มาตรา 64 ในกรณีที่รัฐมนตรีมีคำสั่งตามมาตรา 63 อันเป็นผลให้จำนวนกรรมการของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีเหลือไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่พึงมี ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งสมาชิกสามัญเท่าจำนวนกรรมการที่จะมีได้ตามมาตรา 22 เป็นกรรมการชั่วคราวแทนกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งในวันเดียวกันกับวันที่รัฐมนตรีมีคำสั่งให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งให้มีการเลือกตั้งหรือ

แต่งตั้งกรรมการใหม่ตามมาตรา 22 ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีมีคำสั่งแต่งตั้งกรรมการชั่วคราว เว้นแต่มีวาระเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน รัฐมนตรีจะสั่งให้ไม่มีการเลือกตั้งก็ได้ และให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งเป็นกรรมการแทนอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทนให้กรรมการชั่วคราวซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อกรรมการใหม่เข้ารับหน้าที่แล้ว

หมวด 9

บทกำหนดโทษ

มาตรา 65 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 10 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 66 นิติบุคคลใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 11 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาทและปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา 67 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 37 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 68 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตผู้ใดถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 43 ทำการสอบบัญชีในระหว่างนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 69 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 44 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 70 ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีผู้ใดถูกลงโทษประพฤติผิดจรรยาบรรณตามมาตรา 49 (3) หรือ (4) ทำการประกอบวิชาชีพบัญชีในระหว่างนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 71 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการจรรยาบรรณตามมาตรา 53 วรรคห้า หรือคำสั่งของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีตามมาตรา 61 (2) หรือ (3) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 72 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคลให้กรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล หุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้แทนนิติบุคคล หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

บทเฉพาะกาล

มาตรา 73 ให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไปจนกว่าใบอนุญาตจะสิ้นอายุหรือถูกเพิกถอนตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 74 ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยทำหน้าที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีจนกว่าคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้จะเข้ารับหน้าที่ และให้ถือว่านายกสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยเป็นนายกสภาวิชาชีพบัญชีจนกว่าจะมีการเลือกตั้งนายกสภาวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 75 ในระหว่างที่สภาวิชาชีพบัญชียังมีสมาชิกไม่ถึงห้าร้อยคน ให้คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีทำหน้าที่สภาวิชาชีพบัญชีเพื่ออนุมัติหรือให้ความเห็นชอบข้อบังคับของสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา 76 ให้บรรดากฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 มีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีกฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ในเรื่องเดียวกันออกใช้บังคับในกรณีที่มีปัญหาไม่อาจปฏิบัติตามกฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 ได้ในเรื่องใด ให้คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีกำหนดวิธีปฏิบัติหรือยกเว้นการปฏิบัติในเรื่องนั้นขึ้นเป็นการเฉพาะหรือเป็นการทั่วไปได้

มาตรา 77 ในวาระเริ่มแรกที่ยังมิได้มีการกำหนดมาตรฐานการบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีจะกำหนดให้ใช้มาตรฐานการบัญชีที่สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยได้กำหนดขึ้นและใช้กันแพร่หลายอยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นมาตรฐานการบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนก็ได้

มาตรา 78 นิติบุคคลใดให้บริการการสอบบัญชีหรือการทำบัญชีอยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยื่นขอจดทะเบียนต่อสภาวิชาชีพบัญชีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) นิติบุคคลนั้นต้องจัดให้มีหลักประกันตามมาตรา 11 (1) ให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งต้องไม่เกินกว่าสามปี

(2) ดำเนินการให้ถูกต้องตามมาตรา 11 (2) ให้ครบถ้วนภายในสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันนี้การประกอบวิชาชีพบัญชีได้ขยายครอบคลุมออกไปหลายด้านไม่ว่าการทำบัญชี การสอบบัญชี การบัญชีบริหาร การวางระบบบัญชี การบัญชีภาษีอากร การศึกษาและเทคโนโลยี การบัญชี หรือบริการ

ด้านอื่น ซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกิจกรรมในทางธุรกิจต่างๆ อย่างกว้างขวาง สมควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอยู่ภายใต้การดูแลของสภาวิชาชีพบัญชีเดียวกัน เพื่อเป็นศูนย์รวมและส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นรวมทั้งให้ความรู้และพัฒนาส่งเสริมมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพมีคุณภาพและมาตรฐานและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ตลอดจน เพื่อให้มีการควบคุมจรรยาบรรณการประกอบวิชาชีพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

4. มาตรฐานการบัญชีไทย (ออนไลน์ : http://accsol.co.th/standard.html, 2564)

มาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินไทยในปัจจุบัน ครอบคลุมถึง

- แม่บทการบัญชี
- มาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน
- การตีความมาตรฐานการบัญชี
- แนบปฏิบัติทางการบัญชี

ส่วนใหญ่อ้างอิงจาก IFRS ฉบับที่คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (IASB) แก้ไขสิ้นสุดในปี 2008 (IFRS) ฉบับที่เข้าเล่มปี 2009 (Bound Volume 2009) มาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินในปัจจุบันสามารถแยกได้ดังนี้

มาตรฐานบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินอ้างอิงจาก IFRS ที่จะมีผลบังคับใช้ในปี 2554 และ 2556

แม่บทการบัญชี (ปรับปรุง 2552)

TAS 1 (ปรับปรุง 2552) การนำเสนองบการเงิน

TAS 2 (ปรับปรุง 2552) สินค้าคงเหลือ

TAS 7 (ปรับปรุง 2552) งบกระแสเงินสด

TAS 8 (ปรับปรุง 2552) นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและการแก้ไขข้อผิดพลาด

TAS 10 (ปรับปรุง 2552) เหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลารายงาน

TAS 11 (ปรับปรุง 2552) สัญญาก่อสร้าง

TAS 12 ภาษีเงินได้

TAS 16 (ปรับปรุง 2552) ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

TAS 17 (ปรับปรุง 2552) สัญญาเช่า

TAS 18 (ปรับปรุง 2552) รายได้

TAS19 (ปรับปรุง 2552) ผลประโยชน์ของพนักงาน

TAS 20 (ปรับปรุง 2552) การบัญชีสำหรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลและการเปิดเผยข้อมูล

เกี่ยวกับความช่วยเหลือจากรัฐบาล

TAS 21 (ปรับปรุง 2552) ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

TAS 23 (ปรับปรุง 2552) ต้นทุนการกู้ยืม

TAS 24 (ปรับปรุง 2552) การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลและกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

TAS 26 การบัญชีและการรายงานโครงการผลประโยชน์เมื่อเกษียณอายุ

TAS 27 (ปรับปรุง 2552) งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ

TAS 28 (ปรับปรุง 2552) เงินลงทุนในบริษัทร่วม

TAS 29 การรายงานทางการเงินในสภาพเศรษฐกิจที่เงินเฟ้อรุนแรง

TAS 31 (ปรับปรุง 2552) ส่วนได้เสียในการร่วมค้า

TAS 33 (ปรับปรุง 2552) กำไรต่อหุ้น

TAS 34 (ปรับปรุง 2552) งบการเงินระหว่างกาล

TAS 36 (ปรับปรุง 2552) การด้อยค่าของสินทรัพย์

TAS 37 (ปรับปรุง 2552) ประมาณการหนี้สิน หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นและสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น

TAS 38 (ปรับปรุง 2552) สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

TAS 40 (ปรับปรุง 2552) อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน

TFRS 2 การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์

TFRS 3 (ปรับปรุง 2552) การรวมธุรกิจ

TFRS 5 (ปรับปรุง 2552) สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขายและการดำเนินงานที่ยกเลิก

TFRS 6 การสำรวจและประเมินค่าแหล่งทรัพยากรแร่

ฉบับที่อ้างอิงจากมาตรฐานการบัญชีของสหรัฐอเมริกา (US GAAP) เช่น

TAS 102 การรับรู้รายได้สำหรับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

TAS 104 การบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา

TAS 105 การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน

TAS 106 การบัญชีสำหรับกิจการที่ดำเนินธุรกิจเฉพาะด้านการลงทุน

ฉบับที่ไม่ได้อ้างอิงจากมาตรฐานสากล (Local GAAP) เช่น

TAS 101 หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ฉบับที่อ้างอิงจาก IFRS ที่ยกเลิกแล้ว

TAS 14 การเสนอข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน

TAS 48 การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือทางการเงิน

TAS 103 การเปิดเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธนาคารและสถาบันการเงินที่คล้ายคลึงกัน

การตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

IFRIC 15 สัญญาก่อสร้างอสังหาริมทรัพย์

แนวปฏิบัติทางการบัญชี

- แนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับการบันทึกบัญชีสิทธิการเช่า
- แนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับการรวมธุรกิจภายใต้การควบคุมเดียวกัน

โดยยกเว้นการบังคับใช้กับธุรกิจที่ไม่ใช่บริษัทมหาชนจำกัดตามประกาศสภาวิชาชีพฉบับที่ 21/2550 เรื่องการยกเว้นการบังคับใช้มาตรฐานการบัญชี

TAS 7 งบการแสเงินสด

TAS 14 การเสนอข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน

TAS 24 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลและกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

TAS 27 งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ

TAS 28 เงินลงทุนในบริษัทร่วม

TAS 31 ส่วนได้เสียในกิจการร่วมค้า

TAS 36 การด้อยค่าของสินทรัพย์

TAS 48 การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือทางการเงิน

TAS และ TFRS เหล่านี้ต้องถือปฏิบัติกับทุกกิจการสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2554 โดยสภาวิชาชีพบัญชีฯ จะยกเว้นการบังคับใช้ TAS และหรือ TFRS บางฉบับให้กับกิจการที่มิใช่กิจการที่มีส่วนได้เสียต่อสาธารณะ อย่างไรก็ตามเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2553 สภาวิชาชีพบัญชีฯได้ออกประกาศฉบับที่ 62/2553 เรื่องคำชี้แจงเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานการบัญชีสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียต่อสาธารณะว่าเนื่องจากกิจการในประเทศไทยกว่าร้อยละ 90 เป็นกิจการขนาดเล็กและเป็นกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียต่อสาธารณะ การกำหนดให้ทุนกิจการต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใหม่อาจไม่เหมาะสม และเพื่อเป็นการบรรเทาภาระของกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียต่อสาธารณะ และส่งเสริมให้กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียต่อสาธารณะสามารถจัดทำและนำเสนองบการเงินได้อย่างถูกต้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงของให้กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียต่อสาธารณะจัดทำบัญชีสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2554 โดยใช้มาตรฐานการบัญชีที่ปฏิบัติอยู่เดิมไปพลางก่อนทั้งนี้ สภาวิชาชีพบัญชีฯอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาจัดทำมาตรฐานการบัญชีสำหรับ NPAEs และคาดว่าจะสามารถออกประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีเฉพาะกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียต่อสาธารณะ (TFRS for SME) ภายในต้นปี 2554

นอกจากนี้ TAS และ TFRS บางฉบับที่มีเนื้อหาและวิธีปฏิบัติยากจะเลื่อนบังคับใช้กับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีเริ่มต้นในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2556

กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียต่อสาธารณะ (Non-Publicly Accountable Entities) หมายถึง กิจการที่ไม่ใช่กิจการดังต่อไปนี้

- กิจการที่มีตราสารทุนหรือตราสารหนี้ของกิจการซึ่งมีการซื้อขายในตลาดสาธารณะ (ไม่ว่าจะเป็นตลาดหลักทรัพย์ในประเทศหรือต่างประเทศ หรือการซื้อขายนอกตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งตลาดในท้องถิ่นและในภูมิภาค) หรือ กิจการที่นำส่งหรืออยู่ในกระบวนการของการนำส่งงบการเงินของกิจการให้แก่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือหน่วยงานกำกับดูแลอื่นเพื่อวัตถุประสงค์ในการออกขายหลักทรัพย์ใดๆ ในตลาดสาธารณะ หรือ
- กิจการที่ดำเนินธุรกิจหลักในการดูแลทรัพย์สินของกลุ่มบุคคลภายนอกในวงกว้าง เช่น สถาบันการเงิน บริษัทประกัน บริษัทหลักทรัพย์ กองทุนรวมและตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
- บริษัทมหาชน ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน
- กิจการอื่นที่จะกำหนดเพิ่มเติม

มาตรฐานการบัญชีไทย (วิโรจน์ เฉลิมรัตนา, 2564 https://www.prosoftwinspeed.com/Article/Detail/99530)

ท่านที่เป็นนักบัญชีคงได้ติดตามข่าวคราวการแก้ไขมาตรฐานการบัญชีของไทย ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขกันขนานใหญ่ เรียกได้ว่าเป็นการ “ยกเครื่อง” ก็ว่าได้ อันที่จริงการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีในระยะหลังนี้มีการแก้ไขกันมาตลอด อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ผมอยากกล่าวถึงการออกประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 12/2552 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2552 เรื่อง การจัดเลขระบุฉบับมาตรฐานการบัญชีของไทยให้ตรงตามมาตรฐานการบัญชีระหว่าง ประเทศ เป็นจุดเริ่มต้น

ที่เริ่มต้นจากประกาศฉบับนี้ เนื่องจากว่า การปรับปรุงที่ผ่านมาก่อนหน้านี้ทั้งหมดเกิด ขึ้นจากวิธีการออกมาตรฐานการบัญชีที่แม้จะใช้มาตรฐานการบัญชีสากลเป็นเกณฑ์ (ขอเรียกมาตรฐานการบัญชีสากลอย่างย่อๆว่า IAS ซึ่งมาจาก International Accounting Standard) แต่ไม่ได้เป็นไปในลักษณะที่สามารถเปรียบเทียบกันหนึ่งต่อหนึ่งกับ IAS เนื่องจากเราแปลมาตรฐานการบัญชีสากลมาใช้โดยปรับแก้ ให้เป็นไปตามที่เราเห็น ว่าเหมาะสม จึงไม่อาจอ้างอิงกันแบบตัวต่อตัว บรรทัดต่อบรรทัด และหัวข้อก็ไม่ได้เรียง ลำดับสอดคล้องตรงกันกับ IAS และหมายเลขฉบับของมาตรฐานการบัญชีไทยก็ไม่ได้ เรียงลำดับตาม IAS

เมื่อมีการจัดเลขระบุมาตรฐานการบัญชีของไทยใหม่ทั้งหมดให้ตรงกับ IAS ก็เท่ากับว่า ต่อแต่นี้ไปเราคงจะอ้างอิง IAS แบบ หนึ่งต่อหนึ่ง อะไรที่มาตรฐานการบัญชีสากล เปลี่ยนแปลงแก้ไข เราก็คงจะเปลี่ยนแปลง เช่นเดียวกัน

มาตรฐานการบัญชีสากลนั้น ประกอบขึ้นจากหลายๆส่วนตั้งแต่ Preface to International Financial Reporting Standards แม่บทการบัญชีที่เรียกว่า Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements และส่วน ที่เป็นมาตรฐานการบัญชีในเรื่องต่างๆ ตั้งแต่ IAS 1 ถึง IAS 41 ซึ่งเป็นมาตรฐานการบัญชีที่ออกมาแล้วตั้งแต่ปี ค.ศ.1973 ถึงปี ค.ศ.2000 และ ออกโดย IASC: International Accounting Standards Committee

ในปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนหน่วยงานที่ออกมาตรฐานการบัญชีสากล จาก **IAS** เป็น **IFRS** หรือ International Financial Reporting Standards ดังนั้นมาตรฐานการบัญชีที่ออกมาหลังจากปี ค.ศ.2000 ก็จะเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า IFRS โดยปัจจุบันมีตั้งแต่ IFRS 1 ถึง IFRS 9 (ดูตารางประกอบ)

ตารางที่ 1 : สรุปภาพรวมโดยสังเขปของมาตรฐานการบัญชีสากลและของไทย

มาตรฐานการบัญชีสากล (International Accounting Standards: IAS)	มาตรฐานการบัญชีไทย (Thai Accounting Standards: TAS)
1. Preface to International Financial Reporting Standards	ยังไม่มี
2. Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements	แม่บทการบัญชี
3. International Accounting Standards (IAS) IAS 1 – 41	มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ ๑ – ๔๑
4. International Financial Reporting Standards (IFRS) IFRS 1- 9	มาตรฐานการรายงานทางการเงิน TFRS 1 – 8 (ปัจจุบัน TFRS มีถึงฉบับที่ 8)
5. Accounting Treatment Guidance	แนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับ...(ปัจจุบันมี 2 ฉบับ) การบันทึกสิทธิการเช่า การรวมธุรกิจภายใต้การควบคุมเดียวกัน
6. Interpretation of Standards (มีออกมามากมายจากคณะทำงานต่างๆหลายคณะ)	ยังไม่มี
7. Technical Corrections	ยังไม่มี

ทิศทางมาตรฐานการบัญชีไทยจึงคงเริ่มจาก TAS 1 ไปจนถึง TAS 41 และก็คงจะมี TFRS 1 ไปจนถึง TFRS 9 และอื่นๆ ที่จะออกตามมาในอนาคต

นอกจาก IAS และ IFRS แล้วยังมีการออกแนวปฏิบัติทางการบัญชีในเรื่องต่างๆ ออกมา ที่จะช่วยขจัดความคลุมเคลือในมาตรฐานการบัญชีแต่ละฉบับ ที่ต้องเขียนขึ้น อย่างกว้างๆ แต่ครอบคลุมธุรกิจประเภทต่างๆ ละต้องประยุกต์ใช้กับกิจการที่หลากหลาย ทำให้ไม่สามารถระบุอะไรที่เฉพาะเจาะจงเกินไปลงในมาตรฐานการบัญชีได้ การออก แนวปฏิบัติจึงเข้ามาเติมช่องว่าง ในมาตรฐานการบัญชี โดยจะเป็นการระบุประเด็น และการ นำมาประยุกต์ใช้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อลดการตีความ เข้าข้างกิจการ และแนวทางปฏิบัติ ดังกล่าวก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของชุดมาตรฐาน การบัญชี ที่นักบัญชีต้องนำไปใช้อ้างอิงประกอบในลักษณะเดียวกันกับมาตรฐานการบัญชี

การที่เรานำมาตรฐานการบัญชีสากลมาแปลทั้งดุ้นนั้น มีทั้งข้อดีข้อเสียครับ แต่หากว่า ในท้ายที่สุดหากเราไม่มีทางที่จะออก มาตรฐานการบัญชีใดๆ ออกมาแล้วประเทศอื่น ทั้งโลกต้องเดินตามเราแล้ว ผมคิดว่าการเดินตามมาตรฐานการบัญชีสากลอย่างน้อย ก็ช่วยลดปัญหาที่เราประสบอยู่เดิม ได้ในหลายประเด็น เช่น

- ในอดีตที่ผ่านมาเรามักจะออก มาตรฐานการบัญชีแบบรีๆรอๆ เพื่อขอดูทิศทางมาตรฐานการบัญชีสากล ทำให้เราพัฒนา มาตรฐานการบัญชีของเราได้อย่างเชื่องช้า
- ในทางปฏิบัติแม้ในอดีตเราจะ อ้างว่าเราไม่ได้แปลมาตรฐานการบัญชีสากลมาทั้งดุ้น แต่ก็ดูเหมือนว่าเนื้อหาสาระส่วนใหญ่ ก็เป็นไปในแนวเดียวกัน กับมาตรฐานการบัญชีสากลมาตลอด แต่ปัญหาก็คือ เรานำมาครึ่งๆกลางๆ เสร็จแล้วเราก็อ้างอิงกับ IAS ได้อย่างยากลำบาก เนื่องจากหมายเลขฉบับ การเรียงลำดับเนื้อหา ไม่สอดคล้องกัน
- มาตรฐานการบัญชีเรื่องใด ที่เราไม่ได้นำมาจาก IAS ก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐาน การบัญชีสากล ในกรณีที่การนำเสนอ งบการเงินต่อบุคคลที่ต้องการอ้างอิงหรือเชื่อถือในมาตรฐานการบัญชีสากล
- เชื่อว่าหากเราอ้างอิงมาตรฐาน การบัญชีตาม IAS และ IFRS เต็มรูปแบบ ในอนาคตการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชี ในเรื่องใหม่ๆ น่าจะมีกิจการ ที่ประยุกต์ใช้ก่อนการบังคับใช้จริง (Early Adoption) มากขึ้น ซึ่งน่าจะส่งผลดี ต่อการจัดทำงบการเงิน ในภาพรวม
- การศึกษาเนื้อหาสาระของ มาตรฐานการบัญชีไทยในอนาคต จะสามารถอ้างอิงมาตรฐานการบัญชีสากลที่เป็นฉบับ ภาษาอังกฤษ ทำให้การเข้าถึงข้อมูล เพื่อการทำความเข้าใจสะดวกขึ้น สามารถเข้าไปศึกษาทำความเข้าใจบทความ บทวิเคราะห์ ต่างๆ เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีที่มีอย่างมากมาย ในต่างประเทศ
- การสื่อสารทำความเข้าใจ ประเด็นที่เปิดเผยในงบการเงินระหว่างนักบัญชีกับนักลงทุน หรือผู้ใช้งบการเงินที่เป็น ชาวต่างประเทศจะทำได้สะดวกมากขึ้น
- ลดช่องว่างระหว่างนักบัญชีในประเทศไทยกับนักบัญชีประเทศอื่นๆ จะพูดภาษาบัญชีเดียวกันมากขึ้น
- การติดตามแนวโน้มการใช้ มาตรฐานการบัญชีในเรื่องใหม่ๆของนักบัญชีสามารถทำได้ง่ายขึ้น และทราบถึงทิศ ทาง การบังคับใช้ ในเรื่องต่างๆ และคาดหมายได้ง่ายขึ้นว่าเราจะมีมาตรฐานการบัญชีใหม่ในเรื่องใดโดยติดตาม จากแนวโน้มของมาตรฐานการบัญชีสากล

ส่วนที่จะเป็นข้อเสียและอุปสรรคที่อาจพบได้แก่

- มาตรฐานการบัญชีเดิมที่บังคับ ใช้ในประเทศไทยที่ไม่ได้อ้างอิงหรือเดินตามแนวของมาตรฐานการบัญชีสากล ที่มีความแตกต่างในหลักการเป็นอย่างมาก เช่น การรับรู้รายได้ของกิจการอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งบ้านเรายึดตามแนว FAS (Financial Accounting Standard)

ของสหรัฐอเมริกา หากเปลี่ยนแปลง ไปยึดตามแนวของ IAS จะต้องปรับงบการเงิน ที่ทำให้ผลการดำเนินงานผันผวนอย่างชนิดหน้ามือเป็นหลังมือ จากเดิมที่เคยทยอยรับรู้รายได้ตามอัตราส่วนของงาน ที่ทำเสร็จไปเป็นรับรู้เมื่อมีความแน่นอน ในการโอนอสังหาริมทรัพย์แก่ผู้ซื้อ หรือเมื่อความเสี่ยงและผลประโยชน์นั้น โอนไปยังผู้ซื้อแล้วทั้งหมดอย่างแท้จริง

- ต้อง “ยกเครื่อง” มาตรฐานการบัญชีไทยเดิมทั้งหมด เกิดต้นทุนในการศึกษา ทำความเข้าใจและเปลี่ยนแปลงมาตรฐาน การบัญชีไทยทั้งระบบ
- กิจการแต่ละแห่งมีความพร้อมในการปรับตัวไม่เท่ากัน เกิดความเหลื่อมล้ำในกิจการขนาดใหญ่ที่มีความพร้อมสูงกว่า กิจการขนาดเล็ก
- อาจก่อให้เกิดผลในแง่ การบังคับใช้มาตรฐานการบัญชีที่มากเกินความจำเป็น (Accounting Standard Overload) โดยเฉพาะ กับกิจการขนาดกลาง และขนาดเล็กที่เนื้อหาและกิจกรรมทางธุรกิจไม่ซับซ้อน แต่ต้องมาทำความเข้าใจ กับมาตรฐานการบัญชีฉบับเดียวกับกิจการขนาดใหญ่ ที่มาตรฐานการบัญชีต้องครอบคลุมประเด็นและกรณีต่างๆ อย่างซับซ้อน อย่างไรก็ตาม ผมมีข้อสังเกตว่า IAS มีการออกมาตรฐานการบัญชี สำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities
- ความเหมาะสมของมาตรฐานการบัญชีสากลต่อสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของบ้านเรา หากนำมาตรฐานสากลมาบังคับใช้ บ้านเราจะมีปัญหาใดตามมาหรือไม่

5. การทำบัญชี (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า,กระทรวงพาณิชย์, 2563)

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีคือใคร

ตารางที่ 2 : ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี คือ ผู้มีหน้าที่จัดให้มีการทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ประกอบด้วย

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี	ผู้รับผิดชอบ
1. ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน	- หุ้นส่วนผู้จัดการ
2. บริษัทจำกัด	- กรรมการ
3. บริษัทมหาชนจำกัด	- กรรมการ
4. นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย	-บุคคลที่รับผิดชอบการดำเนินการในประเทศไทย
5. กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร	- บุคคลที่รับผิดชอบในการดำเนินการของกิจการ
6. สถานที่ประกอบธุรกิจเป็นประจำ ซึ่งต้องเข้าเงื่อนไข 3 ข้อ ดังนี้	- ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการธุรกิจ

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี	ผู้รับผิดชอบ
6.1 มีสถานที่ประกอบกิจการเป็นประจำ 6.2 มีพนักงานประจำ 6.3 มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการที่ก่อให้เกิดรายได้	
7. บุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนที่ไม่ได้จดทะเบียนที่ประกอบธุรกิจเป็นผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้มีไว้เพื่อจำหน่ายผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าประเภทแถบเสียงเพลง แถบวีดิทัศน์ และแผ่นซีดี	- เจ้าของหรือผู้จัดการ

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

1. จัดให้มีผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่อธิบดีกรมทะเบียนการค้ากำหนด

2. ควบคุมดูแล ผู้ทำบัญชี ให้จัดทำบัญชีให้ถูกต้องตามกฎหมายและตรงต่อความเป็นจริง

3. จัดให้มีการทำบัญชีนับตั้งแต่วันเริ่มทำบัญชี โดยต้องจัดทำให้ครบถ้วนถูกต้อง ตามที่กำหนดในประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง กำหนดชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำข้อความและรายการที่ต้องมีในบัญชี ระยะเวลาที่ต้องลงรายการในบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี

4. จัดทำเอกสารประกอบการลงบัญชี ซึ่งได้แก่ บันทึก หนังสือหรือเอกสารใด ๆ ที่ใช้เป็นหลักฐานในการลงรายการในบัญชี

5. ต้องส่งมอบเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีให้ผู้ทำบัญชี ให้ถูกต้องครบถ้วน เพื่อให้บัญชีที่จัดทำขึ้นตรงตามความเป็นจริงและตามมาตรฐานการบัญชี

6. ต้องปิดบัญชีทุกรอบ 12 เดือน เว้นแต่

6.1 รอบปีบัญชีแรกอาจปิดบัญชีไม่ครบ 12 เดือน ก็ได้

6.2 รอบปีบัญชีที่ได้รับอนุญาตจากสารวัตรใหญ่บัญชีหรือ สารวัตรบัญชีให้เปลี่ยนรอบปีบัญชี จะไม่ครบ 12 เดือน ก็ได้

7. ต้องจัดทำงบการเงิน โดยมีรายการย่อตามที่อธิบดีกรมทะเบียนการค้าประกาศกำหนด

8. ต้องจัดให้งบการเงินได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เว้นแต่งบการเงินของ ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่มีทุนไม่เกินห้าล้านบาท สินทรัพย์รวมไม่เกินสามสิบล้านบาท และรายได้รวมไม่เกินสามสิบล้านบาท ได้รับยกเว้นไม่ต้องจัดให้งบการเงินได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ให้ใช้บังคับสำหรับการจัดทำงบการเงิน ซึ่งมีรอบปีบัญชีที่สิ้นสุดลง ในหรือหลังวันที่ 31 ธันวาคม 2545 เป็นต้นไป

9. ต้องยื่นงบการเงินต่อสำนักงานกลางบัญชีหรือสำนักงานบัญชีประจำท้องที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด ดังนี้

9.1 ภายใน 5 เดือน นับแต่วันปิดบัญชีสำหรับนิติบุคคลหรือธุรกิจประเภท

(1) ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน

(2) นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ

(3) กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร

9.2 ภายใน 1 เดือน นับแต่วันที่งบการเงินของนิติบุคคลต่อไปนี้ได้รับอนุมัติในที่ประชุมใหญ่

(1) บริษัทจำกัด

(2) บริษัทมหาชนจำกัด

10. ต้องเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้

11. กรณีนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร บุคคลธรรมดาซึ่งมีหน้าที่ต้องจัดทำบัญชีเมื่อเลิกประกอบธุรกิจ ต้องส่งมอบบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีแก่สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีภายใน 90 วัน นับแต่วันเลิกประกอบธุรกิจ

ผู้ทำบัญชีและหน้าที่และความรับผิดชอบ

ผู้ทำบัญชี คือ ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะเป็นลูกจ้างของผู้มีหน้า ที่จัดทำบัญชีหรือไม่ก็ตาม

ผู้ทำบัญชีได้แก่บุคคลต่อไปนี้

1.กรณีเป็นพนักงานของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีได้แก่

ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี

สมุห์บัญชี

หัวหน้าแผนกบัญชี

ผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว

2. กรณีเป็นสำนักงานบริการรับทำบัญชีคือ

หัวหน้าสำนักงานกรณีที่เป็นสำนักงานที่มิได้จัดตั้งในรูปคณะบุคคล

ผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งรับผิดชอบในการให้บริการรับทำบัญชี กรณีเป็นสำนักงานที่จัดตั้งในรูปคณะบุคคล

กรรมการหรือผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งรับผิดชอบในการให้บริการรับทำบัญชี กรณีที่เป็นสำนักงานที่จัดตั้งในรูปนิติบุคคล

3. บุคคลธรรมดา ที่ประกอบวิชาชีพรับจ้างทำบัญชีอิสระ กรณีเป็นผู้รับจ้างทำบัญชีอิสระ

4. ผู้ช่วยผู้ทำบัญชี กรณีที่ "ผู้ทำบัญชี" รับทำบัญชีเกินกว่า 100 ราย

5. บุคคลอื่นนอกจากที่ระบุตาม 1.1-1.4 ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

คุณสมบัติของผู้ทำบัญชี

1. มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

2. มีความรู้ภาษาไทยเพียงพอที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ทำบัญชีได้

3. ไม่เคยต้องโทษจำคุกในความผิดตามกฎหมายบัญชี กฎหมายผู้สอบบัญชี เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า3ปี

4. มีคุณวุฒิการศึกษาตามขนาดธุรกิจในแต่ละกลุ่มดังนี้

(1) กลุ่ม 1 ผู้ทำบัญชีของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน และบริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ณ วันปิดบัญชี ในรอบปีที่ผ่านมา มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท สินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท และรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท ต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชี หรือเทียบเท่า ทั้งนี้ กรณีที่ทุนจดทะเบียน สินทรัพย์รวม หรือรายได้ รวมของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเปลี่ยนแปลงไปจนทำให้ผู้ทำบัญชีไม่มีคุณสมบัติ ให้ผู้ทำบัญชีสามารถเป็นผู้ทำบัญชีของกิจการนั้นต่อไปได้เป็นเวลา 2 ปี นับแต่วันสิ้นรอบปีบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลง

(2) กลุ่ม 2 ผู้ทำบัญชีของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน และบริษัทจำกัดที่มีทุนจดทะเบียน สินทรัพย์รวมหรือรายได้รวม รายการใดรายการหนึ่ง เกินกว่าที่กำหนดในกลุ่ม 1 บริษัทมหาชนจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่ตั้งขึ้น ตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย กิจการร่วมค้า ตามประมวลรัษฎากร ผู้ประกอบธุรกิจธนาคารเงินทุน/หลักทรัพย์ เครดิตฟองซิเอร์ ประกันชีวิต ประกันวินาศภัย และผู้ประกอบธุรกิจซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วย การส่งเสริมการลงทุน ต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี หรือเทียบเท่า

เงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี

ผู้ทำบัญชีจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังนี้

1. แจ้งรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชี พร้อมด้วยหลักฐานตามที่กำหนดต่ออธิบดีตามแบบ ส.บช. 5 และ ส.บช.5-1ภายใน 60 วัน นับจาก

(1) วันที่ประกาศมีผลบังคับใช้ (10 สิงหาคม 2544) กรณีทำบัญชีอยู่แล้ว

(2) วันเริ่มทำบัญชี

(3) วันที่มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับผู้ทำบัญชี

2. เข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก ๆ รอบสามปี

3. ต้องรับทำบัญชีไม่เกินปีละ 100 ราย หากเกินจะต้องมีผู้ช่วยที่มีคุณวุฒิเช่นเดียวกับ ผู้ทำบัญชีอย่างน้อย 1 คน ในทุก ๆ 100 ราย ที่เกิน 100 รายแรก เศษของ 100 ถ้าเกินกว่า 50 ให้นับเป็น 100

หน้าที่ของผู้ทำบัญชี

1. จัดทำบัญชีเพื่อให้แสดงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของ "ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี" ที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริง และตามมาตรฐานการบัญชีโดยมีเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีให้ถูกต้องครบถ้วน

2. ลงรายการบัญชีเป็นภาษาไทย หากลงรายการเป็นภาษาต่างประเทศให้มีภาษาไทยกำกับหรือลงรายการเป็นรหัสบัญชี ให้มีคู่มือคำแปรรหัสบัญชีที่เป็นภาษาไทยไว้

3. เขียนด้วยหมึก ดีดพิมพ์ หรือตีพิมพ์ หรือทำด้วยวิธีอื่นใดที่ได้ผลในทำนองเดียวกัน

มาตรฐานการบัญชี

มาตรฐานการบัญชี หมายความถึง หลักการบัญชีและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่รับรองทั่วไปหรือมาตรฐาน การบัญชีที่กำหนดตามกฎหมาย ในปัจจุบัน คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (ก.บช.) ได้มีมติให้ประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีที่กำหนดโดยสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาต แห่งประเทศไทย จำนวน 33 ฉบับ ซึ่งประกอบด้วยแม่บทการบัญชี 1 ฉบับ มาตรฐานการบัญชี 28 ฉบับ และการตีความมาตรฐานการบัญชี 4 ฉบับ เป็นไปตามประกาศ ก.บช. ฉบับที่ 42 (พ.ศ. 2543) ดังนี้

ตารางที่ 3 : มาตรฐานการบัญชี

ลำดับที่	ฉบับที่	มาตรฐานการบัญชีเรื่อง
1	-	แม่บทการบัญชี
2	7	การบัญชีเกี่ยวกับการเช่าซื้อ-ทางด้านผู้ให้เช่าซื้อ
3	8	การบัญชีสำหรับงานก่อสร้างตามสัญญา
4	11	หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ
5	14	การบัญชีสำหรับการวิจัยและพัฒนา
6	21	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้าและเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงิน
7	24	การเสนอข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน
8	25	งบกระแสเงินสด
9	26	การรับรู้รายได้สำหรับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
10	27	การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธนาคารและสถาบันการเงินที่คล้ายคลึงกัน
11	29	การบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาว

ลำดับที่	ฉบับที่	มาตรฐานการบัญชีเรื่อง
12	30	ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
13	31	สินค้าคงเหลือ
14	32	ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์
15	33	ต้นทุนการกู้ยืม
16	35	การนำเสนองบการเงิน
17	36	การด้อยค่าของสินทรัพย์
18	37	การรับรู้รายได้
19	38	กำไรต่อหุ้น
20	39	กำไรหรือขาดทุนสุทธิสำหรับงวด ข้อผิดพลาดที่สำคัญ และการเปลี่ยนแปลงทางบัญชี
21	40	การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน
22	41	งบการเงินระหว่างกาล
23	42	การบัญชีสำหรับกิจการที่ดำเนินธุรกิจเฉพาะด้านการลงทุน
24	43	การรวมธุรกิจ
25	44	งบการเงินรวมและการบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทย่อย
26	45	การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทร่วม
27	46	รายงานทางการเงินเกี่ยวกับส่วนได้เสียในการร่วมค้า
28	47	การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้อง
29	48	การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูล สำหรับเครื่องมือทางการเงิน

ตารางที่ 4 : การตีความตามมาตรฐานการบัญชีที่ประกาศใช้ในปัจจุบัน

ลำดับที่	เรื่อง
1.	สินทรัพย์ที่ลูกหนี้โอนให้เพื่อชำระหนี้
2.	งบการเงินรวม - บริษัทย่อยที่เป็นกิจการเฉพาะกิจ
3.	เครื่องมือทางการเงินแบบผสมที่ออกโดยสถาบันการเงิน
4.	การด้อยค่าของสินทรัพย์ - รายจ่ายที่กิจการในขั้นพัฒนาและกิจการที่พัฒนาแล้วบันทึกไว้เป็นสินทรัพย์

ขณะนี้มีประกาศ ก.บช. ฉบับที่ 45 (พ.ศ. 2545) เรื่อง มาตรฐานการบัญชีที่ยกเว้นการบังคับใช้กับธุรกิจ ที่ไม่ใช่บริษัทมหาชนจำกัด ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2545 มี 7 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 24 การเสนอข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน

ฉบับที่ 25 งบกระแสเงินสด

ฉบับที่ 36 การด้อยค่าของสินทรัพย์

ฉบับที่ 44 งบการเงินรวมและการบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทย่อย

ฉบับที่ 45 การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทร่วม

ฉบับที่ 47 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

ฉบับที่ 48 การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือทางการเงิน

บัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี

การจัดทำบัญชี

เมื่อเริ่มต้นประกอบธุรกิจ สิ่งหนึ่งที่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะต้องพิจารณาไปพร้อม ๆ กับการวางแผนการดำเนินธุรกิจ คือ การเตรียมการในเรื่องการจัดทำบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบ การลงบัญชีเพื่อจะได้จัดทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย

1. กรณีผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเป็นบุคคลธรรมดา หรือห้างหุ้นส่วนที่มิได้จดทะเบียน จะต้องพิจารณาว่าประกอบธุรกิจอะไร หากประกอบธุรกิจเป็นผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้มีไว้เพื่อจำหน่าย ผู้นำ เข้ามาในราชอาณาจักร หรือผู้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าประเภทแถบเสียบเพลง แถบวีดิทัศน์ และแผ่นซีดี มีหน้าที่ต้องจัดทำบัญชีสินค้า นับแต่วันเริ่มต้นประกอบธุรกิจ เป็นต้นไป แต่หากประกอบ ธุรกิจประเภทอื่นๆขณะนี้ยังไม่มีหน้าที่ต้องจัดทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 จนกว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์จะออกประกาศกำหนดเพิ่มเติมว่าการประกอบธุรกิจประเภทใดมีหน้าที่ต้องจัดทำบัญชี

2. กรณีผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีที่เป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจใน ประเทศไทยและกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร มีหน้าที่ต้องจัดทำบัญชีดังต่อไปนี้ให้ครบถ้วน ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชี

(1) บัญชีรายวัน

(ก) บัญชีเงินสด

(ข) บัญชีธนาคาร แยกเป็นแต่ละเลขที่บัญชีธนาคาร

(ค) บัญชีรายวันซื้อ

(ง) บัญชีรายวันขาย

(จ) บัญชีรายวันทั่วไป

(2) บัญชีแยกประเภท

(ก) บัญชีแยกประเภทสินทรัพย์ หนี้สินและทุน

(ข) บัญชีแยกประเภทรายได้และค่าใช้จ่าย

(ค) บัญชีแยกประเภทลูกหนี้

(ง) บัญชีแยกประเภทเจ้าหนี้

(3) บัญชีสินค้า

(4) บัญชีรายวัน บัญชีแยกประเภทอื่น และบัญชีแยกประเภทย่อยตามความจำเป็นแก่การทำบัญชีของธุรกิจ ทั้งนี้ ชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำดังกล่าวข้างต้น ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างจากที่ได้กำหนดไว้ตามกฎหมาย บัญชีเดิมหรือประกาศคณะปฏิบัติ ฉบับที่ 285 ยกเว้นแต่ในเรื่องของการกำหนดให้จัดทำ"บัญชีธนาคาร แยกเป็นแต่ละเลขที่บัญชีธนาคาร" ซึ่งเป็นการกำหนดขึ้นใหม่ เพื่อให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ปฏิบัติให้ถูกต้อง หากมีการเปิดบัญชีธนาคารในนามของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี เช่น บริษัท ก, ห้างหุ้นส่วน จำกัด ข ธุรกิจก็ต้องจัดทำบัญชีธนาคาร โดยแยกเป็นแต่ละเลขบัญชีธนาคารที่เปิดบัญชีไว้ให้ครบถ้วนถูกต้องด้วย จะบันทึกบัญชีธนาคาร โดยนำทุกบัญชีธนาคารที่เปิดใช้มาลงรวมกันเป็นบัญชีเดียวไม่ได้

เอกสารที่ใช้ประกอบการลงบัญชี

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีมีหน้าที่ส่งมอบเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี ให้ผู้ทำบัญชี ให้ถูกต้องครบถ้วน เพื่อให้บัญชีที่จัดทำขึ้น แสดงผลตามความเป็นจริงและตามมาตรฐานการบัญชี ทั้งนี้ เอกสารประกอบการลงบัญชี แยกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีที่จัดทำขึ้นโดยบุคคลภายนอก

2. เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีที่จัดทำขึ้น โดยผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี เพื่อออกให้แก่บุคคลภายนอก

3. เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีที่จัดทำขึ้น โดยผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี เพื่อใช้ในกิจการของตนเอง

เอกสารประกอบการลงบัญชีทุกประเภท จะต้องมีรายการตามที่กำหนดในหมวด 4 แห่งประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง กำหนดชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำฯ พ.ศ. 2544 ซึ่งรายการที่กำหนดจะมีลักษณะคล้ายกับรายการที่กำหนดตามประกาศกรมทะเบียนการค้า ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2534) เรื่อง กำหนดเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี ซึ่งถูกยกเลิกไปแล้วแต่มีบางรายการที่แตกต่างไป คือ

ตารางที่ 5 : เอกสารที่ใช้ประกอบการลงบัญชี

ชนิดเอกสาร	(ใหม่) ประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง ชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำฯ พ.ศ. 2544	(เดิม) ประกาศกรมทะเบียนการค้า ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2534)
1.ใบเสร็จรับเงิน	- ลายมือชื่อของผู้รับเงิน หรือตั๋วเงิน เว้นแต่เป็นเอกสารที่จัดทำและส่งมอบด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือเครื่องมืออื่นใดที่ได้ผลในทำนองเดียวกัน	- ลายมือชื่อของผู้รับเงินหรือตั๋วเงิน
2.ใบกำกับสินค้าหรือใบส่งของ	- ลายมือชื่อผู้จัดทำเอกสาร	-
3. เอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในกิจการ	- วิธีการและการคำนวณต่าง ๆ (ถ้ามี)	-

การจัดทำงบการเงินและการนำส่งงบการเงิน

การจัดทำงบการเงิน

งบการเงิน หมายความถึง รายงานผลการดำเนินงาน ฐานะการเงินหรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ ไม่ว่าจะรายงานโดยงบดุล งบกำไรขาดทุน งบกำไรสะสม งบกระแสเงินสด งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น งบประกอบหรือหมายเหตุประกอบงบการเงินหรือคำอธิบายอื่นซึ่งระบุไว้ว่า เป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินเดิมกฎหมายกำหนด รูปแบบรายการย่อตามลักษณะการประกอบธุรกิจ โดยแบบรายการ ย่อของงบการเงิน มีทั้งหมด 22 แบบ ซึ่งเป็นไปตามประกาศ ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 285 จำนวน 12 แบบ และเป็นไปตามพระราชบัญญัติมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 จำนวน 10 แบบ-ในปัจจุบัน กรมทะเบียนการค้าได้ออกประกาศ เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2544 ใช้แทนกฎกระทรวงเดิม 2 ฉบับ โดยกำหนดรูปแบบรายการย่อตามประเภทนิติบุคคล เป็นลักษณะธุรกิจทั่วไป 5 แบบ ดังนี้

ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน แบบที่ 1

บริษัทจำกัด แบบที่ 2

บริษัทมหาชนจำกัด แบบที่ 3

นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ แบบที่ 4

กิจการร่วมค้า แบบที่ 5

ตารางที่ 6 : ประเภทของงบการเงิน ที่กำหนดให้จัดทำตามแบบต่าง ๆ มีดังนี้

ประเภทธุรกิจ	งบดุล	งบกำไรขาดทุน	งบแสดงการเปลี่ยนแปลง ส่วนของผู้ถือหุ้น/งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ	งบกระแสเงินสด	หมายเหตุประกอบงบ	งบรวม	งบการเงินเปรียบเทียบ
หจก.,หสน. (แบบ 1)	/	/	-	-	/	-	-
บริษัทจำกัด (แบบ 2)	/	/	/	-	/	-	/
บริษัทมหาชน (แบบ 3)	/	/	/	/	/	/	/
นิติบุคคลต่างประเทศ (แบบ 4)	/	/	/	-	/	-	/
กิจการร่วมค้า (แบบ 5)	/	/	/	-	/	-	/

ประกาศฉบับนี้บังคับใช้สำหรับงบการเงินที่เริ่มต้นในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2545 แต่หากจะถือปฏิบัติก่อนก็ได้

การยกเว้นงบการเงินบางกลุ่มที่ไม่ต้องมีผู้สอบบัญชีตรวจสอบ

ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการยกเว้นไม่ต้องจัดให้งบการเงินได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2544 กำหนดไว้ว่า-ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีทุน สินทรัพย์ และรายได้ ทุกรายการไม่เกินจำนวนที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องจัดให้งบการเงินได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

(1) ทุนห้าล้านบาท

(2) สินทรัพย์รวมสามสิบล้านบาท

(3) รายได้รวมสามสิบล้านบาท

โดยใช้บังคับสำหรับการจัดทำงบการเงินซึ่งมีรอบปีบัญชีที่สิ้นสุดลงในหรือหลังวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2545 เป็นต้นไป

อย่างไรก็ตาม สำหรับงบการเงินที่ต้องนำส่งให้กับกรมสรรพากร ยังคงต้องมีผู้สอบบัญชีตรวจสอบอยู่ โดยอาจเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากร (Tax Auditor) หรือผู้สอบบัญชีรับอนุญาตก็ได้ และต้องนำส่งงบการเงินต่อกรมทะเบียนการค้าด้วย

การนำส่งงบการเงิน

1. เอกสารที่ต้องยื่นเมื่อนำส่งงบการเงิน แบ่งเป็น 2 กรณี

1.1 กรณีผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ ต้องยื่น

1.1.1 งบการเงินและรายงานการสอบบัญชี จำนวน 2 ชุด

1.1.2 แบบนำส่งงบการเงิน (แบบ ส.บช.3) จำนวน 3 ฉบับ

1.2 กรณีผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีมีสำนักงานแห่งใหญ่ ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ต้องยื่นเอกสาร ตามข้อ 1.1.1 และ 1.1.2 เพิ่มขึ้นอีก 1 ฉบับ

2. กำหนดเวลาในการยื่นงบการเงิน ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ต้องจัดทำงบการเงินและยื่นงบการเงินต่อสำนักงานกลางบัญชี หรือ สำนักงานบัญชีประจำท้องที่ภายในกำหนดดังนี้

2.1 ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจ ในประเทศไทยและกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ต้องยื่นงบการเงิน ภายใน 5 เดือน นับแต่วัน ปิดบัญชี

2.2 บริษัทจำกัดและบริษัทมหาชน ต้องยื่นงบการเงินภายใน 1 เดือนนับแต่วันที่งบการเงิน นั้น ได้รับอนุมัติในที่ประชุมใหญ่

3. สถานที่ยื่นงบการเงิน ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี สามารถยื่นงบการเงินได้ ณ สถานที่ ดังนี้

3.1 กรณีผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ ให้ยื่นที่สำนักบริการข้อมูลธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า

3.2 กรณีผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี มีสำนักงานแห่งใหญ่อยู่ในส่วนภูมิภาคให้ยื่นที่สำนักงาน ทะเบียนการค้าจังหวัดนั้น หรือยื่นที่สำนักบริการข้อมูลธุรกิจ กรมทะเบียนการค้าก็ได้

4. วิธีการยื่นงบการเงิน การยื่นงบการเงินต่อกรมทะเบียนการค้า กระทำได้โดย

4.1 ยื่นงบการเงินด้วยตนเองต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักบริการข้อมูลธุรกิจ กรมทะเบียนการค้าหรือสำนักงานทะเบียนการค้าจังหวัด

4.2 ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับมาตามสถานที่ตามข้อ 4.1 พร้อมแนบซองที่จ่าหน้ากลับคืนถึงตัวผู้รับพร้อมผนึก ดวงตราไปรษณีย์อากรให้ครบถ้วน

การเก็บรักษาบัญชี

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชี ดังนี้

1. สถานที่จัดเก็บรักษาบัญชีฯ บัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีต้องจัดเก็บไว้ ณ

1.1 สถานที่ทำการ หรือ

1.2 สถานที่ที่ใช้เป็นที่ทำการผลิต หรือ

1.3 สถานที่ที่ใช้เป็นที่เก็บสินค้าเป็นประจำ หรือ

1.4 สถานที่ที่ใช้เป็นที่ทำงานเป็นประจำ

2. ระยะเวลาในการจัดเก็บ

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะต้องเก็บบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี นับแต่วันปิดบัญชี หรือจนกว่าจะมีการส่งมอบบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชี กรณีผู้มีหน้าที่ จัดทำบัญชีเลิกประกอบธุรกิจโดยมิได้มีการชำระบัญชี

กรณีที่จำเป็นในการตรวจสอบบัญชี อธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีอาจกำหนดให้เก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้เกินห้าปี แต่ต้องไม่เกินเจ็ดปีได้ตามพระราช บัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 มาตรา 14-อนึ่ง กรณีที่ได้มีการจัดเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้เป็นเวลา ไม่น้อยกว่าห้าปีนับจากวันปิดบัญชี ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีสามารถทำลายบัญชีและเอกสารประกอบ การลงบัญชีได้โดยไม่ต้องขออนุญาตต่อสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชี เว้นแต่อธิบดี โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีกำหนดให้เก็บรักษาไว้เกิน 5 ปี แต่ไม่เกิน 7 ปี นับแต่วันปิดบัญชี-ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะต้องปฏิบัติอย่างไร เมื่อประสงค์จะขออนุญาตต่อสารวัตรใหญ่บัญชี หรือสารวัตรบัญชีประจำสำนักงานบัญชีประจำท้องที่ในเรื่องดังต่อไปนี้

การขออนุญาตเปลี่ยนรอบปีบัญชี

กรณีผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีประสงค์จะขออนุญาตเปลี่ยนรอบปีบัญชีจะต้องดำเนินการ ดังนี้

1.1 จะต้องยื่นคำขออนุญาตเปลี่ยนรอบปีบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 มาตรา 10 ตามแบบ ส.บช. 4 พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานประกอบคำขออนุญาตตามที่ระบุไว้ในแบบ ส.บช. 4 ดังนี้

1.1.1 สำเนาหลักฐานของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีดังนี้

สำเนาหนังสือรับรองรายการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล กรณีเป็นนิติบุคคล

สำเนาทะเบียนพาณิชย์ กรณีเป็นนิติบุคคลต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทยหรือบุคคลธรรมดาสำเนาการขอมีเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร กรณีเป็นกิจการร่วมค้า

1.1.2 สำเนาหนังสือของกรมสรรพากรที่อนุญาตให้เปลี่ยนรอบปีบัญชี(ถ้ามี)

1.1.3 สำเนารายงานการประชุมผู้ถือหุ้นที่อนุมัติให้เปลี่ยนรอบปีบัญชี

1.1.4 สำเนารายงานการประชุมจัดตั้งบริษัท หรือสำเนาข้อบังคับของบริษัทอย่างใดอย่างหนึ่ง (ถ้ามี)

1.1.5 สำเนาแบบนำส่งงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุน (ส.บช.3) ครั้งสุดท้ายก่อนการขออนุญาต

1.1.6 หนังสือมอบอำนาจที่ติดอาการครบถ้วนพร้อมสำเนาบัตรประชาชนของผู้มอบ

อำนาจและ ผู้รับมอบอำนาจ (กรณีผู้มีอำนาจลงนามแทนนิติบุคคลมอบหมายให้ผู้อื่นทำการแทน)

สำเนาเอกสารประกอบคำขออนุญาตทุกฉบับจะต้องลงลายมือชื่อรับรองสำเนาโดยผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคลพร้อมประทับตราสำคัญ (ถ้ามี) หรือโดยผู้รับมอบอำนาจแล้วแต่กรณี

1.2 จำนวนแบบคำขออนุญาตที่ใช้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะต้องยื่นแบบคำขออนุญาตเปลี่ยนรอบปีบัญชี (แบบ ส.บช.4) จำนวน 1 ชุด

1.3 สถานที่ยื่นคำขออนุญาตเปลี่ยนรอบปีบัญชี

1.3.1 กรณีเป็นนิติบุคคลที่มีสถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขออนุญาตเปลี่ยนรอบปีบัญชีต่อสารวัตรบัญชีประจำสำนักงานบัญชีประจำท้องที่กรุงเทพมหานครหรือยื่นต่อสารวัตรใหญ่บัญชีสำนักงานกลางบัญชี ณ สำนักกำกับดูแลธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า

1.3.2 กรณีเป็นนิติบุคคลที่มีสถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่จังหวัดอื่นให้ยื่นคำขออนุญาต เปลี่ยนรอบปีบัญชีต่อสารวัตรบัญชีประจำสำนักงานประจำท้องที่จังหวัด ณ สำนักงานทะเบียนการค้าจังหวัดที่นิติบุคคล ดังกล่าวตั้งอยู่หรือจะยื่นต่อสารวัตรใหญ่บัญชีสำนักงานกลางบัญชี ณ สำนักกำกับดูแลธุรกิจ กรมทะเบียนการค้าผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะเปลี่ยนรอบปีบัญชีได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากสารวัตรใหญ่ บัญชีหรือสารวัตรบัญชีแล้วจึงจะเปลี่ยนรอบปีบัญชีได้ ซึ่งในทางปฏิบัติเมื่อสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีอนุญาตแล้วจะมีหนังสือแจ้งให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษรการขออนุญาตเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่อื่นกรณีผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีประสงค์จะขออนุญาตเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลง บัญชีไว้ ณ สถานที่อื่น ที่มิใช่สถานที่ทำการ หรือสถานที่ที่ใช้เป็นที่ทำการผลิตหรือเก็บสินค้าเป็นประจำ หรือสถานที่ใช้เป็นที่ทำงานเป็นประจำจะต้องดำเนินการดังนี้

2.1 จะต้องยื่นคำขออนุญาตเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่อื่นตามแบบ ส.บช. 1 พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานประกอบคำขออนุญาตตามที่ระบุไว้ในแบบ ส.บช. 1 ดังนี้

2.1.1 สำเนาหลักฐานของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีและผู้ให้ความยินยอมใช้สถานที่ ดังนี้

สำเนาหนังสือรับรองรายการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล กรณีเป็นนิติบุคคล

สำเนาทะเบียนพาณิชย์ กรณีเป็นนิติบุคคลต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทยหรือบุคคลธรรมดา

สำเนาการขอมีเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร กรณีเป็นกิจการร่วมค้า

2.1.2 เอกสารสำคัญแสดงสิทธิการใช้สถานที่

สำเนาสัญญาเช่าสถานที่ กรณีใช้บริการของธุรกิจรับฝากเก็บบัญชีฯ (บริการคลังสินค้า)

สำเนาทะเบียนบ้าน โฉนดที่ดิน สัญญาเช่า สัญญาซื้อ/ขายที่ดินกรณีธุรกิจเป็นเจ้าของสถานที่ที่นำบัญชีไปเก็บ

หนังสือให้ความยินยอมใช้สถานที่ กรณีสถานที่นำบัญชีฯ ไปจัดเก็บเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ (เป็นกรรมการ, ผู้ถือหุ้น) หรือเป็นสำนักงานบริการรับทำบัญชี

2.1.3 แผนที่โดยสังเขปและภาพถ่ายของสถานที่ที่ขออนุญาตนำบัญชีและเอกสารฯ ไปจัดเก็บไว้

2.1.4 หนังสือมอบอำนาจที่ติดอากรครบถ้วนพร้อมสำเนาบัตรประชาชนผู้มอบอำนาจ และผู้รับมอบอำนาจ กรณีผู้มีอำนาจลงนามแทนนิติบุคคลมอบหมายให้ผู้อื่นทำการแทน

สำเนาเอกสารประกอบคำขออนุญาตทุกฉบับจะต้องลงลายมือชื่อรับรองสำเนาโดยผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคลพร้อมประทับตราสำคัญ (ถ้ามี) หรือโดยผู้รับมอบอำนาจแล้วแต่กรณี

2.2 จำนวนแบบคำขออนุญาตที่ใช้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะต้องยื่นแบบคำขออนุญาตเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบ การลงบัญชีไว้ ณ สถานที่อื่น (ส.บช. 1) จำนวน 1 ชุด

2.3 สถานที่ยื่นคำขออนุญาตเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่อื่น

2.3.1 กรณีเป็นนิติบุคคลที่มีสถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครให้ยื่นคำขออนุญาต เก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่อื่น ต่อสารวัตรบัญชี ประจำสำนักงานบัญชีประจำท้องที่กรุงเทพมหานคร หรือยื่นต่อสารวัตรใหญ่บัญชี สำนักงานกลางบัญชี ณ สำนักกำกับดูแลธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า

2.3.2 กรณีเป็นนิติบุคคลที่มีสถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่จังหวัดอื่นให้ยื่นคำขออนุญาตเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่อื่น ต่อสารวัตรบัญชีประจำ สำนักงานบัญชีประจำท้องที่จังหวัด ณ สำนักงานทะเบียนการค้าจังหวัดที่นิติบุคคลดังกล่าวตั้งอยู่ หรือจะยื่นต่อสารวัตรใหญ่บัญชี สำนักงานกลางบัญชี ณ สำนักกำกับดูแลธุรกิจ กรมทะเบียนการค้าในระหว่างการขออนุญาตให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบ การลงบัญชีไว้ ณ สถานที่ที่ยื่นขออนุญาต ไปพลางก่อนได้ หากมีการเปลี่ยนแปลงข้อความหรือรายการ ที่แจ้งไว้ ให้แจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นภายใน 15 วัน นับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางปฏิบัติเมื่อสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีอนุญาตแล้วจะมีหนังสือแจ้งให้
ทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

2.4 กรณีนิติบุคคลขออนุญาตเก็บรักษาบัญชีฯ ไว้ที่อื่นโดยมีสัญญา หรือการให้ความยินยอมมีกำหนดเวลา เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าว จะต้องยื่นคำขออนุญาตพร้อมแนบหลักฐานใหม่ทั้งหมด ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงสัญญาเพิ่มเติมหรือต่อท้ายต้องแนบมาพร้อมการยื่นแบบคำขอด้วย

การแจ้งบัญชีหรือเอกสารประกอบการลงบัญชีสูญหายหรือเสียหาย

กรณีผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีประสงค์จะแจ้งบัญชีหรือเอกสารประกอบการลงบัญชีสูญหาย หรือเสียหายจะต้องดำเนินการดังนี้

3.1 จะต้องยื่นแบบแจ้งบัญชีหรือเอกสารประกอบการลงบัญชีสูญหายหรือเสียหาย ตามแบบ ส.บช. 2 พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานประกอบการขอแจ้งบัญชีฯ สูญหายหรือเสียหาย ตามที่ระบุไว้ในแบบ ส.บช. 2 ดังนี้

3.1.1 สำเนาหลักฐานของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ดังนี้

สำเนาหนังสือรับรองรายการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล กรณีเป็นนิติบุคคล

สำเนาทะเบียนพาณิชย์ กรณีเป็นนิติบุคคลต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทยหรือบุคคลธรรมดา

สำเนาการขอมีเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร กรณีเป็นกิจการร่วมค้า

3.1.2 ภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุ กรณีบัญชีหรือเอกสารประกอบการลงบัญชีเสียหาย

3.1.3 หลักฐานที่แสดงได้ว่ามีการสูญหาย/เสียหายจริง

3.1.4 หนังสือมอบอำนาจที่ติดอากรครบถ้วนพร้อมสำเนาบัตรประชาชนผู้มอบอำนาจ และผู้รับมอบอำนาจ กรณีผู้มีอำนาจลงนามแทนนิติบุคคลมอบหมายให้ผู้อื่นทำการแทน

สำเนาเอกสารประกอบคำขออนุญาตทุกฉบับจะต้องลงลายมือชื่อรับรอง

สำเนาโดยผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคลพร้อมประทับตราสำคัญ (ถ้ามี) หรือโดยผู้รับมอบอำนาจแล้วแต่กรณี

3.2 จำนวนแบบแจ้งแจ้งบัญชีฯ สูญหายหรือเสียหายที่ใช้ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะต้องยื่นแบบแจ้งบัญชีฯ สูญหายหรือเสียหาย (แบบ ส.บช.2) ดังนี้

3.2.1 กรณีเป็นนิติบุคคลที่มีสถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นแบบ ส.บช. 2 จำนวน 2 ชุด

3.2.2 กรณีเป็นนิติบุคคลที่มีสถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่จังหวัดอื่น ให้ยื่นแบบ ส.บช. 2 จำนวน 3 ชุด

3.3 สถานที่ยื่นแบบแจ้งบัญชีหรือเอกสารประกอบการลงบัญชีสูญหายหรือเสียหาย

3.3.1 กรณีเป็นนิติบุคคลที่มีสถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นแบบแจ้งบัญชีหรือเอกสารประกอบการลงบัญชีสูญหายหรือเสียหายต่อสารวัตรบัญชีประจำสำนักงานบัญชีประจำท้องที่กรุงเทพมหานครหรือต่อสารวัตรใหญ่บัญชี สำนักงานกลางบัญชี ณ สำนักกำกับดูแลธุรกิจ รมทะเบียนการค้า

3.3.2 กรณีเป็นนิติบุคคลที่มีสถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่จังหวัด

อื่นให้ยื่นแบบแจ้งบัญชีหรือเอกสารประกอบการสอบบัญชีสูญหายหรือเสี่ยหายต่อสารวัตรบัญชีประจำ สำนักงานท้องที่จังหวัด ณ สำนักงานทะเบียนการค้าจังหวัด ที่นิติบุคคลดังกล่าวตั้งอยู่ หรือจะยื่นต่อสารวัตรใหญ่ บัญชี สำนักงานกลางบัญชี ณ สำนักกำกับดูแลธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า

3.4 ระยะเวลาที่จะต้องยื่นแบบ ส.บช. 2 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะต้องยื่นแบบแจ้งบัญชีหรือเอกสารประกอบการลงบัญชีสูญหายหรือ เสียหาย (แบบ ส.บช. 2) ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ทราบหรือควรทราบถึงการสูญหายหรือเสียหายนั้น

การสอบบัญชี

คุณสมบัติของผู้ที่จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

1. เป็นผู้ได้รับปริญญาตรีทางการบัญชี โดยจะต้องเคยศึกษาและสอบผ่าน 7 รายวิชา ในระดับปริญญาตรีจากสถาบันการศึกษาที่ ก.บช. ให้การรับรอง ดังนี้

การบัญชีขั้นต้น/ชั้นต้น และการบัญชีขั้นกลาง/ชั้นกลาง	3	รายวิชา
การบัญชีชั้นสูง/ขั้นสูง	1	รายวิชา
การบัญชีต้นทุน	1	รายวิชา
การสอบบัญชี	1	รายวิชา
การภาษีอากร	1	รายวิชา
รวม	7	รายวิชา

2. ฝึกหัดงานเกี่ยวกับการสอบบัญชีเป็นเวลาต่อเนื่องกันไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ และมีเวลาฝึกหัดงานไม่น้อยกว่า 3,000 ชั่วโมง

3. มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์แล้ว

4. มีสัญชาติไทยหรือมีสัญชาติของประเทศที่ยินยอมให้บุคคลสัญชาติไทยเป็นผู้สอบบัญชีในประเทศนั้นได้

5. ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

6. ไม่เคยต้องโทษจำคุกในคดีที่ ก.บช. เห็นว่าอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

7. ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ และ

8. ไม่ประกอบอาชีพอย่างอื่นที่ไม่เหมาะสมหรือทำให้ขาดความเป็นอิสระในหน้าที่ผู้สอบบัญชี

ตารางที่ 7 : มาตรฐานการสอบบัญชีที่ประกาศใช้

หมวดรหัส	ชื่อมาตรฐาน	TSA ฉบับเดิม	วันถือปฏิบัติสำหรับปีสิ้นสุดในหรือหลังวันที่
100-199	**อารัมภบท**		
100	งานประเภทให้ความเชื่อมั่น	-	-
120	แม่บทของมาตรฐานการสอบบัญชี	-	31 ธันวาคม 2541
200-299	**ความรับผิดชอบ**		
200	วัตถุประสงค์และหลักการพื้นฐานของการสอบบัญชี	1,21	31 ธันวาคม 2541
210	ข้อตกลงในการรับงานสอบบัญชี	16	31 ธันวาคม 2544
220	การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี	17	31 ธันวาคม 2544
230	กระดาษทำการของผู้สอบบัญชี	4	31 ธันวาคม 2544
240	การทุจริตและข้อผิดพลาด	11	31 ธันวาคม 2544
250	การพิจารณาถึงกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่ตรวจสอบ	-	31 ธันวาคม 2544
260*	การติดต่อสื่อสารกับคณะกรรมการตรวจสอบ	-	-
300-399	**การวางแผนงานสอบบัญชี**		
300	การวางแผนงานสอบบัญชี	6,23	31 ธันวาคม 2543
310	ความรู้ที่เกี่ยวกับธุรกิจที่ตรวจสอบ	42	31 ธันวาคม 2543
320	ความมีสาระสำคัญในงานสอบบัญชี	38	31 ธันวาคม 2543
400-499	**การควบคุมภายใน**		
400	การประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีกับการควบคุมภายใน	18,20,38, 29	31 ธันวาคม 2544
401	การสอบบัญชีในสภาพแวดล้อมของระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์	28	31 ธันวาคม 2544
402	ข้อพิจารณาในกรณีที่กิจการใช้บริการจากองค์การอื่น	-	31 ธันวาคม 2544

500-599	**หลักฐานการสอบบัญชี**		
500	หลักฐานการสอบบัญชี	22,23	31 ธันวาคม 2544
501	หลักฐานการสอบบัญชี - ข้อควรพิจารณาเพิ่มเติมเฉพาะรายการ --ก. การสังเกตการณ์การตรวจนับสินค้าคงเหลือ --ข. การขอยืนยันยอดลูกหนี้ --ค. การสอบถามเกี่ยวกับคดีความและการฟ้องร้อง --ง. การตีมูลค่าและการเปิดเผยข้อมูลเงินลงทุนระยะยาว --จ. ข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน --ฉ. การขอข้อมูลจากธนาคารเพื่อการสอบบัญชี	 10 9,41 (เฉพาะหัวข้อการขอยืนยันยอดลูกหนี้) 12 - 40 2	31 ธันวาคม 2544
505	การขอคำยืนยัน	41	
510	การตรวจสอบยอดยกมาในการสอบบัญชีครั้งแรก	13,30	31 ธันวาคม 2544
520	การวิเคราะห์เปรียบเทียบ	7	31 ธันวาคม 2544
530	การเลือกตัวอย่างในการสอบบัญชี	37	31 ธันวาคม 2544
540	การตรวจสอบประการทางบัญชี	34	31 ธันวาคม 2544
550	การตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	36	31 ธันวาคม 2544
560	การตรวจสอบเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบดุล	27	31 ธันวาคม 2544
570	การดำเนินงานต่อเนื่อง	25	31 ธันวาคม 2544
580	คำรับรองของผู้บริหาร	3	31 ธันวาคม 2544
600-699	**การใช้ผลงานของผู้อื่น**		
600	การใช้ผลงานของผู้สอบบัญชีอื่น	39	31 ธันวาคม 2544
610	การพิจารณาผลงานตรวจสอบภายใน	19	31 ธันวาคม 2544
620	การใช้ผลงานของผู้เชี่ยวชาญ	33	31 ธันวาคม 2544

700-799	**การสรุปผลงานสอบบัญชีและการรายงาน**		
700	รายงานของผู้สอบบัญชีต่องบการเงิน	1,14,15	31 ธันวาคม 2541
710	(รายงานของผู้สอบบัญชีต่อ)ข้อมูลเปรียบเทียบ	5	31 ธันวาคม 2541
720	ข้อมูลอื่นในเอกสารที่รวบงบการเงินที่ตรวจสอบแล้ว	31	31 ธันวาคม 2543
800-899	**กรณีพิเศษ**		
800	รายงานการตรวจสอบเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ	-	31 ธันวาคม 2544
810	การตรวจสอบข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวกับอนาคต	24	31 ธันวาคม 2544
900-999	**บริการเกี่ยวเนื่อง**		
910	การสอบทานงบการเงิน	8	สำหรับไตรมาสสิ้นสุดในหรือหลังวันที่ 31 มีนาคม 2543
920	การตรวจสอบข้อมูลทางการเงินตามวิธีการที่ตกลงร่วมกัน	26	31 ธันวาคม 2544
930	งานรวบรวมข้อมูลทางการเงิน	-	31 ธันวาคม 2544
1008	การตรวจสอบข้อมูลทางการเงินตามวิธีการที่ตกลงร่วมกัน การรวบรวมข้อมูลทางการเงิน การประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีกับการควบคุมภายในระบบ สารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์	-	31 ธันวาคม 2544

*แนวปฏิบัติสำหรับผู้สอบบัญชีในการติดต่อสื่อสารกับคณะกรรมการตรวจสอบ (ประกาศที่ 002/2542-2544 วันที่ 20 กันยายน 2543)

ตารางที่ 8 : ประกาศ ก.บช. ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี

ประกาศ ก.บช. ฉบับที่	เรื่อง
40	แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
41	การลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชีโดยการแสดงความเห็นในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
44	หลักเกณฑ์การพิจารณาการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและการพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนของผู้ที่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต
45	มาตรฐานการบัญชีที่ยกเว้นการบังคับใช้กับธุรกิจที่ไม่ใช่บริษัทมหาชนจำกัด

มารยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องรักษามรรยาทตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ.2534) ออกตามความในพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ.2505 และคำชี้แจงกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2534) เรื่อง มรรยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ซึ่งกำหนดหลักพื้นฐานเกี่ยวกับมรรยาทของผู้สอบบัญชี รับอนุญาตเพื่อเป็นขอบเขตและแนวทางปฏิบัติงาน ของผู้สอบบัญชีในการให้บริการทางวิชาชีพ โดยกำหนดไว้ 5 หมวด ดังนี้

1. ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
3. มรรยาทต่อลูกค้า
4. มรรยาทต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ
5. มรรยาททั่วไป

6. แนวทางในการแก้ไขปัญหา

การแก้ปัญหาเชิงรุก (Proactive Problem Solving, 2563)

World Economic Forum ได้ออกรายงาน “ New Vision for Education : Fostering Social and Emotional Learning Through Technology”โดยส่วนหนึ่งของรายงานได้มีการนำเสนอถึง 10 ทักษะที่จำเป็นสำหรับในศตวรรษที่ 21 เพื่อเตรียมพร้อมกับการก้าวเข้าสู่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4(Fourth Industrial Revolution) และ 1 ใน 10 ทักษะที่จำเป็นสำหรับในศตวรรษที่ 21 นั่นก็คือ “ทักษะการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving)” ซึ่งผมก็มีโอกาสได้เข้าอบรมที่ทางบริษัทจัดเตรียมไว้ ในหัวข้อ “การแก้ปัญหาเชิงรุก (Proactive Problem Solving)” ดังนั้นผมจึงอยากจะขอแบ่งปันเรื่องราว เพื่อเป็นแนวทางให้ทุกคนได้เตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในวันข้างหน้า สิ่งแรกที่วิทยากรกล่าวเริ่มต้นสำหรับการอบรมในครั้งนี้

เลยก็คือ “ปัญหาทุกอย่างบนโลกใบนี้มีรูปแบบและวิธีการแก้ปัญหาที่เหมือนกันหมดทุกปัญหา” ผมถึงกับคิดในใจว่าวิทยากรขี้โม้และพูดเกินจริง หากปัญหาทุกอย่างบนโลกใบนี้มีวิธีการแก้ปัญหาที่เหมือนกัน โลกใบนี้ก็คงอยู่กันอย่างสงบสุขไปนานแล้ว แต่ผมก็ไม่ได้รีบโว้ยวายออกไป

ปัญหาคืออะไร

ปัญหา (problem) คือ ความแตกต่างระหว่างสถานการณ์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง หรือเหตุการณ์ในอุดมคติหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ หรือคือ ความแตกต่างของสิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับสิ่งที่คาดไว้

ภาพประกอบ 1 : ปัญหาคืออะไร

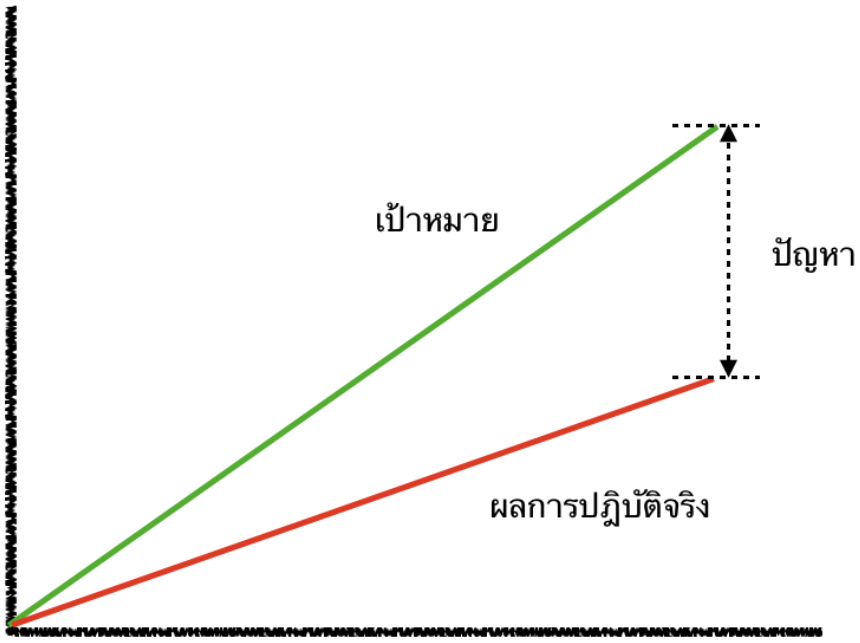

ซึ่งปัญหานั้นเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดทั้งในด้านการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้นการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว เป็นระบบและมีประสิทธิภาพยอมสามารถช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ

กระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบแบ่งออกได้เป็น 6 ขั้นตอนดังนี้

1. ระบุปัญหา

ทำให้ทีมเห็นภาพและปัญหาเดียวกัน โดยระบุสิ่งที่เป็นปัญหา (Object) และระบุสิ่งที่เบี่ยงเบน (Defect) และที่สำคัญต้องระบุข้อเท็จจริง (Fact) เพื่อช่วยยืนยันว่าเป็นปัญหาที่แท้จริงและจะเป็นสิ่งที่วัดประสิทธิผลว่าปัญหานั้นได้ถูกแก้ไข

2. แก้ไขปัญหาเบื้องต้น

เป็นการแก้ไขเฉพาะหน้า โดยการแก้ปัญหาเบื้องต้นนั้นควรทำอย่างรวดเร็ว

3. วิเคราะห์สาเหตุ

คิด วิเคราะห์ และแยกแยะถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา

WHO มีใครเกี่ยวข้องบ้าง

WHAT มีอะไรบ้างที่เป็นปัญหา, อะไรคือสิ่งที่ผิดปกติ

WHEN ปัญหาเกิดขึ้นเมื่อไร

WHERE ปัญหาเกิดขึ้นที่ไหน

WHY ทำไมจึงเกิดปัญหา

HOW ขั้นตอนการทำงานเป็นอย่างไร, วัฏจักรเป็นอย่างไร

4. แก้ไขปัญหา

ระดมสมองเพื่อสร้างทางเลือกในการแก้ไขปัญหาซึ่ง เทคนิคที่ใช้สำหรับการระดมสมองนั้น ได้แก่ “Brain Storming” และ “Kawakita Jiro” ซึ่งแต่ละเทคนิคนั้นก็จะมีข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับบริบทของผู้ระดมสมองและหัวข้อที่กำลังระดมสมอง

5. ป้องกันการเกิดปัญหาขึ้นซ้ำ

สร้างระบบหรือออกมาตรการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำ

6. ประเมินและติดตามผลการแก้ไข

ประเมินผลถึงวิธีการที่เลือกใช้ในการแก้ปัญหา ว่าสามารถแก้ไขปัญหาได้จริง

นอกจากนี้ก็ยังมีการนำ “Six Thinking Hats หรือ การคิดแบบหมวก 6 ใบ” มาใช้ในการแก้ปัญหาอีกด้วย และเท่าที่ผมค้นหาจากอินเทอร์เน็ตการแก้ปัญหาก็ยังมีอีกหลากหลายแนวคิด แต่สุดท้ายแล้ว การแก้ปัญหาก็เพื่อขจัดหรือกำจัดอุปสรรคที่ขวางกันไม่ให้บรรลุเป้าหมาย

กระบวนการที่จำเป็นในการแก้ปัญหามี 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ (ออนไลน์,2563)

1) การทำความเข้าใจปัญหา

- ทำความเข้าใจถ้อยคำต่าง ๆ ในปัญหา
- แยกแยะให้ออกว่าสิ่งที่ต้องการหาคืออะไร
- ข้อมูลและเงื่อนไขกำหนดให้มีอะไรบ้าง เพียงพอที่จะหาคำตอบได้หรือไม่

2) การวางแผนในการแก้ปัญหา แบ่งได้ 2 กรณีคือ

2.1 มีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาในลักษณะนั้น ๆ มาก่อน

- พิจารณาสิ่งที่ต้องการหา
- เลือกปัญหาเก่าที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับปัญหาที่จะแก้ ทำให้ได้แนวทาง
- ปรับปรุงแนวทางในการแก้ปัญหาเก่าให้สอดคล้องเหมาะสมกับปัญหาใหม่

- วางแผนแก้ปัญหา

2.2 ไม่มีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาลักษณะนี้มาก่อน

- พิจารณาสิ่งที่ต้องการหา

- หาวิธีการเพื่อให้ได้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ต้องการหากับข้อมูลที่มีอยู่

- พิจารณาดูว่า ความสัมพันธ์นั้นสามารถหาคำตอบได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้ต้องหาข้อมูลเพิ่มเติม หรือหาความสัมพันธ์ในรูปแบบอื่น

- วางแผนแก้ปัญหา

2.3 ดำเนินการแก้ปัญหาตามแผนที่วางไว้ เมื่อวางแผนเสร็จแล้วก็ดำเนินการแก้ปัญหาตามแผนที่วางไว้ ระหว่างการดำเนินการถ้าเห็นแนวทางอื่นที่ดีกว่า ก็สามารถนำมาปรับเปลี่ยนได้

2.4 ตรวจสอบการแก้ปัญหา เมื่อได้วิธีการแก้ปัญหาแล้ว จำเป็นต้องตรวจสอบว่า วิธีการที่ใช้ให้ผลลัพธ์ที่ถูกต้องหรือไม่

3) ดำเนินการแก้ปัญหาตามแผนที่วางไว้

เมื่อได้มีการวางแผนแล้วก็ดำเนินการแก้ปัญหา ระหว่างการดำเนินการแก้ปัญหา อาจทำให้เห็นแนวทางที่ดีกว่าที่คิดไว้ก็สามารถ ปรับเปลี่ยนได้

4) การตรวจสอบ เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จำเป็นต้องมีการตรวจสอบผลลัพธ์ว่าได้ดำเนินการแก้ปัญหาตามแผนที่วางไว้ถูกต้องหรือไม่ กระบวนการแก้ปัญหา สามารถสรุปออกมาเป็นแผนภาพดังนี้

ภาพประกอบ 2 : กระบวนการแก้ปัญหา (ออนไลน์,2563)

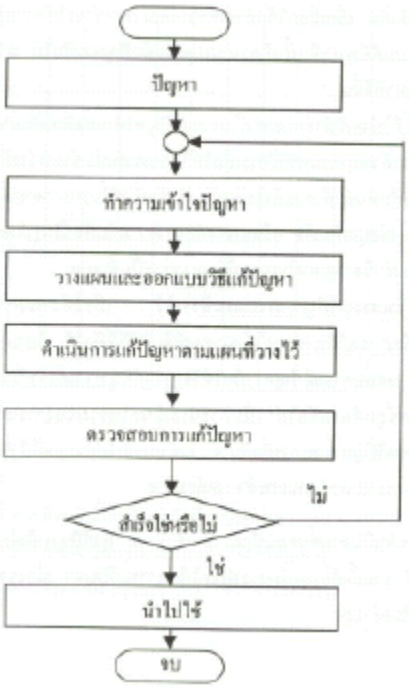

7. ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ลักษณะของ SMEs (กรมสรรพากร,ออนไลน์,2563)

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises = SMEs) เป็นธุรกิจที่มีจำนวนมากในประเทศไทย ผู้ประกอบการส่วนมากประกอบการในรูปของบุคคลธรรมดา คณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่มิใช่นิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือกิจการร่วมค้า ซึ่งจะประกอบธุรกิจขายสินค้า ผลิตสินค้า หรือให้บริการ หน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทยมักจะใช้กำหนดลักษณะตามกฎกระทรวงอุตสาหกรรมกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2545

สำหรับกรมสรรพากร ประมวลรัษฎากรไม่ได้มีคำนิยาม SMEs ไว้ว่ามีลักษณะอย่างไร แต่ได้อาศัยอำนาจตามประมวลรัษฎากรออกกฎหมายเพื่อสนับสนุนส่งเสริมธุรกิจ SMEs เช่น ลดอัตราภาษีเงินได้ ยกเว้นภาษีเงินได้ การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่ง เป็นต้น

8. ลักษณะ SMEs

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2543 และตามประมวลรัษฎากร สรุปได้ดังนี้

1. กำหนดลักษณะธุรกิจ SMEs ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2543

ตามกฎกระทรวงอุตสาหกรรม 1. ลักษณะ SMEs ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2543 ได้กำหนดลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

ตารางที่ 9 : ลักษณะ SMEs ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2543

ลักษณะวิสาหกิจ	จำนวนการจ้างงาน (คน)		จำนวนสินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	
	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง
กิจการผลิตสินค้า	ไม่เกิน 50	51-200	ไม่เกิน 50	51-200
กิจการค้าส่ง	ไม่เกิน 25	26-50	ไม่เกิน 50	51-100
กิจการค้าปลีก	ไม่เกิน 15	16-30	ไม่เกิน 30	31-60
กิจการให้บริการ	ไม่เกิน 50	51-200	ไม่เกิน 50	51-200

ในกรณีที่จำนวนการจ้างงานของกิจการใดเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดย่อม แต่มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางหรือมีจำนวนการจ้างงานเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลาง แต่มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดย่อม ให้ถือจำนวนการจ้างงานหรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวรที่น้อยกว่าเป็นเกณฑ์การพิจารณา

2. ลักษณะ SMEs ที่กรมสรรพากรอาศัยอำนาจตามประมวลรัษฎากรออกกฎหมายเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี โดยมีหลักเกณฑ์ลักษณะใด ลักษณะหนึ่ง ดังนี้

ตารางที่ 10 : ลักษณะ SMEs ที่กรมสรรพากรอาศัยอำนาจตามประมวลรัษฎากร

ลำดับที่	ลักษณะ
1.	เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้จากการขายสินค้าและบริการในรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 30 ล้านบาท
2.	เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลมีสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดินไม่เกิน 200 ล้านบาทและจ้างแรงงานไม่เกิน 200 คน
3.	เป็นกิจการขายสินค้าหรือให้บริการที่อยู่ในบังคับภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีรายรับไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปีหรือต่อรอบระยะเวลาบัญชีได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีจะกำหนดหลักเกณฑ์ธุรกิจ SMEs ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ในการให้สิทธิประโยชน์นั้น ๆ เช่น บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้จากการขายสินค้าและให้บริการไม่เกิน 30 ล้านบาทต่อรอบระยะเวลาบัญชี จะได้สิทธิประโยชน์ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิ 300,000 บาทแรก หรือบริษัทฯ ที่มีแรงงานไม่เกิน 200 คน จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา ในอัตราเร่ง เป็นต้น

รายได้จากการขายสินค้าและให้บริการไม่เกิน 30 ล้านบาทต่อรอบระยะเวลาบัญชี มีผลบังคับใช้ในรอบระยะเวลาบัญชี ปี 2555

รูปแบบธุรกิจ SMEs

การประกอบธุรกิจอาจจะกระทำตั้งแต่คนเดียวขึ้นไป หรือหากมีหุ้นส่วนร่วมกันหลายคน มักจัดตั้งในรูปแบบของนิติบุคคล โดยมีรูปแบบธุรกิจที่แตกต่างกัน ปรากฏดังตารางสรุป

ตารางที่ 11 : สรุปรูปแบบ SMEs

ลำดับที่	รูปแบบ	ลักษณะ
1	บุคคลธรรมดา	บุคคลทั่วไปที่มีชีวิตอยู่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา 15)
2	คณะบุคคลที่มิใช่นิติบุคคล	บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกลงเข้ากันเพื่อการทำกิจการร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์แบ่งปันกำไรที่ได้จากกิจการที่ทำ (หน่วยภาษีตามมาตรา 56 แห่งประมวลรัษฎากร)
3	ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มิใช่นิติบุคคล	บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกลงเข้ากันเพื่อการทำกิจการร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์แบ่งปันกำไรที่ได้จากกิจการที่ทำ (หน่วยภาษีตามมาตรา 56 แห่งประมวลรัษฎากร)
4	ห้างหุ้นส่วนสามัญที่จดทะเบียนนิติบุคคล	บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาลงทุนและเป็นเจ้าของกิจการร่วมกันโดยหุ้นส่วนทุกคนไม่จำกัดความรับผิดและต้องจดทะเบียน เป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
5	ห้างหุ้นส่วนจำกัด	บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาลงทุนและเป็นเจ้าของกิจการร่วมกันหุ้นส่วนมีทั้งที่จำกัดความรับผิดและไม่จำกัดความรับผิดและต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
6	บริษัทจำกัด	บุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป มาลงทุนและเป็นเจ้าของกิจการ ผู้ถือหุ้นรับผิดในหนี้ต่าง ๆ ไม่เกินจำนวนเงินที่ผู้ถือหุ้นแต่ละคนลงทุนและต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
7	วิสาหกิจชุมชน	กิจการของชุมชนที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าการให้บริการหรือการอื่นที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพันมีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวประกอบกิจการดังกล่าวเพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน โดยมีการยื่นขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ชุมชน 2548 กับกรมส่งเสริมการเกษตร

จำนวนสินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)ขนาดย่อม

ขนาดกลางปัญหาและข้อจำกัดของ SMEs ในภาพรวม (อภิญญา วิเศษสิงห์,2556)

1. ปัญหาด้านการตลาด SMEs ส่วนใหญ่มักตอบสนองความต้องการของตลาดในท้องถิ่นหรือตลาดในประเทศ ซึ่งยังขาดความรู้ความสามารถในด้านตลาดในวงกว้าง โดยเฉพาะตลาดต่างประเทศ ขณะเดี่ยวกันความสะดวกรวดเร็วในการคมนาคมขนส่งตลอดจนการเปิดเสรีทางการค้าทำให้วิสาหกิจขนาดใหญ่รวมทั้งสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาแข่งขันกับสินค้าในท้องถิ่น หรือในประเทศที่ผลิต โดยกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากขึ้น

2. ขาดแคลนเงินทุน SMEs มักประสบปัญหาการขอกู้เงินจากสถาบันการเงิน เพื่อมาลงทุนหรือขยายการลงทุน หรือเป็นเงินทุนหมุนเวียน ทั้งนี้เนื่องจากไม่ทำบัญชีอย่างเป็นระบบและขาดหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ ทำให้ต้องพึ่งพาเงินกู้นอกระบบ และต้องจ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่สูง

3. ปัญหาด้านแรงงาน แรงงานที่ทำงานใน SMEs จะมีปัญหาการเข้าออกสูง กล่าวคือเมื่อมีฝีมือและมีความชำนาญมากขึ้นก็จะย้ายออกไปทำงานในโรงงานขนาดใหญ่ที่มีระบบและตอบแทนที่ดีกว่า จึงทำให้คุณภาพของแรงงานไม่สม่ำเสมอ การพัฒนาไม่ต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพสินค้า

4. ปัญหาข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีการผลิต โดยทั่วไป SMEs มักใช้เทคนิคการผลิตไม่ซับซ้อนเนื่องจากการลงทุนต่ำและผู้ประกอบการ/พนักงานขาดความรู้พื้นฐานที่รองรับเทคนิควิชาที่ทันสมัย จึงทำให้ขากการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ดี

5. ข้อจำกัดด้านการจัดการSMEs มักขาดความรู้ในการจัดการหรือการบริหารที่มีระบบใช้ประสบการณ์จากการเรียนรู้ โดยเรียนถูกเรียนผิดเป็นหลักอาศัยในครอบครัวหรือญาติพี่น้องมาช่วยงานการบริหารภายใน ลักษณะนี้แม้จะมีข้อดีในเรื่องการดูแลที่ทั่วถึง(หากธุรกิจไม่ใหญ่นัก) แต่เมื่อกิจการเริ่มขยายตัวหากไม่ปรับปรุงการบริหารจัดการให้มีระบบก็จะเกิดปัญหาเกิดขึ้นได้

6. ปัญหาการเข้าถึงบริการการส่งเสริมของรัฐ SMEs จำนวนมากเป็นการจัดตั้งกิจการที่มีรูปแบบไม่เป็นทางการเช่น ผลิตตามบ้านผลิตในลักษณะโรงงานห้องแถว ไม่มีการจดทะเบียนโรงงาน ทะเบียนพาณิชย์ หรือทะเบียนการค้า ดังนั้นกิจการโรงงานเหล่านี้ จึงค่อนข้างปิดตัวเองในการเข้ามาใช้บริการของรัฐเนื่องจากปฏิบัติไม่ค่อยถูกต้องเกี่ยวกับการเสียภาษี การรักษาสภาพสิ่งแวดลอมหรือรักษาความปลอดภัยที่กำหนดตามกฎหมาย นอกจากนี้ในเรื่องการส่งเสริมการลงทุนก็เช่นเดี่ยวกัน แม้ว่ารัฐจะได้ลดเงื่อนไขขนาดเงินทุนและการจ้างงาน เพื่อจูงใจให้ SMEs เพียง 8.1% เท่านั้นที่มีโอกาสได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากรัฐ

7. ปัญหาข้อจำกัดด้านบริการส่งเสริมพัฒนาขององค์กรภาครัฐและภาคเอกชน การส่งเสริมพัฒนา SMEs ที่ผ่านมาได้ดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมส่งเสริมการส่งออก สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการ

ลงทุนบรรษัทเงินทุน อุตสาหกรรมมีขนาดย่อม บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยหอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ตลอดจนสมาคมการค้าและอุตสาหกรรมต่างๆ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากอุตสาหกรรมมีขนาดกลางและขนาดย่อมมีจำนวนมากและกระจายอยู่ทั่วประเทศ ประกอบกับข้อจำกัดของหน่วยงานดังกล่าว เช่น เรื่องบุคลากรงบประมาณ จำนวนสำนักงานสาขาภูมิภาค การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนด้านต่าง ๆ จึงไม่อาจตอบได้ทั่วถึงและเพียงพอ

8. ปัญหาข้อจำกัดในการรับรู้ข่าวสารข้อมูลเนื่องจากปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ ข้างต้น SMEs โดยทั่วไป จึงค่อนข้างมีจุดอ่อนในการรับข่าวสารด้านต่าง ๆ เช่น นโยบายและมาตรการของรัฐข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด ฯลฯ

ผลกระทบต่อ SMEs

จากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นตั้งแต่กลางปี 2540 ซึ่งเริ่มจากสถาบันการเงินก่อนจะลุกลามไปสู่ธุรกิจเกือบทุกสาขาทั้งกิจการขนาดใหญ่และขนาดเล็กล้วนได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นด้วยกันทั้งสิ้น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมซึ่งเป็นภาคการผลิตที่แท้จริง ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจเช่นเดียวกันกุลม SMEs ล้วนประสบปัญหาขาดสภาพคล่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทำให้อำนาจซื้อการบริโภคของประชาชนลดน้อยลงเป็นผลให้กิจการSMEs ต้องชะลอหรือลดการผลิตการจำหน่ายหรือถึงขั้นปิดกิจการไปในที่สุดโดยกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือกลุ่ม SMEs เป็นการรับช่วงการผลิตจากกลุ่มอุตสาหกรรมสนับสนุน ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางที่ใช้เทคโนโลยีพึ่งพาจากต่างประเทศ เช่นอุตสาหกรรมรถยนต์ เป็นส่วนกุลม SMEs ที่พึ่งพาตนเองได้และมักจะใช้ภูมิปัญญาไทยเป็นพื้นฐานมาจากครอบครัวจะสามารถดำรงธุรกิจอยู่ได้เนื่องจากกลุ่มนี้จะมีความคล่องตัวในเรื่องการจัดการเทคนิคการผลิตการ จำหน่าย ซึ่งมักจะมีความยืดหยุ่นในการปรับตัว เพื่อรับมือกับภาวะวิกฤติเศรษฐกิจได้ดีกว่า SMEs ที่รับช่วงการผลิตจากบริษัทอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และขนาดกลาง แต่อย่างไรก็ตามกลุ่ม SMEs โดยทั่วไปก็ยังได้รับผลกระทบจากอำนาจซื้อและการบริโภคที่น้อยลงของประชาชน ปัญหาคือสภาพคล่องทางการเงินที่กระจายไปทั่วระบบเศรษฐกิจ หากภาครัฐไม่ยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs เหล่านี้ก็จะทยอยปิดกิจการไป กระทั่งกลายเป็นปัญหาเรื้อรังทางเศรษฐกิจและส่งผลต่อปัญหาสังคมในที่สุด ส่งเสริม SMEs กู้เศรษฐกิจชาติการพลิกฟื้นเศรษฐกิจของประเทศไทย รวมทั้งแนวทางการพัฒนาต่อไปในอนาคต ควรจะให้ความสำคัญกับ SMEs มากยิ่งขึ้น ซึ่งไม่ได้หมายความว่ากิจการขนาดใหญ่จะไม่ให้การสนับสนุนอีกต่อไป แต่ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการส่งเสริมการให้มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้นโดยสร้างความแข็งแกร่งให้SMEs ส่วนใหญ่ยังมีจุดอ่อนโดยการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และให้เกิดความต่อเนื่องจากหากกลุ่มผู้ประกอบการ SMEs มีความแกร่งสามารถยืนหยัดและแข่งขันกับสินค้าต่างประเทศได้ก็จะกลายเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยต่อไป

มาตรฐานการบัญชี สำหรับกิจการขนาดย่อม

“การบังคับใช้มาตรฐานการบัญชีอย่างเต็มที่เท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงขนาดของกิจการนั้น ก่อให้เกิดปัญหาการใช้เวลาอย่างมากมายกับการจัดทางบการเงินของกิจการขนาดเล็ก ๆ รวมทั้งทำให้ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการว่าจ้างผู้สอบบัญชีสูงเกินไปเมื่อเทียบกับขนาดและกิจกรรมของกิจการ “กติกาที่บริษัทใช้เป็นแนวทางในการจัดทางบการเงิน และการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินในรูปหมายเหตุประกอบงบการเงิน นั้นได้แก่ ”มาตรฐานการบัญชี “(Thai Accounting Standardหรือ TAS) ปัจจุบัน ประเทศไทย มีมาตรฐานฯใช้บังคับอยู่ประมาณ 30 ฉบับ มาตรฐานการบัญชีจะครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ตั้งแต่แม่บทการบัญชี การรับรู้รายได้ สินค้าคงเหลือสินทรัพย์ถาวร การนำเสนองบการเงินและเงินลงทุน เป็นต้น มาตรฐานบางฉบับเน้นที่กิจกรรมเฉพาะอย่างเช่น การบัญชีเกี่ยวกับการเช่าซื้อ เป็นต้น บางฉบับกล่าวถึงประเด็นสำหรับธุรกิจเฉพาะเช่น การรับรู้รายได้สำหรับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธนาคาร และสถาบันการเงินที่คล้ายคลึงกัน เป็นต้น อย่างไรก็ตามมาตรฐานการบัญชีเหล่านี้บังคับใช้กับกิจการทุกแห่งเป็นการทั่วไป โดยไม่ได้คำนึงถึงขนาดและความซับซ้อนของกิจกรรมทางธุรกิจ รวมถึงความจำเป็นในการเปิดเผยข้อมูลของกิจการที่มีลักษณะแตกต่างกันในความเป็นจริงในต่างประเทศนั้นมักเรียกมาตรฐานการบัญชีอย่างย่อ ๆ ว่า GAAP ซึ่งมาจากคำว่า Generally Accepted Accounting Principle ซึ่งก็มีข้อถกเถียง และมีความพยายามในการแยกประเภทและขนาดของกิจการที่จะใช้มาตรฐานการบัญชีมาโดยตลอด มีแนวความคิดว่ากิจการขนาดกลางและขนาดย่อม น่าจะมีความจำเป็นในการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินที่เข้มงวดน้อยกว่ากิจการขนาดใหญ่หรือกิจการที่มีลักษณะเป็น บริษัทมหาชน ซึ่งจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลโดยละเอียดเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายย่อยที่เป็นประชาชนโดยทั่วไป นอกจากนี้กิจการขนาดกลางและขนาดย่อมมักมีความซับซ้อนในกิจกรรมทางธุรกิจน้อยกว่ากิจการขนาดใหญ่(Big Size Corporation)การบังคับใช้มาตรฐานการบัญชีอย่างเต็มที่เท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงขนาดของกิจการนั้นก่อให้เกิดปัญหาการใช้เวลาอย่างมากมายกับการจัดทางบการเงินของกิจการขนาดเล็ก ๆ รวมทั้งทำให้ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการว่าจ้างผู้สอบบัญชีสูงเกินไปเมื่อเทียบกับขนาดและกิจกรรมของกิจการและเมื่อจัดทางบการเงินนั้นๆ แล้ว ผู้ใช้งบการเงินกลับไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์สมกับที่ได้ลงทุนลงแรงทำไปอีกด้วยในบ้านเราก็มีความพยายามในการแยกการบังคับใช้มาตรฐานการบัญชีสำหรับกิจการขนาดแตกต่างกัน โดยมีแนวคิดว่า ควรมีมาตรฐานการบัญชี เพื่อบังคับใช้กับกิจการขนาดต่าง ๆ กันแยกออกมาต่างหาก โดยบังคับใช้มาตรฐานการบัญชีอย่างเต็มที่สำหรับกิจการขนาดใหญ่และบังคับใช้มาตรฐานการบัญชีหย่อนลงมาสำหรับกิจการขนาดเล็ก โดยเรียกกันง่าย ๆ ว่า Big GAAP และSmall GAAP หรือ Little GAAP เมื่อปี 2544 กระทรวงพาณิชย์ได้ยกเลิกให้กิจการที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดที่เข้าเงื่อนไข สามประการคือ 1. ทุนไม่เกินห้าล้านบาท 2. สินทรัพย์รวมไม่เกินสามสิบล้านบาท และ 3.รายได้รวมไม่เกินสามสิบล้านบาท ไม่ต้องจัดให้งบการเงินได้รับการตรวจสอบและ

แสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตก็เป็นความพยายามที่จะลดภาระแก่กิจการขนาดเล็กในเรื่องการจัดทำบัญชี อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาหลังจากนั้นไม่นาน กรมสรรพากรได้ออกกฎหมายมาบังคับใช้กับกิจการเหล่านี้ให้ต้องมีผู้ตรวจและรับรองบัญชี ที่เรียกว่า ผู้สอบบัญชีภาษีอากร (Tax Auditor) เพื่อประโยชน์ในการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเคยออกประกาศเมื่อต้นปี 2545 เกี่ยวกับ มาตรฐานการบัญชีที่ยกเว้นการบังคับใช้กับธุรกิจที่ไม่ใช่บริษัทมหาชนจำกัด มาตรฐานการบัญชีที่ยกเว้นการบังคับใช้นั้นมีอยู่ 7 ฉบับ ซึ่งเป็นมาตรฐานการบัญชีที่มีความยุ่งยากและซับซ้อนก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติกับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีประกาศเพิ่มเติมในช่วงปลายปีเดียวกันว่ากิจการที่ไม่ใช่บริษัทมหาชนเฉพาะที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับหลักทรัพย์ และจัดการกองทุน ให้ยกเว้นการบังคับใช้เพียง 2 ฉบับ แทนที่จะยกเว้นถึง 7 ฉบับ ประกาศฉบับดังกล่าวยังคงมีผลบังคับใช้มาจนทุกวันนี้สำหรับหน่วยงานที่เป็นผู้ออกมาตรฐานการบัญชี ซึ่งเดิมเป็นสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนั้น มีแนวคิดที่จะออกมาตรฐานการบัญชีสำหรับกิจการขนาดกลางหรือขนาดย่อมต่างหากออกมาในอนาคต (ปัจจุบันหน้าที่ในการออกมาตรฐานการบัญชีได้โอนไปยังสภาวิชาชีพบัญชี ที่เกิดขึ้นโดยผลของพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ซึ่งบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2547) ในต่างประเทศ ก็มีแนวคิดในการจัดทำสิ่งที่เรียกว่า Financial Reporting Standards for SMEs อยู่เช่นเดียวกัน เข้าใจว่าปัจจุบันยังมีประเด็นให้ถกเถียงว่าควรกำหนดมาตรฐานการบัญชีอีกชุดหนึ่งต่างหากจากมาตรฐานการบัญชีที่มีอยู่แล้วหรือไม่ และเกณฑ์ที่จะกำหนดว่ากิจการที่มีลักษณะอย่างไรจึงจะใช้มาตรฐานการบัญชีชุดนี้ในต่างประเทศ มีการประชุมสัมมนากันระหว่าง เจ้าของกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมผู้อำนวยการฝ่ายการเงิน (Chief Financial Officer หรือ CFO หรือบางแห่งเรียกว่า Controller) สถาบันการเงิน (ซึ่งเป็นผู้ปล่อยสินเชื่อ) นักลงทุน และผู้สอบบัญชี เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้มีบางแนวความคิดเห็นว่า ขนาดของกิจการไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความจำเป็นในการเปิดเผยข้อมูล การเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้งบการเงิน และความสามารถในการแสวงหาข้อมูลทางการเงินต่างหากที่น่าจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบ และปริมาณของข้อมูลที่ต้องเปิดเผย รวมทั้งขอบเขตของข้อมูลที่จำเป็นต้องเปิดเผยต่อผู้ใช้งบการเงิน

9. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ทำบัญชี

ในการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีไทย สำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตกรุงเทพมหานคร

อังคณา นุตยกุล (2548) กล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยสรุปได้ดังนี้ ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความสำคัญกับเอกสารที่จะนำมาบันทึกบัญชี ผู้บริหารไม่มีความรู้ด้านบัญชี ผู้ทำบัญชีขาดความเป็นอิสระในการทำงาน มีรายได้และ

ผลตอบแทนต่ำ ขาดความรู้ความเข้าใจด้านมาตรฐานบัญชี และกฎหมายบัญชี ซึ่งสามารถแบ่งปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้ทำบัญชีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้นผู้ทำบัญชีมีความรู้ความสามารถทางบัญชีอย่างเพียงพอหรือไม่การกำหนดตัวผู้ทำบัญชีและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนหรือไม่ ผู้ทำบัญชีมีคุณสมบัติตรงตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 หรือไม่ และผู้ทำบัญชีทำงานได้ตามมาตรฐานหรือไม่ โดยปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อความถูกต้องของการจัดทำงบการเงิน

2. ด้านมาตรฐานการบัญชี ผู้ทำบัญชีเข้าใจมาตรฐานในแต่ละมาตรฐานอย่างถ่องแท้หรือไม่ เพราะถ้าผู้ทำไม่เข้าใจในมาตรฐานนั้น ๆ อย่างแท้จริงก็จะมีผลต่อการปฏิบัติงานทางบัญชีได้

3. ด้านผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการจะเป็นปัญหาที่สำคัญสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยลักษณะพฤติกรรมของผู้ประกอบการส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของงบการเงิน เช่น ผู้ประกอบการที่ต้องการหลีกเลี่ยงภาษี งบการเงินที่จัดทำต้องมีการตกแต่งตัวเลขทางบัญชี บันทึกบัญชีไม่ครบถ้วน ถูกต้อง เพื่อให้เสียภาษีน้อยที่สุด

10. ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบ

การวิเคราะห์องประกอบ(Exploratory Factor Analysis) การจับกลุ่มตัวแปรมีความสัมพันธ์กันให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันโดยอาจจะเป็นในทางบวกหรือทางลบ กระบวนการในการวิเคราะห์องค์ประกอบเกิดขึ้นในสมัยช่วงศตวรรษที่ 20 โดย Man (1904) ในช่วงสมัยนั้นยังเป็นช่วงที่เริ่มแรกยังไม่ได้มีการพัฒนา กระบวนการมีความซับซ้อน และต่อมาในเริ่มมีการพัฒนากระบวนการให้ปรับใช้ง่ายขึ้นโดยที่นำคอมพิวเตอร์มาใช้เพื่อให้ความซับซ้อนน้อยลง ง่ายขึ้น มีความน่าเชื่อถือ ความผิดพลาดในทางสถิติน้อยลง ดังนั้นการวิเคราะห์องประกอบมีการแพร่หลายมาในหมู่นักวิจัย (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546) มีนักวิจัยและบุคคลสำคัญให้คำนิยามความหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบดังนี้

เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย (2549) กล่าวว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์หลายตัวแปรที่ง่ายต่อการตัดกรองเนื้อหาให้เกิดความน่าเชื่อถือและผลลัพธ์ใกล้ความเป็นจริง

สรุปความหมายของการวิเคราะห์ หมายถึง เทคนิคในทางสถิติที่สามารถจับกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันและสามารถเรียนรู้ความจริงและใช้ในการพัฒนาทำให้เกิดทฤษฎีใหม่เกิดขึ้น หรือทดสอบทฤษฎีที่เคยเกิดขึ้นแล้วก็ทำได้

9.1 ประเภทของเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ

รสริน ศรีริกานนท์ (2555) ได้แบ่งประเภทการวิเคราะห์องค์ประกอบ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเหมาะสำหรับผู้ศึกษาที่ไม่มีความรู้ใน

ทางด้านที่สนใจศึกษาหรืออาจจะมีเนื้อหาที่น้อย เป็นการรวมตัวแปรที่สำคัญ สามารถคัดกรองตัวแปรที่ไม่สำคัญออกไปอยู่อีกกลุ่มหนึ่งได้ และให้อยู่ในกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากการข้อมูลจากแบบสอบถามนั้นมีทฤษฎีอ้างอิงในการสร้างข้อคำถาม

2) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจะลึกกว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ จะใช้กรณีที่ผู้ศึกษาทราบโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือคาดว่าโดยสามารถทดสอบสิ่งที่คาดไว้ว่าผลลัพธ์ตรงกันหรือไม่

11. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2552) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย” โดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับการบริการ แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการบริการ แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการบริการของสำนักงานบัญชี แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและกระบวนการของสำนักงานบัญชี และแนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้ทำบัญชีของสำนักงานบัญชี จากกลุ่มตัวอย่างคือ หัวหน้าสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 400 ราย ซึ่งผลการศึกษาสรุปว่า แนวคิดเกี่ยวกับการบริการของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย พบว่าสำนักงานบัญชีให้ความสำคัญในด้านคุณภาพการบริการในส่วนของภาพลักษณ์ของสำนักงานบัญชีสูงที่สุด รองลงมาคือความน่าเชื่อถือของสำนักงานบัญชี การตอบสนองต่อลูกค้า การดูแลเอาใจใส่ต่อลูกค้า และการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า ตามลำดับ แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและกระบวนการของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย พบว่าสำนักงานบัญชีมีความสามารถด้านการปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณของสำนักงานบัญชี และมีความสามารถด้านการจัดการเอกสารของสำนักงานบัญชีมากที่สุดเท่ากัน รองลงมาคือความสามารถด้านกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าของสำนักงานบัญชี มีความสามารถด้านการติดตามตรวจสอบของสำนักงานบัญชี มีความสามารถด้านความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อนโยบายและกระบวนการของสำนักงานบัญชี มีความสามารถด้านการจัดการทรัพยากรของสำนักงานบัญชีและมีความสามารถด้านการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีตามลำดับ

แดน กุลรูป (2548) ได้ศึกษาข้อบกพร่องในการจัดทำบัญชีจากการตรวจสอบบัญชีของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง โดยวิธีการศึกษาได้เลือกเฉพาะบัญชีและงบการเงินที่พบข้อบกพร่องในการจัดทำบัญชี จากกระดาษทำการตรวจสอบบัญชีที่ได้ผ่านการตรวจทานจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า จังหวัดลำปาง จากการศึกษาพบว่า ธุรกิจที่พบข้อบกพร่องในการจัดทำบัญชีและจัดทำงบการเงินมากที่สุด คือ ธุรกิจประเภทห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน และข้อบกพร่องที่พบมากที่สุดคือ การจัดทำบัญชีไม่ครบถ้วน การบันทึกรายการโดยไม่มีเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี การแสดงรายการในงบการเงินไม่สอดคล้องกับบัญชี ตามลำดับและผล

การศึกษาข้อบกพร่องแยกตามการจัดจ้างผู้ทำบัญชี พบว่าธุรกิจที่จัดจ้างสำนักงานบัญชีเป็นผู้ทำบัญชีพบข้อบกพร่องมากที่สุด

สวัสดิ์ หากิน (2552) ได้ศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้พิจารณาสินเชื่อระยะยาวของธนาคารในจังหวัดเชียงใหม่ต่อคุณภาพข้อมูลทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากผู้พิจารณาสินเชื่อระยะยาวของธนาคารในเขตจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งมีนโยบายในการให้สินเชื่อระยะยาวแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวนทั้งหมด 126 สาขา จากจำนวนธนาคารทั้งหมด 22 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ทำงานในตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อและมีประสบการณ์ในการพิจารณาสินเชื่อ มากกว่า 15 ปี คุณภาพของข้อมูลทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ศึกษาได้แก่ ข้อมูลในงบการเงิน ซึ่งประกอบด้วย งบกำไรขาดทุน งบดุล งบกระแสเงินสด และหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งพบว่า ผู้พิจารณาสินเชื่อระยะยาวของธนาคารเห็นว่า คุณภาพงบการเงินโดยรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อยู่ในระดับมีคุณภาพมาก ซึ่งคุณภาพด้านความเข้าใจได้มีระดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก และคุณภาพด้านความเชื่อถือได้มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของงบการเงินแต่ละประเภทพบว่า คุณภาพของงบการเงินวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทุกประเภทอยู่ในระดับมีคุณภาพมาก และปัญหาที่พบจากการใช้งบการการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการพิจารณาสินเชื่อ 3 อันดับแรก ประกอบด้วย ปัญหาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญในงบการเงินยังไม่เพียงพอ ปัญหารายการในงบการเงินไม่ครบถ้วน และไม่ถูกต้อง ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อคุณภาพด้านความเชื่อถือได้ของงบการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สุภาพร เพ่งพิศ (2553) ได้ศึกษาถึงปัญหาในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การใช้ความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี ปัญหาในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชี และศึกษาอิทธิพลของข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลสำนักงานบัญชีและการใช้ความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีที่มีต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานคร จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างสำนักงานบัญชี ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 320 แห่ง ผลการวิจัย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 30- 39 ปี การศึกษาจบระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์การทำงานด้านบัญชีมากกกว่า 10 ปีขึ้นไป มีหน้าที่ในการจัดทำบัญชี ออกแบบงบการเงินและจัดทำรายงานภาษียื่นกรมสรรพากร สำนักงานบัญชีส่วนใหญ่เป็นคณะบุคคล เปิดดำเนินการมากกว่า 15 ปี ผลการศึกษาการใช้ความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี พบว่า มีการใช้ความรู้ทางด้านการทำบัญชีมากที่สุด ในการจัดทำงบการเงิน ได้แก่ งบกำไรขาดทุน งบดุล งบกระแสเงินสด เป็นต้น รองลงมาเป็นการใช้ความรู้ด้านวิชาชีพด้านการ

บัญชีภาษีอากรในการยื่นแบบภาษีเพื่อนำส่งกรมสรรพากร และการใช้ความรู้วิชาชีพด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี ในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ สำหรับปัญหาในการจัดทำบัญชีพบว่าการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีมีปัญหามากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการทำบัญชี และปัญหาความยุ่งยากจากการถูกตรวจสอบการทำบัญชีโดยเจ้าพนักงานกรมสรรพากร นอกจากนี้ ข้อเสนอแนะที่มีความคิดเห็นตรงกันในเรื่องของมาตรฐานการบัญชีไม่สอดคล้องกับการบัญชีภาษีอากรและข้อกฎหมายของกรมสรรพากร มีปัญหาในการตรวจสอบและมีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีต้องการให้มีการประสานงานกัน ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการวางแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี หรือมีหน่วยงานที่ปรึกษาให้คำตอบที่สามารถอ้างอิงได้ ในปฏิบัติงานโดยภาครัฐ ในด้านการใช้ความรู้วิชาชีพสำหรับบัณฑิตให้จัดการเรียนมุ่งเน้นความรู้ด้านการปฏิบัติงาน การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากร โดยการฝึกปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี และยกระดับมาตรฐานวิชาชีพบัญชีอันเนื่องจากค่าตอบแทนในการรับทำบัญชีด้วย

อังคณา นุตยกุล (2548) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ทำบัญชี ในการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีไทย สำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากผู้ทำบัญชีที่มีประสบการณ์ประสบผลสำเร็จในการทำงานทางด้านบัญชีจำนวน 10 คน โดยนำผลการสัมภาษณ์และทบทวนวรรณกรรมมาบูรณาการ เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดในการทำการศึกษา ขั้นตอนที่สอง ได้ทำการศึกษาเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ทำบัญชีในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 380 คน จากการศึกษาพบว่า ผู้ทำบัญชีต้องเป็นผู้มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีความรู้ในวิชาชีพอย่างแท้จริง มีความรักในอาชีพ มีรายได้และผลตอบแทนเหมาะสมกับหน้าที่ และความรับผิดชอบ และมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี การปฏิบัติงานจึงประสบความสำเร็จ และด้านการทำงานให้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชี พบว่าด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสำคัญมากที่สุด ด้านความเป็นอิสระในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหาร และด้านรายได้ สวัสดิการ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย องค์กรควรสนับสนุนให้ผู้ทำบัญชีมีอิสระในการปฏิบัติงานเพื่อให้ปฏิบัติงานด้านบัญชีเป็นไปตามกรอบหรือแนวทางของวิชาชีพให้โอกาสผู้ทำบัญชีในการแสดงความคิดเห็น สนับสนุนให้ผู้ทำบัญชีได้รับรายได้และสวัสดิการอย่างเพียงพอต่อความรู้ ความสามารถ กรุงเทพมหานคร ซึ่งวิธีการศึกษาแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนแรก ได้ทำการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการ

อารี กุหลาบ (บทคัดย่อ ; 2553) การวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีกรมทางหลวง ในส่วนกลาง โดยใช้ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้ ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่การเงินและ

บัญชีกรมทางหลวงต่อการนำระบบ (GFMIS) มาปฏิบัติ และ2) ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการนำระบบ GFMIS มาปฏิบัติ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชีที่รับผิดชอบงานโดยใช้ระบบ GFMIS โดยตรง และข้าราชการที่เป็นผู้รับบริการในกรมทางหลวงส่วนกลาง โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า ผลของการนำนโยบายการบริหารการเงินการคลังภาครัฐ โดยใช้ระบบGFMIS ตามที่กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังได้กำหนดให้หน่วยงานราชการทุกแห่งนำมาใช้ เพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกันนั้น ทำให้กรมทางหลวงในส่วนกลางสามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานการเงินและบัญชีได้เป็นอย่างดี อันเป็นผลมาจากการพัฒนา 1) ความรู้ ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้เป็นเครื่องมือช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานจึงส่งผลให้ผู้รับบริการได้รับบริการทางการเงินและบัญชี ที่สะดวก รวดเร็วและทันเวลา 2)ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงานที่พบ คือปัญหาเรื่องของอุปกรณ์และจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอกับปริมาณงาน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงข้อมูล และขั้นตอนการดำเนินงานในระบบGFMIS ซึ่งหน่วยงานได้แก้ปัญหาดังกล่าว โดยการประสานข้อความร่วมมือไปยังกรมบัญชีกลาง เพื่อขอคำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาเรียบร้อยแล้ว

สุตราวดี บัวเทศ (บทคัดย่อ ; 2547) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประโยชน์ที่ได้รับ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี รวมถึงทัศนคติของผู้จัดการฝ่ายการบัญชีหรือสมุห์บัญชี และพนักงานบัญชีที่มีต่อโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีในปัจจุบัน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นที่เหมือนกันว่า ปัจจัยด้านขอบเขตการใช้งานของโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีมีความสัมพันธ์กับการเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีมากที่สุด ทางด้านกลุ่มผู้จัดการฝ่ายบัญชีหรือสมุห์บัญชีเห็นว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์รองลงมาอีก 2 ลำดับ คือปัจจัยรายได้รวม และปัจจัยขนาดของกิจการส่วนกลุ่มพนักงานบัญชีเห็นว่า ปัจจัยขนาดของกิจการและปัจจัยลักษณะของธุรกิจ เป็นปัจจัยที่สำคัญรองลงมาตามลำดับ ทางด้านประโยชน์ที่ได้รับจาการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ได้รับประโยชน์ด้านความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลมากที่สุด ทางด้านปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีปัญหาด้านผู้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้งานโปรแกรมบัญชีมากที่สุด

นพณธ์ วงศ์คำ (บทคัดย่อ ; 2545) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการของสำนักงานรับจัดทำบัญชีในการจัดทำบัญชีของธุรกิจในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจาการใช้บริการของสำนักงานรับจัดทำบัญชีในการจัดทำบัญชีของธุรกิจในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือผู้ประกอบการค้าที่เป็นนิติบุคคลที่มีที่ตั้งอยู่เฉพาะใน

เขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 365 ราย ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการบริการของสำนักงานรับจัดทำบัญชี มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการจากผู้ประกอบการค้าในระดับมากทุกปัจจัยเรียงตามลำดับ คือปัจจัยด้านคุณภาพของบุคลากรในสำนักงานบัญชีด้านบริการของสำนักงานบัญชี ด้านกระบวนการหรือขั้นตอนการให้บริการด้านสถานที่ตั้งของสำนักงานบัญชี ด้านลักษณะทางกายภาพของสำนักงานบัญชี ด้านอัตราคาธรรมเนียมบริการและปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้ประกอบการค้า พบปัญหาและอุปสรรคจากการใช้บริการสำนักงานรับจัดทำบัญชีในระดับน้อยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของสถานประกอบการและปัจจัยส่วนผสมการตลาด กับการตัดสินใจเลือกสำนักงานรับจัดทำบัญชี พบว่า ปัจจัยด้านบริการของสำนักงานบัญชีมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสำนักงานรับจัดทำบัญชี อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติในขณะที่ประเภทธุรกิจ ระยะเวลาดำเนินธุรกิจ ปัจจัยด้านอัตราค่าธรรมเนียมบริการด้านสถานที่ตั้งของสำนักงานบัญชี ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านคุณภาพของบุคลากร ด้านกระบวนการหรือขั้นตอนการให้บริการและปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพของสำนักงานบัญชี ไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้สำนักงานรับจัดทำบัญชี

สุภาพร เพ่งพิศ (บทคัดย่อ ; 2553) การศึกษาวิจัยเรื่อง ” ปัญหาในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานคร “ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การใช้ความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี ปัญหาในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชี และศึกษาอิทธิพลของข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลสำนักงานบัญชีและการใช้ความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีที่มีต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานคร จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างสำนักงานบัญชี ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 320 แห่งผลการวิจัย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 30-39 ปีการศึกษาจบระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์การทำงานด้านบัญชีมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีหน้าที่ในการจัดทำบัญชี ออกแบบงบการเงินและจัดทำรายงานภาษียื่นกรมสรรพากร สำนักงานบัญชีส่วนใหญ่เป็นคณะบุคคล เปิดดำเนินการมากกว่า 15 ปี ผลการศึกษาการใช้ความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี พบว่า มีการใช้ความรู้ทางด้านการทำบัญชีมากที่สุด ในการจัดทางบการเงิน ได้แก่งบกำไรขาดทุนงบดุลงบกระแสเงินสด เป็นต้น รองลงมาเป็นการใช้ความรู้ด้านวิชาชีพด้านการบัญชีภาษีอากรในการยื่นแบบภาษีเพื่อนำส่งกรมสรรพากร และการใช้ความรู้วิชาชีพด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี ในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ สำหรับปัญหาในการจัดทำบัญชีพบว่า การปฏิบัติติดตามมาตรฐานการบัญชีมีปัญหามากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการทำบัญชีและปัญหาความยุ่งยากจากการถูกตรวจสอบการทำบัญชีโดยเจ้าพนักงานกรมสรรพากรนอกจากนี้การศึกษาการเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลและสถานประกอบการพบว่า เพศ และระดับการศึกษา มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดทำบัญชีในขณะที่อายุและประสบการณ์การทำงาน ระยะเวลาการเปิดดำเนินงาน และจำนวนลูกค้าที่ให้บริการไม่มีผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชี การเปรียบเทียบการใช้ความรู้ที่มีผลต่อปัญหาในการ

จัดทำบัญชี ได้แก่ การใช้ความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีบริหาร และการใช้ความรู้ด้านการวางระบบบัญชีมีผลต่อปัญหาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการประสานงานกับลูกค้า ด้านการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ด้านการปฏิบัติติดตามมาตรฐานการบัญชี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการทำบัญชี และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีนอกจากนี้ ข้อเสนอแนะที่มีความคิดเห็นตรงกันในเรื่องของมาตรฐานการบัญชีไม่สอดคล้องกับการบัญชีภาษีอากรและข้อกฎหมายของกรมสรรพากร มีปัญหาในการตรวจสอบและมีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีต้องการให้มีการประสานงานกัน ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการวางแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี หรือมีหน่วยงานที่ปรึกษาให้คำตอบที่สามารถอ้างอิงได้ ในปฏิบัติงานโดยภาครัฐ ในด้านการใช้ความรู้วิชาชีพ สำหรับบัณฑิตให้จัดกรเรียนมุ่งเน้นความรู้ด้านการปฏิบัติงาน การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากร โดยการฝึกปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี และยกระดับมาตรฐานวิชาชีพบัญชีอันเนื่องจากค่าตอบแทนในการรับทำบัญชีด้วย

กรอบแนวความคิดในงานวิจัย

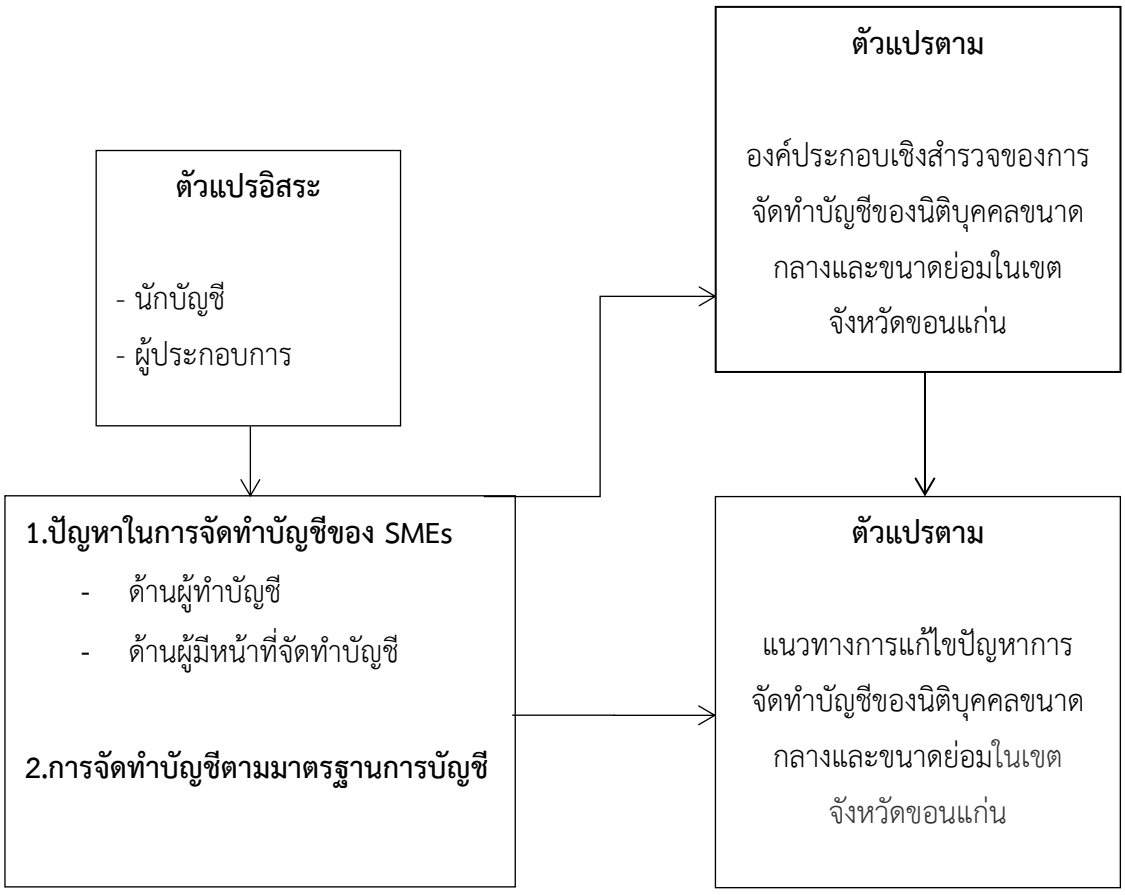

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น โดยมีวิธีการดำเนินการศึกษา ดังนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตการศึกษา

2.1 ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะเรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

2.2 ขอบเขตประชากร

2.2.1 ประชากร (Population) ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น จำนวน 8,431 ราย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ข้อมูลจดทะเบียนนิติบุคคลที่ดำเนินกิจการอยู่ ณ 31 ธันวาคม 2563)

2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ที่เป็นตัวแทนของวัดจำนวน 381 ราย จาก 8,431 ราย (การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตร Taro Yamane; กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 สูตรการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างดังนี้ คือ

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มที่ยอมรับได้ (Sampling Error) ในที่นี้กำหนดให้ไม่เกิน 0.05

การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้ดังนี้

เมื่อ N = 8431

จะได้ $n = \frac{8431}{1+8431(.05)^2}$

$$n = \frac{8431}{1+8431(.0025)}$$

$$n = \frac{8431}{1+21.0775}$$

$$n = \frac{8431}{22.0775}$$

ดังนั้น $n = 381.8820$

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ที่เป็นตัวแทนของวัดจำนวน 382 ราย โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ขอบเขตพื้นที่การศึกษา คือ นิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

4. ขอบเขตระยะเวลาการศึกษา 12 เดือน

5. ตัวแปรในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ

5.1 ปัญหาการจัดทำบัญชี ของของสถานประกอบการ ประกอบด้วยด้านผู้ทำบัญชีกับด้านผู้ประกอบการ

5.2 การจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี คือ

5.2.1 ด้านบุคลากรหรือทรัพยากรมนุษย์

5.2.2 ด้านการปฏิบัติงาน

5.2.3 ด้านระบบงาน

5.2.4 ด้านผู้บริหาร

ตัวแปรตาม คือ

5.3 องค์ประกอบเชิงสำรวจของการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

5.4 แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

6. รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาการวิจัยเอกสาร การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

7. แหล่งข้อมูล

รายงานวิจัยในฉบับนี้ได้ทำการวิจัยโดยใช้เทคนิคการวิจัยทั้ง คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดครั้งเดียว (One-Shot Study) ซึ่งได้กำหนดแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ การศึกษาวิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามาจาก 3 ส่วนใหญ่คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ผู้ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ที่เป็นตัวแทนของประชากร จำนวน 382 ราย จาก 8,431 ราย ตามข้างต้น

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร การค้นคว้าผ่านทางระบบอินเตอร์เน็ต ตำราทางวิชาการที่เกี่ยวกับปัญหาการจัดทำบัญชี สำหรับนำไปใช้วิเคราะห์ เพื่อดูความคิดเห็นหรือเนื้อหาที่นำเสนอ รวมทั้งบทความ หรือข้อเขียนที่มีการกล่าวถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจัดทำบัญชี

3.แหล่งข้อมูลตติยภูมิ (Tertiary Data) ข้อมูลประเภทที่ได้จากการศึกษา เพื่อใช้ค้นหาข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ข้อมูลจากแหล่งตติยภูมิสามารถใช้ประโยชน์ในการค้นหาข้อมูลที่ให้ความรู้เฉพาะวิจัยในฉบับนี้วิจัยได้ ข้อมูลประเภทนี้ ได้แก่ เอกสารเกี่ยวข้องกับงานวิจัย

8. เครื่องมือการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) ของผู้ทำบัญชีหรือผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น โดยแบบสอบถามนั้นประกอบด้วยมาตรวัดหรือเครื่องมือวัด ตัวแปรหลักที่อยู่ในกรอบแนวความคิด โดยมาตรวัดทุกมาตรวัดจะมีการทดสอบความถูกต้องในเนื้อหา ความถูกต้องในการสร้าง ความเชื่อถือได้ ความใช้ได้ในทางปฏิบัติ ก่อนนำข้อมูลไปใช้ในทางสถิติหรือหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ เพื่อทำการศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีหรือผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

8.1 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ลักษณะของกิจการ จำนวนพนักงาน ระยะเวลาในการดำเนินงาน เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดทำบัญชี และปัญหาในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีหรือผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

ส่วนที่ 3 การจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นส่วนที่ให้ทางผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและให้ข้อเสนอแนะ

แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ตอนที่ 2 ปัญหาในการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ตอนที่ 3 การนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้ในการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ตอนที่ 4 รูปแบบการจัดทำบัญชีสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอนาคต

8.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

8.2.1 กำหนดโครงร่างของแบบสอบถามตามประเด็นสำคัญของจุดมุ่งหมายและขอบเขตงานวิจัย

8.2.2 ร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบแก้ไขแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

8.2.3 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมจนถูกต้อง

8.2.4 จัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

8.3 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

8.3.1 การทดสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นมา ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรง (Validity) ในด้านเนื้อหา ภาษา ข้อความ ความหมาย และโครงสร้างรวมทั้งการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับสิ่งที่ต้องการศึกษา (Item Objective Congruence : IOC) ผลการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องรวมทั้งฉบับเป็น 0.939 สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คน มีรายนามดังนี้

1. อาจารย์จิรศักดิ์ สหสิทธิวัฒน์ CEO สถาบัน TA Inspire by อ.น้อย
   กรรมการบริษัท เจ เอส ตรวจสอบบัญชี จำกัด
   กรรมการบริษัท อ.น้อย เทรนนิ่ง จำกัด
   ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต CPA
   ผู้สอบบัญชีภาษีอากร TA
   วิทยากรอบรม CPD ผู้ทำบัญชี TA และ CPA

2. อาจารย์สุรเดช เล็กแจ้ง	ผู้ดูแลเพจภาษีรู้ไว้ได้เปรียบ ผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชีภาษีอากร กรรมการผู้จัดการ บริษัทตรวจสอบและที่ปรึกษา เอส แอล เค จำกัด นักศึกษาปริญญาเอกปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบัญชี) มหาวิทยาลัยศรีปทุม
3. ดร.ปฏิพัทธ์ ตันมิ่ง	ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

8.3.2 การทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คนไปปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ราย หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้รับทั้ง 30 ชุด ไปคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงหรือความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบอัลฟ่า (Alpha - reliability Coefficient) ทั้งฉบับเป็น 0.911

9. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามถามผู้ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 ราย โดยไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระยะเวลาที่ดำเนินการตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2564 ได้รับข้อมูลกลับคืนจำนวน 382 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

9.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ลักษณะของกิจการ จำนวนพนักงาน ระยะเวลาในการดำเนินงาน เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดทำบัญชี และปัญหาในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีหรือผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

ส่วนที่ 3 การจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นส่วนที่ให้ทางผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและให้ข้อเสนอแนะ

9.2 แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ตอนที่ 2 ปัญหาในการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ตอนที่ 3 การนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้ในการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ตอนที่ 4 รูปแบบการจัดทำบัญชีสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอนาคต

10. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากวัตถุประสงค์ที่ 1 ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามส่วนที่ 1 คือ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามจะนำมาวิเคราะห์โดย ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) และจะนำเสนอข้อมูลที่วิเคราะห์ในลักษณะข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะทั่ว ๆ ไปของข้อมูลที่รวบรวมได้

ลักษณะของคำถามในส่วนที่ 2 คือ ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดทำบัญชี และปัญหา

ลักษณะของคำถามในส่วนที่ 3 คือ การจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี

การวิเคราะห์ข้อมูลจากวัตถุประสงค์ที่ 2 โดยในส่วนที่ 2 และ 3 จะนำมาวิเคราะห์โดย ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจะนำเสนอข้อมูลที่วิเคราะห์ในลักษณะข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะทั่ว ๆ ไปของข้อมูลที่รวบรวมได้ โดยจะมีการวัดระดับ โดยใช้ Likert Scale คือลักษณะมีคำถามให้เลือกตอบถึงความคิดเห็นต่อปัญหาในการจัดทำบัญชี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (สิน พันธุ์พินิจ, 2547) และมีเกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ	คะแนน
เห็นด้วยในระดับมากที่สุด	5
เห็นด้วยในระดับมาก	4
เห็นด้วยในระดับปานกลาง	3
เห็นด้วยในระดับน้อย	2
เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด	1

ผลคะแนนที่ได้ จะนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

การแปลความหมาย	ค่าเฉลี่ย
เห็นด้วยในระดับมากที่สุด	4.50 – 5.00
เห็นด้วยในระดับมาก	3.50 – 4.49

เห็นด้วยในระดับปานกลาง	2.50 – 3.49
เห็นด้วยในระดับน้อย	1.50 – 2.49
เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด	1.00 – 1.49

การวิเคราะห์ข้อมูลจากวัตถุประสงค์ที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA)

การศึกษาวิจัยได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) นั้น เป็นส่วนหนึ่งของเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อทำการศึกษาหาความสัมพันธ์ของโครงสร้างของตัวแปร โดยสามารถลดตัวแปร ให้อยู่ในกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากการข้อมูลจากแบบสอบถามนั้นมีทฤษฎีอ้างอิงในการสร้างข้อคำถาม

ดังนั้นการศึกษาวิจัยได้สร้างเครื่องมือตามแบบสอบถาม ดังนั้น ได้นำวิธีการสกัดองค์ประกอบแบบการหาองค์ประกอบมุขสำคัญ (Principle Axis Factoring: PAF) ซึ่งการใช้วิธีการนี้อยู่ในกลุ่มวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบร่วม (Common Factor Analysis) (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) และใช้วิธีการหมุนแกนองค์ประกอบที่ทำให้ปัจจัยนั้นหมุนแบบตั้งฉากกัน เป็นแบบ Varimax โดยทำให้ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มหรือมีความสัมพันธ์น้อยจะถูกสกัดออกและให้เหลือน้อยที่สุด และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) นั้นมีค่ามาก (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2554, 2548; กริชแรง สูงเนิน, 2554 และธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากวัตถุประสงค์ที่ 4 คือ แบบสอบถามส่วนที่ 4 เป็นส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นส่วนที่ให้ทางผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและให้ข้อเสนอแนะ จะใช้การบรรยายเชิงพรรณนาตามข้อเสนอแนะที่กลุ่มประชากรได้เสนอแนะไว้ในแบบสอบถาม

สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 4 ตอน ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปตารางและแผนภาพประกอบคำอธิบาย

และแบบสัมภาษณ์จะใช้การบรรยายเชิงพรรณนาตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่กลุ่มประชากรได้เสนอแนะไว้ในแบบสัมภาษณ์เป็นการรวบรวมคำตอบจากแบบสัมภาษณ์รายบุคคลมาจัดเรียบเรียงใหม่โดยได้นำคำตอบ ปัญหา และข้อเสนอแนะ ที่จัดอยู่ในกลุ่มลักษณะทำนองเดียวกัน มีความสอดคล้องต้องตรงกัน และเป็นความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ให้จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ตามความเข้าใจและความคิดเห็นของผู้วิจัย

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ 4 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาถึงสภาพการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น 3)เพื่อสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีให้แก่นิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ข้อมูลที่นำมาศึกษาได้มาจากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม(Questionnaire) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) การวิจัยที่มีคุณภาพ [โดยการตรวจสอบความตรง (validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบอัลฟ่า (Alpha-reliability Coefficient) เป็น 0.911] โดยการสอบถามจากผู้ทำบัญชีหรือผู้ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ที่เป็นตัวแทนของประชากรจำนวน 382 ราย โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

สำหรับการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยจะแบ่งการดำเนินการออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ลักษณะของกิจการ จำนวนพนักงาน ระยะเวลาในการดำเนินงาน เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดทำบัญชี และปัญหาในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีหรือผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

ส่วนที่ 3 การจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นส่วนที่ให้ทางผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและให้ข้อเสนอแนะ

สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามส่วนต่างๆ สรุปได้ดังตารางและภาพต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 12 : สถานะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 382)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	108	28.30
หญิง	274	71.70
2. อายุ		
20-30 ปี	232	60.70
31-40 ปี	106	27.70
41-50 ปี	34	8.90
มากกว่า 50 ปี	10	2.60
3. ระดับการศึกษา		
อนุปริญญาหรือ ปวส.	20	5.20
ปริญญาตรี	286	74.90
ปริญญาโท	66	17.30
อื่น ๆ	10	2.60
4. ตำแหน่งงานในนิติบุคคล		
เจ้าของกิจการ(ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี)	182	47.60
ผู้จัดการฝ่ายบัญชี/หัวหน้าแผนกบัญชี(ผู้ทำบัญชี)	200	52.40
5. ประสบการณ์การจัดทำบัญชี		
1 ปี	176	46.10
2-5 ปี	128	33.50
6-10 ปี	44	11.50
มากกว่า 10 ปี	34	8.90
6. ลักษณะของการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล		
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	96	25.10
บริษัทจำกัด	154	40.30
อื่นๆ	132	34.60

ตารางที่ 12 : สถานะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 382) (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
7. ลักษณะของการประกอบธุรกิจ		
ธุรกิจให้บริการ	182	47.60
ธุรกิจซื้อมาขายไป	156	40.80
ธุรกิจผลิตสินค้า	44	11.50
8. ขนาดของวิสาหกิจที่ประกอบกิจการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การจ้างงานไม่เกิน 15 คน มูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 30 ล้านบาท	260	68.10
การจ้างงาน 25 - 50 คน มูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้านบาท	76	19.90
การจ้างงาน 16 - 30 คน มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเกิน 30 - 60 ล้านบาท	34	8.90
การจ้างงาน 26 - 50 คน มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเกิน 50 - 100 ล้านบาท	22	5.80
การจ้างงาน 51 - 200 คน มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเกิน 50 - 200 ล้านบาท	40	10.50
9. เงินลงทุนในนิติบุคคล		
ขนาดเล็ก (มีเงินลงทุนตั้งแต่ 100,000-300,000 บาท)	188	49.20
ขนาดกลาง (มีเงินลงทุนตั้งแต่ 300,000-500,000 บาท)	98	25.70
ขนาดใหญ่ (มีเงินลงทุนตั้งแต่ 500,000 บาทขึ้นไป)	96	25.10
10. ระยะเวลาดำเนินงาน		
1-3 ปี	190	49.70
4-6 ปี	88	23.00
7-10 ปี	38	9.90
มากกว่า 10 ปี	66	17.30
11. ผู้ทำบัญชีของกิจการคือ		
พนักงานบัญชีของกิจการ	200	52.40
เจ้าของกิจการ	64	16.80

ตารางที่ 12 : สถานะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 382) (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้รับจ้างทำบัญชีอิสระ	50	13.10
สำนักงานบัญชี	68	17.80

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 71.70 มีอายุอยู่ในช่วง 20-30 ปี ร้อยละ 60.70 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 74.90 ตำแหน่ง ผู้จัดการฝ่ายบัญชี/หัวหน้าแผนกบัญชี(ผู้ทำบัญชี) ร้อยละ 52.40 ประสบการณ์การจัดทำบัญชี 1 ปี ร้อยละ 46.10 ลักษณะของการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ร้อยละ 40.30 ลักษณะของการประกอบธุรกิจให้บริการ ร้อยละ 47.60 ขนาดของวิสาหกิจที่ประกอบกิจการ การจ้างงานไม่เกิน 15 คน มูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 30 ล้านบาท ร้อยละ 68.10 เงินลงทุนในนิติบุคคลขนาดเล็ก (มีเงินลงทุนตั้งแต่ 100,000-300,000 บาท) ร้อยละ 49.20 ระยะเวลาดำเนินงาน 1-3 ปี ร้อยละ 49.70 และผู้ทำบัญชีของกิจการคือ พนักงานบัญชีของกิจการ ร้อยละ 52.40

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในส่วนที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น จะนำมาวิเคราะห์โดย ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจะนำเสนอข้อมูลที่วิเคราะห์ในลักษณะข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะทั่ว ๆ ไปของข้อมูลที่รวบรวมได้ โดยจะมีการวัดระดับ โดยใช้ Likert Scale คือ ลักษณะมีคำถามให้เลือกตอบถึงความคิดเห็นต่อปัญหาในการจัดทำบัญชี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (สิน พันธุ์พินิจ, 2547) และมีเกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ	คะแนน
เห็นด้วยในระดับมากที่สุด	5
เห็นด้วยในระดับมาก	4
เห็นด้วยในระดับปานกลาง	3
เห็นด้วยในระดับน้อย	2
เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด	1

ผลคะแนนที่ได้ จะนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

การแปลความหมาย	ค่าเฉลี่ย
เห็นด้วยในระดับมากที่สุด	4.50 – 5.00

เห็นด้วยในระดับมาก	3.50 – 4.49
เห็นด้วยในระดับปานกลาง	2.50 – 3.49
เห็นด้วยในระดับน้อย	1.50 – 2.49
เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด	1.00 – 1.49

วิเคราะห์ข้อมูลจากปัจจัย 2 ด้านคือ 1) ด้านผู้ทำบัญชี และ 2) ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 13 : ปัญหาการจัดทำบัญชีนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

รายการด้าน**ด้านผู้ทำบัญชี**	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้ทำบัญชีไม่มีความรู้ ความสามารถ เพียงพอในการจัดทำบัญชี	3.03	1.10	ปานกลาง
2. ผู้ทำบัญชีมีการเข้าออกบ่อย	2.97	1.15	ปานกลาง
3. ผู้ทำบัญชีได้รับข้อมูลทางการบัญชีล่าช้า	3.05	1.05	ปานกลาง
4. ข้อมูลทางการบัญชีไม่สอดคล้องกับความต้องการ	3.02	1.19	ปานกลาง
5. ข้อมูลทางการบัญชีขาดความถูกต้องและครบถ้วน	3.04	1.21	ปานกลาง
6. ผู้ทำบัญชีไม่สามารถจัดทำบัญชีและออกงบการเงินได้ภายในกำหนดเวลาเนื่องจากรับผิดชอบงานอื่นที่มิใช่งานบัญชีด้วย	3.04	1.18	ปานกลาง
7. ผู้ทำบัญชีไม่มีความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี	2.89	1.25	ปานกลาง
8. มาตรฐานการบัญชี ยากแก่การเข้าใจ และทำให้ยากแก่การจัดทำ	3.06	1.13	ปานกลาง
9. ระดับความรู้ของผู้ประกอบการที่แตกต่างกันทำให้การทำความเข้าใจ ในงบการเงินต่างกัน	3.33	1.06	ปานกลาง
รวมด้าน**ด้านผู้ทำบัญชี**	3.01	1.15	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 พบว่า ในภาพรวมด้านผู้ทำบัญชี มีระดับปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่นอยู่ในระดับปานกลาง ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาแต่ละรายข้อของด้านนี้พบว่า รายข้อที่ศึกษา จำนวน 9 ข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ 14 : ปัญหาการจัดทำบัญชีนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

รายการ**ด้านผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี**	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
10. ผู้ประกอบการที่ไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านบัญชี ทำให้ทำความเข้าใจ งบการเงินได้ยาก	3.30	1.10	ปานกลาง
11. ผู้ประกอบการไม่ให้ข้อมูลหรือเอกสารที่ครบถ้วนแก่ผู้ทำบัญชี	3.07	1.10	ปานกลาง
12. ผู้ประกอบกิจการ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจที่ดำเนินอยู่	2.88	1.17	ปานกลาง
13. ผู้ประกอบการมีเจตนาปกปิด ซ่อนเร้นข้อมูล หรือรายการทางบัญชี ทำให้งบการเงินไม่สามารถให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน	2.82	1.27	ปานกลาง
14. ผู้ประกอบกิจการไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทางการบัญชี เช่น พรบ บัญชี **2543**	3.06	1.13	ปานกลาง
15. ค่าใช้จ่ายในการทำบัญชีสูง	3.15	1.01	ปานกลาง
16. ผู้ประกอบกิจการ ไม่ทราบประโยชน์ของการจัดทำบัญชี	2.81	1.22	ปานกลาง
17. ผู้ประกอบการเน้นการทำบัญชีทางภาษีอากร มากกว่าทำตามหลักการบัญชี	3.19	1.13	ปานกลาง
18. ขาดการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องในเรื่องบัญชี	3.14	1.08	ปานกลาง
19. ไม่มีการนำสารสนเทศมาช่วยงานบัญชี เพราะค่าใช้จ่ายสูง	3.10	1.07	ปานกลาง
20. อื่น ๆ ระบุ.....	2.87	1.17	ปานกลาง
รวม**ด้านผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี**	3.08	1.13	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 พบว่า ในภาพรวมด้านผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี มีระดับปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่นอยู่ในระดับปานกลาง ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาแต่ละรายข้อของด้านนี้พบว่า รายข้อที่ศึกษา จำนวน 11 ข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ส่วนที่ 3 การจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี

ตารางที่ 15 : จัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี

รายการ**จัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี**	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การนำมาตรฐานการบัญชีมาจัดทำบัญชีจะทำให้การบัญชีมีความถูกต้อง ครบถ้วน	4.08	0.85	มาก
2. ท่านคิดว่ามาตรฐานการบัญชี สามารถช่วยให้การจัดทำบัญชีของท่าน ถูกต้อง น่าเชื่อถือ	4.15	0.85	มาก
3. ธุรกิจของท่าน มีความพร้อมด้านการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี	3.95	0.77	มาก
4. บุคลากรของท่านมีความรู้ในการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี	3.89	0.83	มาก
5. ท่านคิดว่าการจัดทำบัญชีของธุรกิจ สามารถลดความผิดพลาดในการบริหารธุรกิจ	3.96	0.84	มาก
6. ท่านคิดว่าการจัดทำบัญชีของธุรกิจ ช่วยในการเจริญเติบโตของธุรกิจให้มากขึ้น	4.06	0.81	มาก
7. ท่านคิดว่าบุคลากรในธุรกิจของท่าน สามารถที่จะเรียนรู้การจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ ได้	4.05	0.84	มาก
8. ท่านคิดว่าผู้บริหาร มีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	4.03	0.81	มาก
9. ท่านคิดว่าการจัดทำบัญชี ช่วยให้กิจการสามารถลดต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายลงได้	4.11	0.81	มาก
10. ธุรกิจของท่าน มีความเหมาะสมที่จะจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี	4.03	0.82	มาก
11. ธุรกิจของท่านมีความสามารถที่จะจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามระบบบัญชี	4.04	0.87	มาก
12. ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อแผนกบัญชี	4.03	0.84	มาก
13. ผู้บริหารมีความรู้ด้านการจัดทำบัญชี	3.85	0.84	มาก
รวม**จัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี**	4.02	0.83	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า ในภาพรวมด้านจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี มีระดับการจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาแต่ละรายข้อของด้านนี้พบว่า รายข้อที่ศึกษา จำนวน 13 ข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นส่วนที่ให้ทางผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและให้ข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลท่านมีอะไรบ้าง

1.1 เอกสารไม่ครบถ้วนถูกต้อง ความล่าช้าของเอกสารนำมาบันทึกบัญชี ขาดการจัดการเอกสารอย่างเป็นระบบ(ใช้เวลาในการหาเอกสารนาน) เอกสารใบเสร็จซื้อยังมีการซื้อของแบบบิลลอยอยู่บางรายการ การติดตามและการจัดเก็บเอกสารจึงล่าช้าตามไปด้วย

1.2 ความรู้ด้านบัญชีของผู้ประกอบการ มีบางครั้งการตั้งคำถาม หรือหาข้อมูลไม่ตรงประเด็นและสำนักงานบัญชีบางแห่งให้คำตอบด้านธุรกิจใหม่ไม่ได้ เช่น ธุรกิจ Online และรายได้จาก Youtube Facebook หรือสื่ออื่นๆ

1.3 บุคลากรและ/หรือผู้บริหารขาดความรู้และความเข้าใจ และประสบการณ์ด้านการจัดทำบัญชี เช่น ผู้ทำบัญชีไม่ได้จบบัญชีโดยตรง ขาดการประสานงานระหว่างผู้ทำบัญชีกับเจ้าของกิจการ ปัญหาการจัดบุคลากรทางบัญชี ความชำนาญ ขาดรายละเอียดในการทำบัญชี ขาดความแม่นยำในเงื่อนไขการทำบัญชี การบันทึกบัญชีที่ผิดพลาดและเกิดความล่าช้า พนักงานไม่ชำนาญบัญชี บันทึกที่ไม่สม่ำเสมอ ทำบัญชีในจำนวนที่เยอะๆ มีการสื่อที่ผิดพลาดบางครั้ง นักบัญชีที่สะเพร่าเก่ง ลืมเอกสารหาย หาไม่เจอ

1.4 การดำเนินงาน และการปิดงบกลางปีกับสิ้นปี งบไม่ดุล ระบบการจัดการยุ่งยากซับซ้อน มีการสื่อสารที่ผิดพลาดในบางครั้ง

1.5 ไม่ได้ติดตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนดใหม่ๆ ของกรมสรรพากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากความรู้เกี่ยวกับบัญชีภาษีและเทคโนโลยีที่ปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ ควรต้องมีการอัพเดทเสมอ เข้าอบรมพัฒนาตนเพื่อปรับตัวให้ไวทันต่อเหตุการณ์ เพราะกฎหมายบัญชีภาษีค่อนข้างยาก และเปลี่ยนแปลงบ่อย

1.6 การขอคืนภาษี หลายขั้นตอน การเตรียมเอกสารค่อนข้างยุ่งยาก ซ้ำซ้อน

2. ถ้าท่านมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ท่านสามารถปรึกษาใคร

ตารางที่ 16 : ถ้าท่านมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ท่านสามารถปรึกษาใคร

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
สำนักงานบัญชี	230	65.30
เจ้าหน้าที่รัฐ/กรมสรรพากรหรือกรมพัฒนาธุรกิจการค้า	102	29.00
ผู้สอบบัญชี	96	27.30
อื่น ๆ โปรดระบุ	38	10.80

จากตารางที่ 16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ถ้าท่านมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ท่านสามารถปรึกษาใคร ส่วนใหญ่เป็นสำนักงานบัญชี ร้อยละ 65.30 รองลงมาเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ/กรมสรรพากรหรือกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ร้อยละ 29.00 ลำดับต่อมาเป็นผู้สอบบัญชี ร้อยละ 27.30 และอื่นๆอีกร้อยละ 10.80 ตามลำดับ

3. ท่านคิดว่าหน่วยงานของรัฐบาลควรมีมาตรการช่วยเหลือท่านในเรื่องการจัดทำบัญชีอย่างไรบ้าง

3.1 ให้ความรู้เบื้องต้น ปรึกษาหาข้อมูล มีข่าวสารส่งถึงผู้ประกอบการหรือพนักงานบัญชี

3.2 ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาที่ชัดเจน โปร่งใส เข้าใจผู้ประกอบการ และอำนวยความสะดวก

3.3 ดูแลและใส่ใจให้ดีขึ้น ให้คำแนะนำ จัดอบรม สัมมนา การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD) และสนับสนุน เสริมสร้างความเข้าใจและความสำคัญของการจัดทำบัญชีให้เจ้าของกิจการ ช่วยในเรื่องการสอนกระบวนการทำบัญชีภาษีที่เข้าใจง่าย แนะนำขั้นตอน และการทำงบกำไรขาดทุนได้ การจัดสัมมนาฟรีหรือราคาไม่สูงมาก ระหว่างสถานประกอบการ และ หน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง ทำให้ชัดเจน

3.4 มีผู้ตรวจสอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบมากยิ่งขึ้น

3.5 โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ที่ให้ความรู้ความเข้าใจ หรือ ทำระบบสำเร็จรูปให้ใช้งานร่วมกันได้ง่าย เว็บกลางการให้ข้อมูล และโปรแกรมสำเร็จรูปให้เป็นมาตรฐาน มาตรการด้านการให้ใช้บริการผ่านระบบสารสนเทศในการสืบค้น ร้องขอ เข้าถึงแหล่งที่มา ทราบถึงประเภท รูปแบบข้อมูล และเพื่อรวบรวมให้เป็นบัญชีข้อมูล ควรสร้างแบบฟอร์มที่สามารถเข้าใจและเข้าถึงได้โดยง่าย

3.6 ในเรื่องของกฎหมาย ควรเอื้อประโยชน์ให้กลุ่มชนรากหญ้า มากกว่านายทุน รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับผู้ทำบัญชีมากกว่านี้

3.7 สายด่วนปรึกษาปัญหาการทางบัญชี มักติดต่อไปแล้วไม่มีผู้รับสาย และการให้บริการมีความล่าช้า ใช้ระยะเวลารอคอยนาน

3.8 ควรมีมาตรการลดหย่อนภาษีให้มากกว่านี้ เพื่อบรรเทาภาระของประชาชน และควรให้ส่วนลดการนำส่งประกันสังคม

3.9 เจ้าหน้าที่ควรจะตรวจสอบ และสำรวจ ออกให้ข้อมูล ผู้ที่เกี่ยวกับการทำบัญชี เพราะกิจการห้างร้านบางร้านไม่ได้จัดทำบัญชี และการจ่ายภาษีที่ถูกต้องต่างๆ ที่ทำได้ ไม่ใช่รอใช้กฎหมายในเชิงลักษณะบังคับจัดเก็บภาษีอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะ

- หน่วยงานรัฐหรือสำนักงานบัญชีควรมีฝ่าย ให้ความรู้ คำปรึกษา และวางแผนภาษี เป็นพี่เลี้ยงช่วยผู้ประกอบการรายใหม่หรือผู้ประกอบการรายเก่าที่จะขยายธุรกิจที่ยังขาดองค์ความรู้ด้านบัญชีและภาษีหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- น่าจะเป็นประโยชน์กับธุรกิจอื่นๆ
- มีโปรแกรมสำเร็จรูปช่วย
- ควรปรับเปลี่ยนให้เป็นรูปแบบ e-documentให้มากขึ้น
- ควรมีเจ้าหน้าที่รัฐคอยให้บริการประชาชนมากกว่านี้
- หน่วยงานรัฐขาดบุคลากรในการให้ความรู้กับผู้ประกอบการ และมีร้านค้ามากกว่าร้อยละ 70 ที่ไม่ทำบัญชี มีเพียงร้อยละ 10 ที่ทำบัญชีได้อย่างถูกต้อง อีกร้อยละ 20 ก็ทำผิดๆถูกๆ พอถึงเวลาก็มาเก็บภาษีย้อนหลังกับผู้ประกอบการที่ไม่ทำ รัฐบาลรู้อยู่แล้วว่าที่ไม่ทำบัญชีเพราะส่วนใหญ่ทำไม่เป็น อย่างเช่น กิจการของข้าพเจ้าก็โดนเรียกเก็บภาษีย้อนหลังของปี 2561 จำนวน 60,000 บาท คำถามคือทำไมหน่ายงานรัฐไม่มาให้คำแนะนำตั้งแต่ตอนนั้นว่าผิดถูกยังไง เอกสารที่จะลดหย่อนภาษีมันผ่านมาหลายปีก็ไม่ได้เก็บไว้เลยถูกหักภาษีเพิ่ม เพราะเราไม่สามารถแสดงเอกสารให้ได้ แล้วอย่างนี้รัฐควรต้องตรวจสอบตัวเองก่อนดีหรือไม่
- ผู้บริหารประเทศควรมีความรู้เรื่องภาษีและบัญชีมากกว่านี้
- ควรจะเอาคนที่รู้เกี่ยวกับการบัญชีเศรษฐกิจ มาบริหาร
- นักบัญชีควรศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ
- วิจัยนี้สอบถามได้ดีและตรงกลุ่มเป้าหมาย

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA)

การศึกษาวิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) โดยทำการเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น คือ เป็นแบบสอบถามชุดเดียวกัน ดังนั้นการศึกษาการวิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจรวมกันเพื่อสกัดองค์ประกอบให้เหมาะสมกับความสัมพันธ์ของปัจจัยตามแต่ละตัวแปร ที่สกัดออกมา ซึ่งสามารถสรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้ดังนี้

ตาราง ที่ 17 : ค่า Bartlett's Test of Sphericity ของการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.933
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	9919.899
	df	528
	Sig.	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 17 แสดงถึง ค่า Kaiser-Meyer-Olkin = 0.933 ซึ่งมากกว่า 0.50 สามารถสรุปได้ว่า ข้อมูลจากการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น มีความเหมาะสมและสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้

ค่าประมาณการทางสถิติของ Chi-Square = 9919.899 และ ค่าSignificant = 0.000 น้อยกว่า 0.05 สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ ทั้ง 33 ตัวแปรนั้นมีความสัมพันธ์กัน โดยสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ความสะดวกในการวิเคราะห์ และการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ของตัวแปรองค์ประกอบที่ใช้แทนตัวแปรสังเกต (Observed Variable) ดังนี้

ตาราง ที่ 18 : Observed Variable

ด้านผู้ทำบัญชี (Bookkeeper**)**
B1. ผู้ทำบัญชีไม่มีความรู้ ความสามารถ เพียงพอในการจัดทำบัญชี
B2. ผู้ทำบัญชีมีการเข้าออกบ่อย
B3. ผู้ทำบัญชีได้รับข้อมูลทางการบัญชีล่าช้า
B4. ข้อมูลทางการบัญชีไม่สอดคล้องกับความต้องการ
B5. ข้อมูลทางการบัญชีขาดความถูกต้องและครบถ้วน
B6. ผู้ทำบัญชีไม่สามารถจัดทำบัญชีและออกงบการเงินได้ภายในกำหนดเวลาเนื่องจากรับผิดชอบงานอื่นที่มิใช่งานบัญชีด้วย
B7. ผู้ทำบัญชีไม่มีความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี
B8. มาตรฐานการบัญชี ยากแก่การเข้าใจ และทำให้ยากแก่การจัดทำ

B9. ระดับความรู้ของผู้ประกอบการที่แตกต่างกันทำให้การทำความเข้าใจ ในงบการเงินต่างกัน
ด้านผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี (Entrepreneur)
E1. ผู้ประกอบการที่ไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านบัญชี ทำให้ทำความเข้าใจ งบการเงินได้ยาก
E2. ผู้ประกอบการไม่ให้ข้อมูลหรือเอกสารที่ครบถ้วนแก่ผู้ทำบัญชี
E3. ผู้ประกอบกิจการ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจที่ดำเนินอยู่
E4. ผู้ประกอบการมีเจตนาปกปิด ซ่อนเร้นข้อมูล หรือรายการทางบัญชี ทำให้งบการเงินไม่สามารถให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน
E5. ผู้ประกอบกิจการไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทางการบัญชี เช่น พรบ บัญชี **2543**
E6. ค่าใช้จ่ายในการทำบัญชีสูง
E7. ผู้ประกอบกิจการ ไม่ทราบประโยชน์ของการจัดทำบัญชี
E8. ผู้ประกอบการเน้นการทำบัญชีทางภาษีอากร มากกว่าทำตามหลักการบัญชี
E9. ขาดการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องในเรื่องบัญชี
E10. ไม่มีการนำสารสนเทศมาช่วยงานบัญชี เพราะค่าใช้จ่ายสูง
E11. อื่น ๆ ระบุ**.....**
ด้านการจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี (**Accounting Std.**)
S1. การนำมาตรฐานการบัญชีมาจัดทำบัญชีจะทำให้การบัญชีมีความถูกต้อง ครบถ้วน
S2. ท่านคิดว่ามาตรฐานการบัญชี สามารถช่วยให้การจัดทำบัญชีของท่าน ถูกต้อง น่าเชื่อถือ
S3. ธุรกิจของท่าน มีความพร้อมด้านการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี
S4. บุคลากรของท่านมีความรู้ในการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี
S5. ท่านคิดว่าการจัดทำบัญชีของธุรกิจ สามารถลดความผิดพลาดในการบริหารธุรกิจ
S6. ท่านคิดว่าการจัดทำบัญชีของธุรกิจ ช่วยในการเจริญเติบโตของธุรกิจให้มากขึ้น
S7. ท่านคิดว่าบุคลากรในธุรกิจของท่าน สามารถที่จะเรียนรู้การจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง ครบถ้วนและสมบูรณ์ ได้

S8.	ท่านคิดว่าผู้บริหาร มีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
S9.	ท่านคิดว่าการจัดทำบัญชี ช่วยให้กิจการสามารถลดต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายลงได้
S10.	ธุรกิจของท่าน มีความเหมาะสมที่จะจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี
S11.	ธุรกิจของท่านมีความสามารถที่จะจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามระบบบัญชี
S12.	ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อแผนกบัญชี
S13.	ผู้บริหารมีความรู้ด้านการจัดทำบัญชี

ตาราง ที่ 19 : ค่า Total Variance Explained ของตัวแปรที่ใช้สำหรับการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

Total Variance Explained: Method for Extraction (Principal Component Analysis PCA)

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	12.383	37.523	37.523	12.383	37.523	37.523	8.063	24.435	24.435
2	6.883	20.856	58.380	6.883	20.856	58.380	7.857	23.809	48.243
3	1.358	4.114	62.494	1.358	4.114	62.494	4.521	13.699	61.942
4	1.156	3.504	65.997	1.156	3.504	65.997	1.338	4.055	65.997
5	.824	2.496	68.493						
6	.805	2.438	70.931						
7	.756	2.290	73.221						
8	.677	2.052	75.273						
9	.621	1.881	77.153						
10	.603	1.828	78.981						
11	.544	1.647	80.628						
12	.538	1.631	82.259						
13	.491	1.487	83.746						
14	.454	1.375	85.122						
15	.429	1.300	86.422						
16	.393	1.190	87.612						
17	.372	1.126	88.739						
18	.347	1.051	89.789						
19	.333	1.009	90.799						
20	.323	.978	91.777						
21	.303	.917	92.694						
22	.285	.862	93.556						
23	.269	.816	94.372						
24	.249	.754	95.126						
25	.232	.703	95.829						
26	.224	.678	96.507						
27	.216	.654	97.161						
28	.198	.601	97.762						
29	.179	.544	98.306						
30	.171	.518	98.824						
31	.152	.462	99.285						
32	.127	.385	99.671						
33	.109	.329	100.000						

จากตารางที่ 19 แสดงถึง ค่า Total Variance Explained ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า จากจำนวนตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ ทั้งหมด 33 ตัวแปร นั้นสามารถจัดได้เป็นจำนวน 4 Factors โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบนั้น Factor ที่ 1 นั้นมีความสำคัญที่สุด ซึ่งสามารถอธิบายได้ถึงความแปรปรวนของชุดข้อมูล = ร้อยละ 24.435, Factor ที่ 2 = ร้อยละ 23.809, Factor ที่ 3 = ร้อยละ 13.699 และFactor ที่ 4 = ร้อยละ 4.055

ตาราง ที่ 20 : ค่าน้ำหนักองค์ประกอบภายหลังการหมุนแกน – Factor 1-4 โดยให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ภายหลังการหมุนแกนโดยวิธี Varimax ของการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

Rotated Component Matrix[a]

	Component			
	1	2	3	4
s6	.830	-.058	-.040	-.191
s11	.830	-.068	-.041	.129
s10	.819	-.084	.018	.028
s7	.797	-.130	-.073	.117
s3	.796	-.171	-.031	.176
s2	.788	-.076	-.169	-.007
s12	.772	-.031	-.056	-.084
s9	.771	.046	-.040	-.232
s5	.761	.001	-.047	-.265
s1	.755	-.076	-.227	-.031
s8	.751	.047	-.145	-.171
s13	.709	-.197	.054	.155
s4	.662	-.086	-.002	.435
e5	-.083	.837	.128	.003
e9	-.074	.809	.251	-.015
e1	-.049	.787	.151	-.188
e10	-.027	.770	.298	.066
e2	-.130	.753	.268	.014
e7	-.200	.718	.232	.420
e8	.020	.713	.341	-.094
e3	-.150	.711	.262	.302
e4	-.151	.642	.295	.479
b9	.063	.604	.460	-.173
e11	-.104	.586	.331	.372
e6	-.003	.580	.449	.033

	Component			
	1	2	3	4
b5	-.089	.432	.699	.072
b2	-.026	.268	.691	.308
b4	-.107	.493	.688	.140
b1	-.079	.266	.668	-.026
b3	-.086	.482	.652	.085
b6	-.135	.539	.578	-.029
b8	-.147	.560	.577	-.089
b7	-.270	.452	.557	-.111

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 7 iterations.

ตาราง ที่ 21 : กำหนดให้แสดงค่าเฉพาะค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไป ดังนี้

Rotated Component Matrix[a]

	Component			
	1	2	3	4
s6	.830			
s11	.830			
s10	.819			
s7	.797			
s3	.796			
s2	.788			
s12	.772			
s9	.771			
s5	.761			
s1	.755			
s8	.751			
s13	.709			
s4	.662			
e5		.837		
e9		.809		
e1		.787		
e10		.770		
e2		.753		
e7		.718		
e8		.713		
e3		.711		
e4		.642		
b9		.604		
e11		.586		
e6		.580		
b5			.699	
b2			.691	
b4			.688	
b1			.668	
b3			.652	
b6			.578	
b8			.577	
b7			.557	

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 7 iterations.

จากตาราง ที่ 20 และ 21 : แสดงถึง ค่าน้ำหนักองค์ประกอบภายหลังการหมุนแกน โดยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของ ตัวแปรปัจจัยในกลุ่ม Component ที่ 1 ได้จำนวน 13 ตัวแปร ดังนี้ 1. ท่านคิดว่าการจัดทำบัญชีของธุรกิจ ช่วยในการเจริญเติบโตของธุรกิจให้มากขึ้น 2.ธุรกิจของท่านมีความสามารถที่จะจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามระบบบัญชี 3.ธุรกิจของท่าน มีความเหมาะสมที่จะจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี 4.ท่านคิดว่าบุคลากรในธุรกิจของท่านสามารถที่จะเรียนรู้การจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ ได้ 5.ธุรกิจของท่าน มีความพร้อมด้านการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี 6.ท่านคิดว่ามาตรฐานการบัญชี สามารถช่วยให้การจัดทำบัญชีของท่าน ถูกต้อง น่าเชื่อถือ 7.ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อแผนกบัญชี 8.ท่านคิดว่าการจัดทำบัญชี ช่วยให้กิจการสามารถลดต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายลงได้ 9.ท่านคิดว่าการจัดทำบัญชีของธุรกิจ สามารถลดความผิดพลาดในการบริหารธุรกิจ 10.การนำมาตรฐานการบัญชีมาจัดทำบัญชีจะทำให้การบัญชีมีความถูกต้อง ครบถ้วน 11.ท่านคิดว่าผู้บริหาร มีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 12.ผู้บริหารมีความรู้ด้านการจัดทำบัญชี 13. บุคลากรของท่านมีความรู้ในการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.830, 0.830, 0.819, 0.797, 0.796, 0.788, 0.772, 0.771, 0.761, 0.755, 0.751, 0.709 และ 0.662 ตามลำดับ โดยสามารถตั้งชื่อองค์ประกอบที่ 1 ได้ว่า **การทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี**

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของ ตัวแปรปัจจัยในกลุ่ม Component ที่ 2 ได้จำนวน 12 ตัวแปร ดังนี้ 1.ผู้ประกอบกิจการไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทางการบัญชี เช่น พรบ. บัญชี 2543 2.ขาดการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องในเรื่องบัญชี 3. .ผู้ประกอบการที่ไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านบัญชี ทำให้ทำความเข้าใจ งบการเงินได้ยาก 4.ไม่มีการนำสารสนเทศมาช่วยงานบัญชี เพราะค่าใช้จ่ายสูง 5. ผู้ประกอบการไม่ให้ข้อมูลหรือเอกสารที่ครบถ้วนแก่ผู้ทำบัญชี 6.ผู้ประกอบกิจการ ไม่ทราบประโยชน์ของการจัดทำบัญชี 7.ผู้ประกอบการเน้นการทำบัญชีทางภาษีอากร มากกว่าทำตามหลักการบัญชี 8.ผู้ประกอบกิจการ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจที่ดำเนินอยู่ 9.ผู้ประกอบการมีเจตนาปกปิด ซ่อนเร้นข้อมูล หรือรายการทางบัญชี ทำให้งบการเงินไม่สามารถให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน 10. ระดับความรู้ของผู้ประกอบการที่แตกต่างกันทำให้การทำความเข้าใจ ในงบการเงินต่างกัน 11.อื่น ๆ ระบุ 12.ค่าใช้จ่ายในการทำบัญชีสูง โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.837, 0.809, 0.787, 0.770, 0.753, 0.718, 0.713, 0.711, 0.642, 0.604, 0.586 และ 0.580 ตามลำดับ โดยสามารถตั้งชื่อองค์ประกอบที่ 2 ได้ว่า **ปัญหาด้านผู้ประกอบการ**

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของ ตัวแปรปัจจัยในกลุ่ม Component ที่ 3 ได้จำนวน 8 ตัวแปร ดังนี้ 1.ข้อมูลทางการบัญชีขาดความถูกต้องและครบถ้วน 2.ผู้ทำบัญชีมีการเข้าออกบ่อย 3.ข้อมูล

ทางการบัญชีไม่สอดคล้องกับความต้องการ 4.ผู้ทำบัญชีไม่มีความรู้ ความสามารถ เพียงพอในการจัดทำบัญชี 5.ผู้ทำบัญชีได้รับข้อมูลทางการบัญชีล่าช้า 6.ผู้ทำบัญชีไม่สามารถจัดทำบัญชีและออกงบการเงินได้ภายในกำหนดเวลาเนื่องจากรับผิดชอบงานอื่นที่มิใช่งานบัญชีด้วย 7.มาตรฐานการบัญชียากแก่การเข้าใจ และทำให้ยากแก่การจัดทำ 8.ผู้ทำบัญชีไม่มีความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.699, 0.691, 0.688, 0.668, 0.652, 0.578, 0.577 และ 0.557 ตามลำดับ โดยสามารถตั้งชื่อองค์ประกอบที่ 3 ได้ว่า **ปัญหาด้านผู้ทำบัญชี**

จากผลการวิจัยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) สามารถสรุปตัวแปรปัจจัยที่สามารถนำไปใช้ได้ เนื่องจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่ามากกว่า 0.5 จากจำนวน 4 Component รวมทั้งหมด 33 ตัวแปรที่สามารถนำไปใช้ได้ ส่วนตัวแปรอื่นๆซึ่งไม่ปรากฏนั้น เนื่องจากมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยกว่า 0.5 แสดงถึงการไม่มีความสัมพันธ์หรือมีความสัมพันธ์กันน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงได้องค์ประกอบใหม่ที่มีความสัมพันธ์กันจริงๆ เหลือเพียงจำนวน 3 Component ซึ่งองค์ประกอบใหม่ที่ได้ก็สอดคล้องเป็นไปตามการทบทวนองค์ประกอบตัวแปรจากวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ทำการวิจัยศึกษาค้นคว้า

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ **แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้**

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ตอนที่ 2 ปัญหาในการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ตอนที่ 3 การนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้ในการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ตอนที่ 4 รูปแบบการจัดทำบัญชีสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอนาคต

ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 10 ท่าน คือ

1.นางสาวพวงเพชร แถบสีแดง จากบริษัทสำนักงานบัญชี โอ.เอ.ซี จำกัด
2.นายบูรพงษ์ วรรักษ์ธารา จากบริษัทแอคเคาท์พลัสคอนซัลท์ จำกัด
3.นางสาวลดาศรี มุสิกะสาร จากบริษัทเชนจ์เอสเตท จำกัด
4.นางสาวกฤพร ระฆังทอง จากบริษัทคู่คิดการบัญชี จำกัด
5.นางสาวรัศมี โพธิ์ศรี จากบริษัทโตโยต้าแก่นนคร จำกัด
6.นางสาวสุภาวดี กันภัย จากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์
7.นายจักรพรรดิ กำลังเหลือ จากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
8.นางสาวชลลดา จันทรแดง จากวิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ
9.นางสาวจิราลักษณ์ รัตนวิวัฒน์ จากสำนักงานพาณิชย์ขอนแก่น
10.นางสาวมณีวัลย์ แสงสว่าง จากสำนักงานบัญชีไทยขอนแก่น

ผู้วิจัยใช้การบรรยายเชิงพรรณนาตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่กลุ่มประชากรได้เสนอแนะไว้ในแบบสัมภาษณ์เป็นการรวบรวมคำตอบจากแบบสัมภาษณ์รายบุคคลมาจัดเรียบเรียงใหม่โดยได้นำคำตอบ ปัญหา และข้อเสนอแนะ ที่จัดอยู่ในกลุ่มลักษณะทำนองเดียวกัน มีความสอดคล้องต้องตรงกัน และเป็นความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ให้จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ตามความเข้าใจและความคิดเห็นของผู้วิจัย ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ปัจจุบันองค์กรของท่านมีการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีอย่างไรบ้าง

ตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 มาตรฐานรายงานทางการเงินแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1. PAEs (Publicly Accountable Entiies) หมายถึง กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

2. NPAEs (Non-Publicly Accountable Entiies) หมายถึง กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

กิจการส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเป็นกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (NPAEs) ดังนั้น มาตรฐานรายงานทางการเงิน (TFRS) ส่วนใหญ่จึงจัดทำบัญชีตาม TFRS for NPAEs (Non-Publicly Accountable Entiies) หมายถึง กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

2. อธิบายกระบวนการจัดทำบัญชีสำหรับองค์กรของท่าน มาให้เข้าใจพอสังเขป

1. รวบรวมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องทางการเงิน เช่น เอกสารการรับ-จ่าย ใบเสร็จรับเงิน ใบกำกับภาษี หรือบัญชีเกี่ยวกับการเงิน

2. นำเอกสารหลักฐานทางบัญชีมาบันทึกในโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี

3. จำแนกประเภทหรือแยกประเภทให้เป็นหมวดหมู่

4. สรุปยอดให้ลูกค้าทุกๆ 6 เดือน เพื่อนำไปยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีครึ่งปี (ภ.ง.ด. 51) และสิ้นปี (ภ.ง.ด.50) ตามลำดับ

5. นำรายละเอียดจากการที่ได้ทำการสรุปผลมาจัดทำงบการเงิน และยื่นงบการเงินให้ครบถ้วน ถูกต้อง ต่อไป

3. ปัจจุบันองค์กรของท่านมีระบบการจัดทำบัญชีรูปแบบใด เพราะเหตุใด

1. โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านการบัญชี Express

2. โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านการบัญชี On Cloud .

ส่วนใหญ่จัดทำบัญชีตามรูปแบบที่ 2 คือ จะมีงบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของเจ้าของ หมายเหตุประกอบงบการเงิน งบการเงินเปรียบเทียบ

ส่วนใหญ่จะจัดทำบัญชีโดยใช้ระบบบัญชีคู่มาใช้ในการจัดทำบัญชีเนื่องด้วยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะนำเสนอรายงานทางการเงินได้อย่างครบถ้วนถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์

ตอนที่ 2 ปัญหาในการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ปัจจุบันองค์กรของท่านพบปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี อย่างไรบ้าง

ปัญหาหลักๆเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี คือ ลูกค้าจะส่งเอกสารให้ทางสำนักงานล่าช้า หรือบางกรณีอาจส่งมาให้แล้วแต่เอกสารไม่ครบถ้วน ถูกต้อง จึงทำให้ต้องรอคอย และส่งผลต่อการทำงานเป็นอย่างมาก เนื่องจากผลของการได้รับเอกสารหลักฐานประกอบการลงบัญชีล่าช้านั้น จึงทำให้ต้องเร่งรีบจัดทำบัญชีเพื่อที่เสร็จทันรอบระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด บางทีอาจทำให้ข้อมูลที่ส่งไปนั้นอาจไม่ครบถ้วน ถูกต้อง หรือทำให้คลาดเคลื่อนตามไปด้วย

เอกสารเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายส่วนตัวปะปนกันกับเอกสารหลักฐานทางการค้า

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจด้านเอกสารหลักฐานทางการบัญชีว่าต้องมีองค์ประกอบอะไรบ้าง

การจัดทำรายงานทางการเงินที่ล่าช้า เนื่องจากขาดแคลนบุคลากร และมีจำนวนน้อยคน

เอกสารไม่ครบถ้วน ถูกต้อง การส่งข้อมูลผิดพลาด

พนักงานยังไม่เชี่ยวชาญในงานวิชาชีพ

2. องค์กรของท่านมีปัญหาเกี่ยวกับผู้จัดทำบัญชี อย่างไรบ้าง

ผู้ทำบัญชีที่มีความรู้ และประสบการณ์ค่อนข้างหายาก

ผู้ทำบัญชีขาดความระมัดระวัง ละเอียดรอบคอบ และขาดความสามารถในการวิเคราะห์และเสนอแนะแนวคิดที่จะพัฒนางานด้านการบริการ

ผู้จัดทำบัญชีขาดความรู้ ความสามารถในการทำบัญชี

ผู้จัดทำบัญชีขาดประสบการณ์ เช่น ลงบันทึกบัญชีไม่ตรงตามเอกสารหลักฐานทางการค้า ลงบันทึกบัญชีหรือจำแนกแยกประเภท ผ่านรายการไม่ถูกต้อง ลงบันทึกรายการสลับกัน เป็นต้น

ตอนที่ 3 การนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้ในการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ในอนาคตองค์กรของท่านมีแนวทางที่จะมีการนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้ในการจัดทำบัญชีหรือไม่ เพราะเหตุใด

ส่วนใหญ่ต้องนำมาใช้อยู่แล้ว เพราะมาตรฐานการบัญชี คือกฎเกณฑ์และวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่ได้ทำการศึกษาและพัฒนาภายใต้สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ตามหลักกฎหมายของแต่ละประเทศอย่างเหมาะสมและมีเหตุผลเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป จึงจำเป็นต้องนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติงานทางบัญชีให้มีคุณภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ท่านคิดว่า การนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้ในการจัดทำบัญชี ช่วยให้เกิดประโยชน์อย่างไรบ้างกับองค์กรของท่าน

1. มีการทำงานเป็นขั้นตอน

2. ลดกระบวนการทำงานที่ซ้ำซ้อน

3. ผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าถึงข้อมูลในงบการเงิน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ

4. มีความสม่ำเสมอในการลงบัญชีทำให้ข้อมูลเป็นปัจจุบัน สามารถตรวจสอบยอดหรือตรวจสอบรายการบัญชีได้

5. งบการเงินเป็นที่ยอมรับโดยผู้ใช้งบการเงิน

6. ความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน

7. ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพนักงานและผู้บริหาร โดยด้านพนักงานบัญชีจะเป็นแนวทางกฎเกณฑ์ของการจัดทำบัญชี และด้านผู้บริหารจะเป็นเครื่องมือช่วยในการวางแผนและตัดสินใจของธุรกิจเพื่อให้มีระบบการควบคุมภายใจที่ดีของกิจการ

ตอนที่ 4 รูปแบบการจัดทำบัญชีสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอนาคต

1. ท่านมีข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอนาคตอย่างไร

ควรต้องอาศัยเทคโนโลยีมากขึ้นในการบันทึกข้อมูล ในการจัดเก็บรักษาข้อมูลและเอกสารต่างๆ

รูปแบบโปรแกรมสำเร็จรูปพัฒนาใหม่ที่สามารถใช้งานได้ง่ายขึ้น มีประสิทธิภาพและมีความแม่นยำการคำนวณ

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ประกอบการควรศึกษาหาความรู้ด้านการบัญชี โดยควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการทำบัญชีแก่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ประกอบการจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

ระบบบัญชีที่ดีจะมีส่วนทำให้ธุรกิจมีการดำเนินงานที่ดี มีความคล่องตัว ลดค่าใช้จ่าย มีการควบคุมภายในที่ดี และป้องกันการเกิดการทุจริตได้ อีกทั้งวิธีการตามประมวลรัษฎากรของกรมสรรพากรที่ควรต้องตระหนักและศึกษาทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อการนำไปปฏิบัติให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเกิดประโยชน์สุงสุดต่อกิจการต่อไป

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ 4 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาถึงสภาพการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น 3)เพื่อสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีให้แก่นิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ข้อมูลที่นำมาศึกษาได้มาจากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม(Questionnaire) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) การวิจัยที่มีคุณภาพ [โดยการตรวจสอบความตรง (validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบอัลฟ่า (Alpha-reliability Coefficient) เป็น 0.911] โดยการสอบถามจากผู้ทำบัญชีหรือผู้ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ที่เป็นตัวแทนของประชากรจำนวน 382 ราย โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 382 ชุด ผู้วิจัยได้นำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมการคำนวณค่าสถิติสำเร็จรูปด้วยคอมพิวเตอร์ ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ จำนวน (Frequency) ร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA)

และจะนำเสนอข้อมูลที่วิเคราะห์ในลักษณะข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะทั่ว ๆ ไปของข้อมูลที่รวบรวมได้ โดยจะมีการวัดระดับ โดยใช้ Likert Scale คือ ลักษณะมีคำถามให้เลือกตอบถึงความคิดเห็นต่อปัญหาในการจัดทำบัญชี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (สิน พันธุ์พินิจ, 2547) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) และใช้วิธีหมุนแกนออโธโกนอลแบบวาริแมกซ์ (Varimax Orthogonal Rotation) เพื่อสกัดตัวแปรที่ไม่สำคัญออกไป สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกตัวแปรที่สำคัญจากองค์ประกอบต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการหมุนแกน คือ ตัวแปรสำคัญของแต่ละองค์ประกอบจะต้องมีค่าสัมประสิทธิ์คะแนน

องค์ประกอบ (Factor Score Coefficients) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปจึงจะถือได้ว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญจริงๆ สำหรับผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 “เพื่อศึกษาถึงสภาพการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น” พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 71.70 มีอายุอยู่ในช่วง 20-30 ปี ร้อยละ 60.70 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 74.90 ตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายบัญชี/หัวหน้าแผนกบัญชี(ผู้ทำบัญชี) ร้อยละ 52.40 ประสบการณ์การจัดทำบัญชี 1 ปี ร้อยละ 46.10 ลักษณะของการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ร้อยละ 40.30 ลักษณะของการประกอบธุรกิจให้บริการ ร้อยละ 47.60 ขนาดของวิสาหกิจที่ประกอบกิจการ การจ้างงานไม่เกิน 15 คน มูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 30 ล้านบาท ร้อยละ 68.10 เงินลงทุนในนิติบุคคลขนาดเล็ก (มีเงินลงทุนตั้งแต่ 100,000-300,000 บาท) ร้อยละ 49.20 ระยะเวลาดำเนินงาน 1-3 ปี ร้อยละ 49.70 และผู้ทำบัญชีของกิจการคือ พนักงานบัญชีของกิจการ ร้อยละ 52.40

2. ศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 “เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น” พบว่า

2.1 ภาพรวมด้านผู้ทำบัญชี มีระดับปัญหาการจัดทำบัญชีของ SMEs อยู่ในระดับปานกลาง ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาแต่ละรายข้อของด้านนี้พบว่า รายข้อที่ศึกษาจำนวน 9 ข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

2.2 ภาพรวมด้านผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีมีระดับปัญหาการจัดทำบัญชีของ SMEs อยู่ในระดับปานกลาง ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาแต่ละรายข้อของด้านนี้พบว่า รายข้อที่ศึกษา จำนวน 11 ข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

2.3 ภาพรวมด้านจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีมีระดับการจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี อยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาแต่ละรายข้อของด้านนี้พบว่า รายข้อที่ศึกษา จำนวน 13 ข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

3. ศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 “เพื่อสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น” โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ (Factor Score Coefficient) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป เป็นตัวแปรสำคัญ ผลจากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของการวัดความเพียงพอของข้อมูลการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีวัดแบบไกเซอร์เมเยอร์ - โอลกิน (Kaiser - Meyer - Olkin Measure of

Sampling Adequacy) มีค่าเท่ากับ 0.50 นอกจากนี้ยังพบว่า ข้อมูลทั้งหมดสามารถสกัดองค์ประกอบได้เป็น 3 องค์ประกอบหลัก โดยทั้ง 3 องค์ประกอบดังกล่าวสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 65.997 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการพิจารณาตัวแปรสำคัญเพื่อนำไปสร้างและพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อม 33 ประเด็น พร้อมทั้งน้ำหนักองค์ประกอบของแต่ละประเด็นเป็น โดยเรียงลำดับตามกลุ่มความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

ตารางที่ 22 : ผลการพิจารณาตัวแปรสำคัญพร้อมทั้งน้ำหนักองค์ประกอบของแต่ละประเด็น

ประเด็นสำคัญ	น้ำหนักองค์ประกอบ
ด้านการจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี	
1. ท่านคิดว่าการจัดทำบัญชีของธุรกิจ ช่วยในการเจริญเติบโตของธุรกิจให้มากขึ้น	0.830
2. ธุรกิจของท่านมีความสามารถที่จะจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามระบบบัญชี	0.830
3. ธุรกิจของท่านมีความเหมาะสมที่จะจัดทำบัญชีให้ถูกต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี	0.819
4. ท่านคิดว่าบุคลากรในธุรกิจของท่านสามารถที่จะเรียนรู้การจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง ครบถ้วนและสมบูรณ์ได้	0.797
5. ธุรกิจของท่านมีความพร้อมด้านการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี	0.796
6. ท่านคิดว่ามาตรฐานการบัญชีสามารถช่วยให้การจัดทำบัญชีของท่านถูกต้องน่าเชื่อถือ	0.788
7. ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อแผนกบัญชี	0.772
8. ท่านคิดว่าการจัดทำบัญชีช่วยให้กิจการสามารถลดต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายลงได้	0.771
9. ท่านคิดว่าการจัดทำบัญชีของธุรกิจสามารถลดความผิดพลาดในการบริหารธุรกิจ	0.761
10. การนำมาตรฐานการบัญชีมาจัดทำบัญชีจะทำให้การบัญชีมีความถูกต้องครบถ้วน	0.755
11. ท่านคิดว่าผู้บริหารมีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	0.751
12. ผู้บริหารมีความรู้ด้านการจัดทำบัญชี	0.709
13. บุคลากรของท่านมีความรู้ในการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี	0.662

ด้านปัญหาผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

14. ผู้ประกอบกิจการไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทางการบัญชี เช่น พรบ.บัญชี 2543	0.873
15. ขาดการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องในเรื่องบัญชี	0.809
16. ผู้ประกอบการที่ไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านบัญชีทำให้ทำความเข้าใจงบการเงินได้ยาก	0.787
17. ไม่มีการนำสารสนเทศมาช่วยงานบัญชี เพราะค่าใช้จ่ายสูง	0.770
18. ผู้ประกอบการไม่ให้ข้อมูลหรือเอกสารที่ครบถ้วนแก่ผู้ทำบัญชี	0.753
19. ผู้ประกอบกิจการ ไม่ทราบประโยชน์ของการจัดทำบัญชี	0.718
20. ผู้ประกอบการเน้นการทำบัญชีทางภาษีอากร มากกว่าทำตามหลักการบัญชี	0.713
21. ผู้ประกอบกิจการ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจที่ดำเนินอยู่	0.711
22. ผู้ประกอบการมีเจตนาปกปิด ซ่อนเร้นข้อมูล หรือรายการทางบัญชี ทำให้งบการเงินไม่สามารถให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน	0.642
23. ระดับความรู้ของผู้ประกอบการที่แตกต่างกันทำให้การทำความเข้าใจ ในงบการเงินต่างกัน	0.604
24. อื่น ๆ ระบุ	0.586
25. ค่าใช้จ่ายในการทำบัญชีสูง	0.580

ด้านปัญหาผู้ทำบัญชี

26. ข้อมูลทางการบัญชีขาดความถูกต้องและครบถ้วน	0.699
27. ผู้ทำบัญชีมีการเข้าออกบ่อย	0.691
28. ข้อมูลทางการบัญชีไม่สอดคล้องกับความต้องการ	0.688
29. ผู้ทำบัญชีไม่มีความรู้ ความสามารถ เพียงพอในการจัดทำบัญชี	0.668
30. ผู้ทำบัญชีได้รับข้อมูลทางการบัญชีล่าช้า	0.652
31. ผู้ทำบัญชีไม่สามารถจัดทำบัญชีและออกงบการเงินได้ภายในกำหนดเวลา เนื่องจากรับผิดชอบงานอื่นที่มิใช่งานบัญชีด้วย	0.578
32. มาตรฐานการบัญชี ยากแก่การเข้าใจ และทำให้ยากแก่การจัดทำ	0.577
33. ผู้ทำบัญชีไม่มีความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี	0.557

4. ศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 4 “เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีให้แก่นิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น” โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในข้อ 3. ผู้วิจัยได้นำไปพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังงหวัดขอนแก่น พัฒนาในขั้นแรกแล้ว ขั้น

ต่อไปผู้วิจัยได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับแนวทางให้มีความเหมาะสมและเป็นรูปธรรมโดยได้มีการจัดกลุ่มองค์ประกอบใหม่เพื่อเสนอแนะแนวทางทางแก้ไขปัญหาและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี โดยจัดได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

ก) การทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี หรือ Accounting standard คือ กฎเกณฑ์และวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่ได้ทำการศึกษาและพัฒนาภายใต้สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ตามหลักกฎหมายของแต่ละประเทศอย่างเหมาะสมและมีเหตุผล จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป แล้วนำมาเป็นหลักในการปฏิบัติงานทางบัญชีให้เป็นไปในแนวทางทางเดียวกัน โดยมีการพัฒนาให้เหมาะสมภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

ข) แนวทางแก้ไขปัญหาด้านผู้ประกอบการ คือ หากผู้ประกอบการไม่มีความรู้เรื่องบัญชีในการทำธุรกิจ แนวทางแก้ไขปัญหาควรหาสำนักงานบัญชีหรือนักบัญชี มาช่วยดูแลเรื่องการทำบัญชี วางแผนภาษี การเงิน และหาเครื่องมือในการช่วยบริหารจัดการธุรกิจ ออกเอกสารด้านรายรับรายจ่าย ได้ครบถ้วนและถูกต้องตรงตามกฎหมายกำหนด หากส่งงบการเงินไม่ทันกำหนดเวลาทำให้โดนปรับ หรือบางทีส่งทันแต่ก็ปิดงบการเงินผิดพลาดคลาดเคลื่อน ส่งผลให้มีปัญหาเรื่องภาษีกับกรมสรรพากร แนวทางแก้ไขคือ ผู้ประกอบการส่งข้อมูลให้กับสำนักงานบัญชีตามระยะเวลาที่กำหนดและติดตามผลสรุปการทำบัญชีทุกเดือน ตรวจสอบงบการเงินอยู่เป็นประจำ

และ ค) แนวทางแก้ไขปัญหาปัญหาด้านผู้ทำบัญชี คือ ผู้ทำบัญชีที่ขาดความรู้ ความสามารถและประสบการณ์น้อย ควรตระหนักถึงความสำคัญในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีที่ เปลี่ยนแปลง ติดตาม ข้อมูล ข่าวสาร ทั้งต้องเตรียมความพร้อม กำหนดความรับผิดชอบและประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นคณะทำงานเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีที่เปลี่ยนแปลงไปมีแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์มากขึ้น ต้องอาศัยวิชาชีพอื่นในการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี เช่น นักคณิตศาสตร์ประกันภัย การประเมินอายุการใช้งานของทรัพย์สินของวิศวกร เป็นต้น นอกจากทักษะด้านความรู้ (Hard Skills) แล้ว ทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) ก็มีส่วนสำคัญในการประกอบอาชีพบัญชีและต้องพัฒนาตนในเรื่องกระแสการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีกำลังมาแรง คือ ปัญญาประดิษฐ์(AI : Artificial Intelligence)และเทคโนโลยี บล็อคเชน (Blockchain) จะมาทดแทนนักบัญชี สิ่งที่นักบัญชีในโลกอนาคตต้องมีการปรับตัว คือ การทบทวนทักษะเพื่ออนาคต (Reskill) เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของโลกอนาคต

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น [ได้แก่ 1) ด้านผู้ทำบัญชี 2) ด้านผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี 3) ด้านการจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี] พบว่า ด้านการจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีอยู่ในระดับมาก เพราะ

มาตรฐานการบัญชี หรือ Accounting standard คือ กฎเกณฑ์และวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่ได้ทำการศึกษาและพัฒนาภายใต้สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ตามหลักกฎหมายของแต่ละประเทศอย่างเหมาะสมและมีเหตุผล จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป แล้วนำมาเป็นหลักในการปฏิบัติงานทางบัญชีให้เป็นไปในแนวทางทางเดียวกัน โดยมีการพัฒนาให้เหมาะสมภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชได้สรุปไว้ในเอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 (2546) ว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักบัญชีใช้ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติในการรวบรวม จดบันทึก จำแนก สรุปผล และจัดทำงบการเงิน ดังนี้

1. รวบรวม คือ การรวบรวมหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางการเงิน

2. จดบันทึก คือ การนำหลักฐานที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์และจดบันทึกในสมุดบัญชี หรือสื่ออื่น ๆ ที่ใช้บันทึกรายการทางบัญชี

3. จำแนกคือ การแยกประเภทรายการบัญชีให้เป็นหมวดหมู่

4. สรุปผล คือ เมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีจะมีการสรุปรวมข้อมูล ปรับปรุงรายการ เพื่อจัดทำงบการเงิน

5. จัดทำงบการเงินอย่างมีหลักเกณฑ์มีมาตรฐาน คือ การเปิดเผยรายการในงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานแม่บทเกี่ยวกับหลักการเปิด เผยข้อมูลในงบการเงิน โดยกระทำขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และสามารถเข้าใจง่าย

5.1 สม่ำเสมอ คือ เมื่อใช้วิธีการบัญชีในการจดบันทึก จำแนก และสรุปผลโดยวิธีใดก็ควรใช้วิธีนั้นอย่างสม่ำเสมอ

5.2 สามารถเข้าใจได้ง่าย คือ เมื่อมีการจัดทำงบการเงินอย่างมีหลักเกณฑ์ มีมาตรฐาน และปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอแล้ว ทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าใจข้อมูลในงบการเงินเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ใน การตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ส่วนด้านผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีและด้านผู้ทำบัญชี มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กัลธีรา สุทธิญาณวิมล และนฤมล คุ้มพงษ์ (2556) ที่ว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ลำดับความสำคัญต่อปัญหาการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการประเภทห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัดในหัวข้อต่อไปนี้ โดยให้ความสำคัญมากที่สุดในหัวข้อ ผู้ทำบัญชีไม่สามารถจัดทำบัญชีและออกงบการเงินได้ภายในกำหนดเวลาเนื่องจากรับผิดชอบงานอื่นที่มิใช่งานบัญชีด้วย โดยเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนหัวข้อรองลงมาที่ให้ความสำคัญคือ ผู้ประกอบการที่ไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านบัญชี ทำให้ทำความเข้าใจงบการเงินได้ยาก โดยเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 60.83 ส่วนในหัวข้อผู้ประกอบกิจการไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทางการบัญชี เช่น พรบ.บัญชี 2543 นั้น จัดเป็นลำดับที่สามที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญ โดยเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 ทั้งนี้ใน

หัวข้อลำดับที่สี่ที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ความสำคัญ คือ ผู้ประกอบการเน้นการทำบัญชีทางภาษีอากร มากกว่าทำตามหลักการบัญชี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 ส่วนหัวข้อสุดท้ายที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญคือ ผู้ประกอบการมีเจตนาปกปิด ซ่อนเร้นข้อมูล หรือรายการทางบัญชี ทำให้งบการเงินไม่สามารถให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 71.67

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภิญญา วิเศษสิงห์ (2556) ที่ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ธุรกิจมีการจัดทำบัญชีทางด้านความสามารถในการจัดทำบัญชี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ธุรกิจมีความสามารถในการจัดทำบัญชีปานกลาง ถัดมาได้แก่ธุรกิจไม่มีความสามารถในการจัดทำบัญชี ความสามารถในการจัดทำบัญชีในระดับดี และความสามารถในการจัดทำบัญชีในระดับพอใช้ ตามลำดับธุรกิจเคยได้ยินหรือรู้จักมาตรฐานการบัญชีหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยได้ยินหรือรู้จักมาตรฐานการบัญชีทางด้านการรับรู้มาตรฐานการบัญชีจากแหล่งข้อมูลใด พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้มาตรฐานการบัญชีจากหน่วยงานหรือสำนักงานอื่นๆ ถัดมาได้แก่ ทางอินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ นิตยสารหรือวารสาร หนังสือพิมพ์ และอื่นๆ เช่น จากการศึกษา วิทยุสำนักงานบัญชี ตามลำดับ

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภาพร เพ่งพิศ (2553) ที่ว่า การใช้ความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี พบว่า มีการใช้ความรู้ทางด้านการทำบัญชีมากที่สุด ในการจัดทางบการเงิน ได้แก่ งบกำไรขาดทุน งบดุล งบกระแสเงินสด เป็นต้น รองลงมาเป็นการใช้ความรู้ด้านวิชาชีพด้านการบัญชีภาษีอากรในการยื่นแบบภาษีเพื่อนำส่งกรมสรรพากร และการใช้ความรู้วิชาชีพด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี ในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ สำหรับปัญหาในการจัดทำบัญชี พบว่า การปฏิบัติติดตามมาตรฐานการบัญชีมีปัญหามากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการทำบัญชีและปัญหาความยุ่งยากจากการถูกตรวจสอบการทำบัญชีโดยเจ้าพนักงานกรมสรรพากร นอกจากนี้การศึกษาการเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลและสถานประกอบการพบว่า เพศ และระดับการศึกษา มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดทำบัญชี ในขณะที่อายุและประสบการณ์การทำงาน ระยะเวลาการเปิดดำเนินงาน และจำนวนลูกค้าที่ให้บริการไม่มีผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชี การเปรียบเทียบการใช้ความรู้ที่มีผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชี ได้แก่ การใช้ความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีบริหาร และการใช้ความรู้ด้านการวางระบบบัญชีมีผลต่อปัญหาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการประสานงานกับลูกค้า ด้านการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ด้านการปฏิบัติติดตามมาตรฐานการบัญชี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการทำบัญชี และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีนอกจากนี้ ข้อเสนอแนะที่มีความคิดเห็นตรงกันในเรื่องของมาตรฐานการบัญชีไม่สอดคล้องกับการบัญชีภาษีอากรและข้อกฎหมายของกรมสรรพากร มีปัญหาในการตรวจสอบและมีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีต้องการให้มีการประสานงานกัน ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการ

วางแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี หรือมีหน่วยงานที่ปรึกษาให้คำตอบที่สามารถอ้างอิงได้ ในปฏิบัติงานโดยภาครัฐ ในด้านการใช้ความรู้วิชาชีพ สำหรับบัณฑิตให้จัดกรเรียนมุ่งเน้นความรู้ด้านการปฏิบัติงาน การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากร โดยการฝึกปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี และยกระดับมาตรฐานวิชาชีพบัญชีอันเนื่องจากค่าตอบแทนในการรับทำบัญชีด้วย

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภิญญา วิเศษสิงห์ (2556) ที่ว่า ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีปัญหา อุปสรรคของการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอยู่ในระดับปานกลาง เหตุผลดังต่อไปนี้

1. ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางการบัญชี
2. สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมบัญชีมาใช้ในการทำงาน
3. การได้รับการฝึกอบรมบัญชีอย่างเท่าเทียมกันระหว่างเพื่อนร่วมงาน
4. การได้รับการฝึกอบรมบัญชีที่เหมาะสมกับหน้าที่การงาน
5. การได้รับโอกาสในการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ทางการบัญชีอย่างต่อเนื่อง
6. ผู้บังคับบัญชาให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือในการทำงาน
7. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ
8. เพื่อนร่วมงานเป็นคนที่ไว้ใจได้
9. ผู้บังคับบัญชารับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ใต้บังคับบัญชา
10. เพื่อนร่วมงานมีความรู้ ความสามารถ
11. เพื่อนร่วมงานยินดีให้ข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการทำงาน
12. ผู้บังคับบัญชาไม่มีอคติและให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชาเท่า ๆ กัน
13. ผู้บังคับบัญชามีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา
14. ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางไปทำงาน
15. ความมั่นคงในหน้าที่การงาน
16. การได้รับการยอมรับและความไว้วางใจจากผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน
17. เพื่อนร่วมงานมีความกระตือรือร้น เต็มใจให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน
18. ความมั่นคงและยั่งยืนในการเป็นพนักงานขององค์กร

และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศุภลักษณ์ จงชานสิทโธ (2555) ที่ว่า ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการบันทึกบัญชี การจัดเก็บเอกสารทางการค้า การรายงานข้อมูลทางการค้า การควบคุมภายใน และการตรวจสอบบัญชี ด้านปัญหาและอุปสรรค ทางด้านบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า ทางกลุ่มไม่มีความรู้ด้านบัญชีมากถึงร้อยละ 75 และอีกร้อยละ 25 ที่ไม่ให้ความสำคัญในเรื่องบัญชี

2. จากผลการสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเพื่อนำไปพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น โดยใช้เกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า มี 3 Component สำคัญที่มีผลต่อจัดทำบัญชีของนิติบุคคล มีค่าคะแนนองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.557 – 0.873 คือ

Component ที่ 1 ตั้งชื่อองค์ประกอบได้ว่า **การจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี** หมายความว่า การจัดทำบัญชีต้องให้เป็นไปตามมาตฐานการบัญชีจะช่วยให้ธุรกิจเจริญเติบโตมากยิ่งขึ้น เนื่องจากจะได้รับข้อมูลทางการบัญชีที่ถูกต้อง ครบถ้วน สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการตัดสินใจทางธุรกิจ โดยต้องมีการจัดให้ควบคุมกระบวนการในการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามระบบบัญชีและมีความพร้อมอยู่เสมอ สามารถเลือกวิธีการในการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่เหมาะสมได้ และสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรมีการจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง ครบถ้วน จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆที่เหมาะสมอย่างเพียงพอในการจัดทำบัญชี อันจะส่งผลให้การจัดทำบัญชีมีความถูกต้อง ครบถ้วน น่าเชื่อถือ นอกจากนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อแผนกบัญชี เพราะถือเป็นหัวใจสำคัญของธุรกิจหากมีการบริหารจัดการที่ดีมีการควบคุมภายในที่ดี (Internal Control & Risk Assesment) ความเสี่ยงและข้อผิดพลาดต่างๆที่จะเกิดขึ้นก็ลดน้อยลงตาม จะสามารถช่วยกิจการลดต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายลงได้ ผู้บริหารมีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจในข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรได้เรียนรู้ในความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี พรบ.การบัญชี 2543 พรบ.วิชาชีพบัญชี 2547 ประมวลรัษฎากรและกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้องอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อมีข้อมูลในการบริหารจัดการอันส่งผลให้การจัดทำบัญชีมีความถูกต้อง ครบถ้วน น่าเชื่อถือ ทันเวลาตามที่กฎหมายกำหนด และจะช่วยให้ธุรกิจเจริญเติบโตมากยิ่งขึ้น อนึ่งในเรื่องของมาตรฐานการบัญชีที่ไม่สอดคล้องกับการบัญชีภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรและข้อกฎหมายของกรมสรรพากร ซึ่งมักสร้างปัญหาในการตรวจสอบและการปฏิบัติงานด้านการบัญชี จึงต้องการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ และกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง เพื่อดำเนินการวางแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี หรือจัดให้มีหน่วยงานที่ปรึกษาให้คำตอบที่ชัดเจน ทันเวลา สร้างความน่าเชื่อถือ สามารถอ้างอิงได้ ในการปฏิบัติงานโดยภาครัฐ ในด้านการใช้ความรู้วิชาชีพอิสระ และท้ายที่สุดหน่วยงานรัฐต้องเข้ามามีบทบาทมากขึ้น คอยอำนวยความสะดวก มีมาตรการส่งเสริมสนับสนุนนิติบุคคล เช่น คอยให้คำแนะนำปรึกษา ดูแลเอาใจใส่ มีจิตให้บริการอย่างแท้จริง (Service Mind) มีการจัดอบรมให้ความรู้ฟรีหรือในราคาต้นทุนต่ำ ด้านการทำบัญชี หรือมาตรฐานการบัญชีที่ปรับปรุงแก้ไขฉบับล่าสุด แก่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีและผู้ทำบัญชี และควรมีมาตรการยกเว้น การลดหย่อนภาษีรวมถึงการขยายระยะเวลาการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีออกไป เพื่อบรรเทาภาระของผู้ประกอบและประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะในสภาวการณ์ที่ไม่ปกติ เช่น โควิด-19

ซึ่งสอดคล้องกับ แบบสัมภาษณ์ของงานวิจัยฉบับนี้ ที่ว่า

1. ในอนาคตองค์กรของท่านมีแนวทางที่จะมีการนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้ในการจัดทำบัญชีหรือไม่ เพราะเหตุใด ซึ่งส่วนใหญ่ต้องนำมาใช้อยู่แล้ว เพราะมาตรฐานการบัญชี คือกฎเกณฑ์และวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่ได้ทำการศึกษาและพัฒนาภายใต้สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ตามหลักกฎหมายของแต่ละประเทศอย่างเหมาะสมและมีเหตุผลเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป จึงจำเป็นต้องนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติงานทางบัญชีให้มีคุณภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ท่านคิดว่าการนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้ในการจัดทำบัญชี ช่วยให้เกิดประโยชน์อย่างไรบ้างกับองค์กรของท่าน

1. มีการทำงานเป็นขั้นตอน

2. ลดกระบวนการทำงานที่ซ้ำซ้อน

3. ผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าถึงข้อมูลในงบการเงิน และสามารถนำไปใช้ประโยชนในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ

4. มีความสม่ำเสมอในการลงบัญชีทำให้ข้อมูลเป็นปัจจุบัน สามารถตรวจสอบยอหรือตรวจสอบรายการบัญชีได้

5. งบการเงินเป็นที่ยอมรับโดยผู้ใช้งบการเงิน

6. ความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน

7. ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพนักงานและผู้บริหาร โดยด้านพนักงานบัญชีจะเป็นแนวทางกฎเกณฑ์ของการจัดทำบัญชี และด้านผู้บริหารจะเป็นเครื่องมือช่วยในการวางแผนและตัดสินใจของธุรกิจเพื่อให้มีระบบการควบคุมภายใจที่ดีของกิจการและระบบบัญชีที่ดีจะมีส่วนทำให้ธุรกิจมีการดำเนินงานที่ดี มีความคล่องตัว ลดค่าใช้จ่าย มีการควบคุมภายในที่ดี และป้องกันการเกิดการทุจริตได้ อีกทั้งวิธีการตามประมวลรัษฎากรของกรมสรรพากรที่ควรต้องตระหนักและศึกษาทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อการนำไปปฏิบัติให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเกิดประโยชน์สุงสุดต่อกิจการต่อไปและยังสอดคล้องกับ แบบสอบถามแบบปลายเปิดของงานวิจัยฉบับนี้ ที่ว่า หน่วยงานของรัฐบาลควรมีมาตรการช่วยเหลือท่านในเรื่องการจัดทำบัญชีอย่างไรบ้าง

1. ให้ความรู้เบื้องต้น ปรึกษาหาข้อมูล มีข่าวสารส่งถึงผู้ประกอบการหรือพนักงานบัญชี

2. ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาที่ชัดเจน โปร่งใส เข้าใจผู้ประกอบการ และอำนวยความสะดวก

3. ดูแลและใส่ใจให้ดีขึ้น ให้คำแนะนำ จัดอบรม สัมมนา การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD) และสนับสนุน เสริมสร้างความเข้าใจและความสำคัญของการจัดทำบัญชีให้เจ้าของกิจการ ช่วยในเรื่องการสอนกระบวนการทำบัญชีภาษีที่เข้าใจง่าย แนะนำขั้นตอน และการทำงบ

กำไรขาดทุนได้ การจัดสัมมนาฟรีหรือราคาไม่สูงมาก ระหว่างสถานประกอบการ และ หน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง ทำให้ชัดเจน

4. มีผู้ตรวจสอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบมากยิ่งขึ้น

5. โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ ให้ความรู้ความเข้าใจ หรือ ทำระบบสำเร็จรูปให้ใช้งานร่วมกันได้ง่าย เว็บกลางการให้ข้อมูล และโปรแกรมสำเร็จรูปให้เป็นมาตรฐาน มาตรการด้านการให้ใช้บริการผ่านระบบสารสนเทศในการสืบค้น ร้องขอ เข้าถึงแหล่งที่มา ทราบถึงประเภท รูปแบบข้อมูล และเพื่อรวบรวมให้เป็นบัญชีข้อมูล ควรสร้างแบบฟอร์มที่สามารถเข้าใจและเข้าถึงได้โดยง่าย

6. ในเรื่องของกฎหมาย ควรเอื้อประโยชน์ให้กลุ่มชนรากหญ้า มากกว่านายทุน รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับผู้ทำบัญชีมากกว่านี้

7. สายด่วนปรึกษาปัญหาการทางบัญชี มักติดต่อไปแล้วไม่มีผู้รับสาย และการให้บริการมีความล่าช้า ใช้ระยะเวลารอคอยนาน

8. ควรมีมาตรการลดหย่อนภาษีให้มากกว่านี้ เพื่อบรรเทาภาระของประชาชน และควรให้ส่วนลดการนำส่งประกันสังคม

9. เจ้าหน้าที่ควรจะตรวจสอบ และสำรวจ ออกให้ข้อมูล ผู้ที่เกี่ยวกับการทำบัญชี เพราะกิจการห้างร้านบางร้านไม่ได้จัดทำบัญชี และการจ่ายภาษีที่ถูกต้องต่างๆ ที่ทำได้ ไม่ใช่รอใช้กฎหมายในเชิงลักษณะบังคับจัดเก็บภาษีอย่างเดียว

10. หน่วยงานรัฐหรือสำนักงานบัญชีควรมีฝ่ายให้ความรู้ คำปรึกษา และวางแผนภาษี เป็นพี่เลี้ยงช่วยผู้ประกอบการรายใหม่หรือผู้ประกอบการรายเก่าที่จะขยายธุรกิจที่ยังขาดองค์ความรู้ด้านบัญชีและภาษีหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

Component ที่ 2 ตั้งชื่อองค์ประกอบได้ว่า **ปัญหาด้านผู้ประกอบการ** หมายความว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านผู้ประกอบการ ควรสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ประกอบการได้เรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี พรบ.การบัญชี 2543 พรบ.วิชาชีพบัญชี 2547 ประมวลรัษฎากรและกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้องอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากผู้ประกอบการคือ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีตามกฎหมาย ดังนั้นผู้ประกอบการจึงควรตระหนักในหน้าที่รวมถึงให้มีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องในเรื่องบัญชีของกิจการ อย่างน้อยควรรู้พื้นฐานทางด้านการบัญชีเพื่อให้สามารถทำความเข้าใจในงบการเงินได้ง่ายยิ่งขึ้น เพราะงบการเงินหมายถึงการแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจในอนาคตได้ทันต่อเหตุการณ์ อันจะทำให้ทราบประโยชน์ของการจัดทำบัญชีเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนั้นการจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศทางด้านบัญชีสมัยใหม่มาช่วยสนับสนุนงานด้านบัญชี โดยจัดให้มีเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆที่เหมาะสมจะส่งผลให้การจัดทำบัญชีมีความถูกต้องครบถ้วน น่าเชื่อถือ ทันเวลาตามที่กฎหมายกำหนด ช่วยให้ธุรกิจเจริญเติบโตมากยิ่งขึ้น และ

ผู้ประกอบการควรปรับทัศนคติให้เล็งเห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชีเพราะถือเป็นหัวใจสำคัญของธุรกิจ

ผู้ประกอบการเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี และต้องจัดให้มีผู้ทำบัญชีตามที่กฎหมายกำหนด โดยต้องให้ข้อมูลหรือเอกสารที่ครบถ้วนแก่ผู้ทำบัญชี ไม่ปกปิด ซ่อนเร้นข้อมูลหรือรายการทางบัญชี และต้องนำส่งเอกสารหลักฐานประกอบการลงบัญชีให้ทันระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อป้องกันความล่าช้าซึ่งอาจนำไปสู่ความผิดพลาดในกระบวนการจัดทำบัญชี โดยอาจกำหนดเวลานำส่งรายการทางการบัญชี ซึ่งสามารถใช้ข้อมูลให้เกิดประโยชน์ได้ และท้ายที่สุดกิจการควรมีการวางแผนบัญชีภาษี (Tax Planning)โดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำให้กิจการจัดทำบัญชีให้ครบถ้วน ถูกต้อง และประหยัดภาษี

ซึ่งสอดคล้องกับ แบบสัมภาษณ์ของงานวิจัยฉบับนี้ ที่ว่า ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ประกอบการควรศึกษาหาความรู้ด้านการบัญชี โดยควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการทำบัญชีแก่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ประกอบการจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจด้านเอกสารหลักฐานทางการบัญชีว่าต้องมีองค์ประกอบอะไรบ้าง

Component ที่ 3 ตั้งชื่อองค์ประกอบได้ว่า **ปัญหาด้านผู้ทำบัญชี** หมายความว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านผู้ทำบัญชี ควรสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ทำบัญชีมีความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี สามารถเลือกใช้มาตรฐานการบัญชีให้สอดคล้องกับประเภทของธุรกิจ รวมถึงให้มีความรู้เกี่ยวกับ พรบ.การบัญชี 2543 พรบ.วิชาชีพบัญชี 2547 ประมวลรัษฎากรและกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งบุคลากรไปเข้าร่วมอบรม ประชุม สัมมนาในเรื่องการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและเรื่องอื่นๆที่เกี่ยข้องกับการดำเนินงานของธุรกิจ เช่น โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านการบัญชี เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้มาพัฒนากระบวนการจัดทำบัญชีให้ถูกต้องและครบถ้วน สร้างความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ

ผู้ทำบัญชีต้องตระหนักรู้ในหน้าที่ของงานบัญชีซึ่งเป็นงานที่ต้องอาศัยความระมัดระวังละเอียดรอบคอบสูง มีระบบระเบียบขั้นตอนเด่นชัดเป็นรูปธรรมตรงไปตรงมา ผู้ทำบัญชีควรกำหนดวัน เวลาในการส่งมอบเอกสารหลักฐานประกอบการลงบัญชี เพื่อให้ทันรอบระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อป้องกันความล่าช้าซึ่งอาจนำไปสู่ความผิดพลาดในการบันทึกและจัดทำบัญชี อันจะส่งผลทำให้งบการเงินสามารถให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน ส่วนผู้ประกอบการควรมีการจูงใจพนักงานให้มีความจงรักภักดีในองค์กร เช่น การให้รางวัล สวัสดิการต่างๆ สนับสนุนส่งเสริมในด้านต่างๆ ที่กิจการสามารถทำได้ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ และป้องกันการลาออกของพนักงาน ควรมีการกำหนดตัวผู้ทำบัญชีและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

ด้านหน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญเรื่องมาตรฐานการบัญชีมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการให้ความสำคัญเรื่องการจัดเก็บภาษีตามประมวลรัษฎากรเพียงอย่างเดียว เพราะมาตรฐานการ

บัญชีเรื่องใหม่ๆนั้น ก่อนจะถูกนำมาบังคับใช้ในประเทศไทยได้ก็ต้องผ่านการทดลองใช้มาแล้วที่ต่างประเทศ เพื่อดูความเป็นไปได้ แนวโน้มและทิศทางต่างๆในบริบทของประเทศไทย เพราะที่ผ่านมานั้นมาตรฐานการบัญชียากแก่การทำความเข้าใจ องค์กรที่ทำหน้าที่ออกมาตรฐาน ตีความ ให้ตัวอย่างหลักปฏิบัติก็มีเพียงสภาวิชาชีพบัญชีในพระราชูปถัมภ์ซึ่งเป็นองค์กรอิสระ ผู้ทำบัญชีควรทำความเข้าใจมาตรฐานในแต่ละมาตรฐานอย่างถ่องแท้ เพราะถ้าผู้ทำบัญชีไม่เข้าใจในมาตรฐานนั้นๆ อย่างแท้จริงก็จะมีผลต่อการปฏิบัติงานทางบัญชีได้

ซึ่งสอดคล้องกับ แบบสัมภาษณ์ของงานวิจัยฉบับนี้ ที่ว่า

1. ปัจจุบันองค์กรของท่านพบปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี อย่างไรบ้าง

ปัญหาหลักๆเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี คือ ลูกค้าจะส่งเอกสารให้ทางสำนักงานล่าช้า หรือบางกรณีอาจส่งมาให้แล้วแต่เอกสารไม่ครบถ้วน ถูกต้อง จึงทำให้ต้องรอคอย และส่งผลต่อการทำงานเป็นอย่างมาก เนื่องจากผลของการได้รับเอกสารหลักฐานประกอบการลงบัญชีล่าช้านั้น จึงทำให้ต้องเร่งรีบจัดทำบัญชีเพื่อที่เสร็จทันรอบระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด บางทีอาจทำให้ข้อมูลที่ส่งไปนั้นอาจไม่ครบถ้วน ถูกต้อง หรือทำให้คลาดเคลื่อนตามไปด้วย

เอกสารเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายส่วนตัวปะปนกันกับเอกสารหลักฐานทางการค้า

การจัดทำรายงานทางการเงินที่ล่าช้า เนื่องจากขาดแคลนบุคลากร และมีจำนวนน้อยคน

เอกสารไม่ครบถ้วน ถูกต้อง การส่งข้อมูลผิดพลาด

พนักงานยังไม่เชี่ยวชาญในงานวิชาชีพ

2. องค์กรของท่านมีปัญหาเกี่ยวกับผู้จัดทำบัญชี อย่างไรบ้าง

ผู้ทำบัญชีที่มีความรู้ และประสบการณ์ค่อนข้างหายาก

ผู้ทำบัญชีขาดความระมัดระวัง ละเอียดรอบคอบ และขาดความสามารถในการวิเคราะห์และเสนอแนะแนวคิดที่จะพัฒนางานด้านการบริการ

ผู้จัดทำบัญชีขาดความรู้ ความสามารถในการทำบัญชี

ผู้จัดทำบัญชีขาดประสบการณ์ เช่น ลงบันทึกบัญชีไม่ตรงตามเอกสารหลักฐานทางการค้า ลงบันทึกบัญชีหรือจำแนกแยกประเภท ผ่านรายการไม่ถูกต้อง ลงบันทึกรายการสลับกัน เป็นต้น

และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อังคณา นุตยกุล (2548) ที่ว่า ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ทำบัญชี ในการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีไทย สำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตกรุงเทพมหานคร จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ทำบัญชีต้องเป็นผู้มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีความรู้ในวิชาชีพอย่างแท้จริง มีความรักในอาชีพ มีรายได้และผลตอบแทนเหมาะสมกับหน้าที่ และความรับผิดชอบ และมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี การปฏิบัติงานจึงประสบความสำเร็จ และด้านการทำงานให้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชี พบว่าด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสำคัญมากที่สุด ด้านความเป็นอิสระในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหาร

และด้านรายได้ สวัสดิการ ตามลำดับ องค์กรควรสนับสนุนให้ผู้ทำบัญชีมีอิสระในการปฏิบัติงานเพื่อให้ปฏิบัติงานด้านบัญชีเป็นไปตามกรอบหรือแนวทางของวิชาชีพให้โอกาสผู้ทำบัญชีในการแสดงความคิดเห็น สนับสนุนให้ผู้ทำบัญชีได้รับรายได้และสวัสดิการอย่างเพียงพอต่อความรู้ ความสามารถ

นอกจากนั้นในภาพรวมทั้ง 3 Component ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กัลธีรา สุทธิญาณวิมล และนฤมล คุ้มพงษ์ (2556) ที่ว่า จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงปัญหาการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการประเภทห้างหุ้นส่วนละบริษัทจำกัดในหลายๆ ด้าน ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไข หรือการแนะนำเกี่ยวกับการแก้ปัญหาต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับความถูกต้องและความสำคัญของการจัดทำบัญชี ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงต้องมีการมุ่งเน้นให้ผู้ประกอบการตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำบัญชีพร้อมทั้งการแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องทางการบัญชีที่ถูกจุด

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อังคณา นุตยกุล (2548) ที่ว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยสรุปได้ดังนี้ ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความสำคัญกับเอกสารที่จะนำมาบันทึกบัญชี ผู้บริหารไม่มีความรู้ด้านบัญชี ผู้ทำบัญชีขาดความเป็นอิสระในการทำงาน มีรายได้และผลตอบแทนต่ำ ขาดความรู้ความเข้าใจด้านมาตรฐานบัญชี และกฎหมายบัญชี ซึ่งสามารถแบ่งปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้ทำบัญชีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้นผู้ทำบัญชีมีความรู้ ความสามารถทางบัญชีอย่างเพียงพอหรือไม่ การกำหนดตัวผู้ทำบัญชีและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนหรือไม่ ผู้ทำบัญชีมีคุณสมบัติตรงตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 หรือไม่ และผู้ทำบัญชีทำงานได้ตามมาตรฐานหรือไม่ โดยปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อความถูกต้องของการจัดทำงบการเงิน

2. ด้านมาตรฐานการบัญชี ผู้ทำบัญชีเข้าใจมาตรฐานในแต่ละมาตรฐานอย่างถ่องแท้หรือไม่ เพราะถ้าผู้ทำไม่เข้าใจในมาตรฐานนั้นๆอย่างแท้จริงก็จะมีผลต่อการปฏิบัติงานทางบัญชีได้

3. ด้านผู้ประกอบการจะเป็นปัญหาที่สำคัญสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยลักษณะพฤติกรรมของผู้ประกอบการส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของงบการเงิน เช่น ผู้ประกอบการที่ต้องการหลีกเลี่ยงภาษี งบการเงินที่จัดทำต้องมีการตกแต่งตัวเลขทางบัญชี บันทึกบัญชีไม่ครบถ้วนถูกต้อง เพื่อให้เสียภาษีน้อยที่สุด

และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภิญญา วิเศษสิงห์ (2556) ที่ว่า เหตุผลที่องค์กรธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความต้องการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี พบว่า องค์กรธุรกิจคำนึงถึงความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีในระดับมาก ได้แก่

1. การจัดทำบัญชี ช่วยให้กิจการสามารถลดต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายลงได้

2. การจัดทำบัญชีของธุรกิจ สามารถลดความผิดพลาดในการบริหารธุรกิจ

3. ผู้บริหารมีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องของการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

4. มาตรฐานการบัญชี สามารถช่วยให้การจัดทำบัญชีของท่าน ถูกต้องน่าเชื่อถือ

5. การนำมาตรฐานการบัญชีมาจัดทำบัญชีจะทำให้การบัญชีมีความถูกต้องครบถ้วน

6. การจัดทำบัญชีของธุรกิจ ช่วยในการเจริญเติบโตของธุรกิจให้มากขึ้น

7. ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อแผนกบัญชี

8. ผู้บริหารมีความรู้ด้านการจัดทำบัญชี

9. ธุรกิจของท่าน มีความพร้อมด้านการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี

10. ธุรกิจของท่านมีความสามารถที่จะจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามระบบบัญชี

11. ธุรกิจของท่าน มีความเหมาะสมที่จะจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน การบัญชี

12. บุคคลากรของท่านสามารถที่จะเรียนรู้การจัดทำบัญชีให้ถูกต้องครบถ้วนและ สมบูรณ์ได้ และเหตุผลที่องค์กรธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีในระดับปานกลาง คือ บุคลากรมีความรู้ในการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชีดังนี้

1.1 การหาความรู้

การส่งเสริมให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีพร้อมทั้งผู้ทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมค้นคว้าหาความรู้โดยผ่านช่องทางต่างๆ มีการส่งพนักงานไปฝึกอบรมการจัดทำบัญชีกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความรู้และหาแหล่งความรู้เพิ่มเติมจากบทความ วารสาร สิ่งพิมพ์

1.2 การสร้างความรู้

องค์กรธุรกิจส่งเสริมให้ผู้ประกอบการและพนักงานทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มงาน เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ด้านประสบการณ์การทำงาน และมีการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มงาน ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้ประกอบการและพนักงานมีนิสัยรักการอ่านเพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ นอกจากนี้องค์กรควรปรับปรุงระบบการให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้ประกอบการและพนักงาน เช่น การส่งข้อมูลผ่าน

เว็บไซด์ อีเมล์ต่างๆ กลุ่มเฟสบุ๊คที่ให้ความรู้ต่างๆ ด้านการจัดทำบัญชี กลุ่มไลน์แอด ไลน์ออฟฟิศเชียล Youtube Instagram Tiktok Twitter และสื่อออนไลน์ต่างๆ เป็นต้น

1.3 การประยุกต์ใช้ความรู้

องค์กรธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการและพนักงานจัดตั้งกลุ่มการจัดการความรู้ภายในองค์กร โดยส่งเสริมให้พนักงานทุกคนมีทักษะความรู้อย่างสร้างสรรค์ สร้างแรงจูงใจในการทำงาน เช่น การประกวดและมอบรางวัลกลุ่มงานดีเด่นประจำปี การให้รางวัลพนักงานทำงานดี ตรงต่อเวลา มีวินัยในการทำงาน เป็นต้น

1.4 การถ่ายโอนความรู้

องค์กรธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมควรมีช่องทางการถ่ายโอนความรู้ผู้ประกอบการและพนักงานในองค์กรเช่น ถ่ายทอดความรู้ผ่านเว็บไซด์ของบริษัท อีเมล์ต่างๆ กลุ่มเฟสบุ๊คที่ให้ความรู้ต่างๆด้านการจัดทำบัญชี กลุ่มไลน์แอด ไลน์ออฟฟิศเชียล Youtube Instagram Tiktok Twitter และสื่อออนไลน์ต่างๆ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อม

2.1 ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ควรที่จะได้ศึกษาผลงานวิจัยเรื่องนี้อย่างละเอียด เพราะผลงานวิจัยที่ค้นพบครั้งนี้จะช่วยเพิ่มความสำเร็จการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่นได้อย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม

2.2 แนวทางที่ผู้วิจัยได้นำเสนอทั้ง 3 องค์ประกอบ ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ควรเน้นการนำไปปฏิบัติทั้งนี้เพื่อพัฒนาระบบการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ให้เป็นระบบที่ชัดเจน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

3.1 วิธีวิจัยหรือแนวทางการวิจัย รวมทั้งตัวแปรต่างๆ ที่ใช้และที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยท่านอื่นๆ อาจนำไปประยุกต์ใช้กับงานวิจัยของตนเอง เพื่อขยายผล สร้างและพัฒนาแนวการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อม ให้กว้างขวางและชัดเจนมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การค้นพบองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อม ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพของแต่ละนิติบุคคล

3.2 ตัวแปรที่ควรนำมาใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป น่าจะมีการศึกษาตามแบบจำลองสมการโครงสร้างการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น ให้มีการขยายผลหรือศึกษาองค์ความรู้ใหม่ให้ครบถ้วนกับการจัดทำบัญชี

3.3 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นเพิ่มเติมในกลุ่มอื่น หรืออาจมีการขยายกลุ่มประชากรออกไปทั้งในระดับภาคและประเทศ เพื่อจะได้นำข้อมูลความคิดเห็นที่ได้จากผู้ประกอบการกลุ่มอื่นมารวมกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อม ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมต่อไป

บรรณานุกรม

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. 2563. **“ข้อมูลจดทะเบียนนิติบุคคลที่ดำเนินกิจการอยู่ ณ 31 ธันวาคม 2563”.** สืบค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2563, แหล่งที่มา http://www.knowledgebase.dbd.go.th/dbd/BRA/braTimeseries.aspx.2555.

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. 2563**. “พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543”.** สืบค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2563, แหล่งที่มา http://www.dbd.go.th/mainsite/index.php?id=ภจ.

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. 2563. **“พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547”** . สืบค้น เมื่อ 29 ตุลาคม 2563, แหล่งที่มา http://www.dbd.go.th/mainsite/index.php?id=ภจ.

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. 2563. **“การทำบัญชี”**. สืบค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2563, แหล่งที่มา http://www.dbd.go.th/mainsite/index.php?id=ภจ.

กรมสรรพากร. 2563. **ลักษณะของ SMEs**. สืบค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2563, https://www.rd.go.th/publish/fileadmin/user_upload/porkor/taxused/SMEs.pdf.

กฤพร ระฆังทอง. 20 พฤศจิกายน 2564. **บริษัทคู่คิดการบัญชี จำกัด.** สัมภาษณ์.

กัลยา วานิชย์บัญชา. 2554. สถิติสำหรับงานวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.

กัลยา วานิชย์บัญชา. 2546. **การวิเคราะห์องค์สถิติชั้นสูงด้วย SPSS for Window**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.

กัลย์ธีรา สุทธิญาณวิมล. 2556. **การศึกษาสภาพปัญหาการจัดทำบัญชีของสถานประกอบการประเภทห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด ในเขตอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่.** เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาภาคพายัพ เชียงใหม่.

จิราลักษณ์ รัตนวิวัฒน์. 16 ธันวาคม 2564. สำนักงานพาณิชย์ขอนแก่น. สัมภาษณ์.

จักรพรรดิ กำลังเหลือ. 16 ธันวาคม 2564. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. สัมภาษณ์.

ฉัตราพร เสมอใจ. 2545. **การตลาดธุรกิจบริการ. กรุงเทพมหานคร**: บริษัทเอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด.

ชลลดา จันทรแดง. 3 ธันวาคม 2564. วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ. สัมภาษณ์.

ชลิต ผลอินทร์หอม และไกรวิทย์ หลีกภัย.(ผู้ดำเนินรายการ). 29 มกราคม 2565. สมาคมผู้สอบบัญชีภาษีอากรแห่งประเทศไทย **: รู้ทันปัญหาระบบบัญชีของกิจการ** (รายการ Live Page Facebook).

ชลิต ผลอินทร์หอม และฐิตาพร กุลศิริวนิชย์.(ผู้ดำเนินรายการ). 11 พฤศจิกายน 2564. สมาคมผู้สอบบัญชีภาษีอากรแห่งประเทศไทย : **การทำบัญชีและการบริหารสำนักบัญชียุคดิจิทัล** (รายการ Live Page Facebook).

ชัดตา รัตนานนท์. **ปัญหาและทางแก้ปัญหาสำหรับระบบบัญชีของวัดไทยในกรุงเทพมหานคร.** สืบค้นเมื่อวันที่ : 14 มกราคม 2564, เข้าถึงได้จาก : http://www.thaithesis.org/detail.php?id=1082548000914.

ธงชัย จิรศิริโรจน์. 2564. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสำนักงานบริการรับทำ**บัญชีของสำนักงานสหพัฒน์การบัญชี ในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม.** สำนักงาน สหพัฒน์การบัญชี. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2557**. การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS.** กรุงเทพฯ : บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

นพณธ์ วงศ์คำ(บทคัดย่อ; 2545). **ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการของสำนักงานรับจัดทำบัญชีในการจัดทำบัญชีของธุรกิจในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.** มหาวิทยาลัยแม่โจ้ : เชียงใหม่. ศูนย์สารสนเทศการวิจัย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ(วช.).

บริษัท แอคเคาน์ติ้ง โซลูชั่น. 2564. **มาตรฐานการบัญชีไทย.** สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2564, http://accsol.co.th/standard.html.

บุญชม ศรีสะอาด. 2545. **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด. 2543. **การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. กรุงเทพฯ** : สุวีริยาสาส์น.

บูรพงษ์ วรรักษ์ธารา. 15 ธันวาคม 2564. บริษัทแอคเคาท์พลัสคอนซัลท์ จำกัด. สัมภาษณ์.

ประนอม คำผา. 2549. **สภาพปัญหาทางด้านการบัญชีของสถานประกอบการประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** งานวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ประนอม ผาคำ. 2548. **สภาพปัญหาทางด้านการบัญชีของสถานประกอบการประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัดและบริษัทจำกัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง.** บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล. 2550. **ปัญหาเรื่องการเงินและการบัญชีของวัด. กรุงเทพฯ** : กรมพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

พลากร เวียงใต้. 2555. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการบัญชีของวัดในเขตอำเภอเกษตรวิสัยจังหวัดร้อยเอ็ด. ขอนแก่น** : การศึกษาค้นคว้าอิสระ. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตกลุ่มวิชา การบัญชี. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

พวงเพชร แถบสีแดง. 16 ธันวาคม 2564. บริษัทสำนักงานบัญชี โอ.เอ.ซี จำกัด. สัมภาษณ์.

มณีวัลย์ แสงสว่าง. 16 ธันวาคม 2564. สำนักงานบัญชีไทย. สัมภาษณ์.

มยุรี บุญโต. 2553. **การจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี. งานวิจัยคณะวิทยาการจัดการ. การบัญชีบริหา**ร. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2546. **การบัญชีขั้นต้นและหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ. นนทบุรี** : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วิโรจน์ เฉลิมรัตนา. 2564. **มาตรฐานการบัญชีไทย.** สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2564, https://www.prosoftwinspeed.com/Article/Detail/99530).

ยุทธ ไกยวรรณ์. 2548. **วิธีวิจัยทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ**: ศูนย์สื่ออเสริมกรุงเทพ.

รสริน ศรีริกานนท์. 2555. **การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis**). เอกสารประกอบการบรรยาย. สงขลา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

รัศมี โพธิ์ศรี. 3 ธันวาคม 2564. บริษัทโตโยต้าแก่นนคร จำกัด. สัมภาษณ์.

ลดาศรี มุสิกะสาร. 10 พฤศจิกายน 2564. บริษัทเชนจ์เอสเตท จำกัด. สัมภาษณ์.

วิรัช วรรณรัตน์. 2538. **"การวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor analysis)**", วารสารการวัดผลการศึกษา. 48 (มกราคม-เมษายน 2538), 37-42.

ศิริวรรณ สุ่มเล็ก. 2547. **ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)กรณีศึกษา ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์**. วิทยานิพนธ์. สาขาวิชาการบัญชี. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

สวัสดิ์ หากิน. 2552. **ความคิดเห็นของผู้พิจารณาสินเชื่อระยะยาวของธนาคารในจังหวัดเชียงใหม่ต่อคุณภาพข้อมูลทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. เชียงใหม่** : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา.

สิน พันธุ์พินิจ. 2547. **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ**: วิทย์พัฒน์.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2540. **เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : เลี่ยงเชียง.

สุตราวดี บัวเทศ(บทคัดย่อ; 2547) . **"ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม"**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุทธนู ศรีไสย์. 2551. **สถิติประยุกต์สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาพร เพ่งพิศ(บทคัดย่อ; 2553). **"ปัญหาในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานคร"**. งานวิจัย. มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น. กรุงเทพมหานคร.

สุภาวดี กันภัย. 7 ธันวาคม 2564. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์. สัมภาษณ์.

สุรเดช เล็กแจ้ง . (ผู้ดำเนินรายการ). 16 กุมภาพันธ์ 2565. **ภาษีรู้ไว้ได้เปรียบ : ภาษีที่จำเป็นต้องรู้สำหรับผู้ประกอบการ (รายการ Live Page Facebook).**

วรวงค์ ระฆังทอง และสุเทพ พงษ์พิทักษ์. (ผู้ดำเนินรายการ). 9,15,29 มกราคม และ 5,12 กุมภาพันธ์ 2565. สมาคมผู้สอบบัญชีภาษีอากรแห่งประเทศไทย : ไขปัญหาภาษี เพื่อผู้ประกอบการ (รายการ Live Page Facebook).

อภิญญา วิเศษสิงห์. 2556. **การจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

อารี กุหลาบ(บทคัดย่อ; 2553). **การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีกรมทางหลวงในส่วนกลาง โดยใช้ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์(GFMIS).** คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

อังคณา นุตยกลุ. 2548. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ทำบัญชี ในการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีไทย สำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร.** การค้นคว้าแบบอิสระบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย. 2549. **หลักการและการใช้สถิติการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางการพยาบาล.** พิมพ์ครั้งที่ 3. สงขลา : ชานเมืองการพิมพ์.

เบญจมาภรณ์ เทพวิญญากิจ. 2545. **ปัญหาการให้บริการการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง.** วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เพ็ญธิดา พงษ์ธานี. 2552. **ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย. กรุงเทพฯ** : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

แดน กลุรูป. 2548. **การศึกษาข้อบกพร่องในการจัดทำบัญชีจากการตรวจสอบบัญชีของกรมพัฒนาธุรกจิการค้า.** การค้นคว้าแบบอิสระบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Athiwat. 2564. **การแก้ปัญหาเชิงรุก (Proactive Problem Solving).** สืบค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2563, https://athivvat.medium.com/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%81%E0%B8%81%E0%B9%89%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%8A%E0%B8%B4%E0%B8%87%E0%B8%A3%E0%B8%B8%E0%B8%81-proactive-problem-solving-1a870082fcc9.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

SPU
SRIPATUM UNIVERSITY KHONKAEN
S.M.A.R.T. CAMPUS

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น (**Guidelines for solving accounting problems of small and medium-sized private enterprise in Khon Kaen Provinces.**)

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่าน โปรดให้ข้อมูลในแบบสอบถามนี้ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษา

แบบสอบถามชุดนี้ จะมีรายละเอียดทั้งหมด 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ลักษณะของกิจการ จำนวนพนักงาน ระยะเวลาในการดำเนินงาน เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดทำบัญชี และปัญหาในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีหรือผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

ส่วนที่ 3 การจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี

ส่วนที่ 4 ข้อมูล เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นส่วนที่ให้ทางผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและให้ข้อเสนอแนะ

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความกรุณาในการตอบแบบสอบถาม

พลากร เวียงใต้
อาจารย์ประจำ คณะบัญชี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงโปรดตอบคำถามโดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน O ที่หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

O ชาย O หญิง

2. อายุ

O 20-30 ปี O 31-40 ปี O 41-50 ปี O มากกว่า 50 ปี

3. ระดับการศึกษา

O อนุปริญญาหรือ ปวส. O ปริญญาตรี O ปริญญาโท O อื่น ๆ

4. ตำแหน่งงานในนิติบุคคล

O เจ้าของกิจการ(ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี) O ผู้จัดการฝ่ายบัญชี/หัวหน้าแผนกบัญชี(ผู้ทำบัญชี)

5. ประสบการณ์การจัดทำบัญชี

O 1 ปี O 2-5 ปี O 6-10 ปี O มากกว่า 10 ปี

6. ลักษณะของการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล

O ห้างหุ้นส่วนจำกัด O บริษัทจำกัด O อื่นๆ

7. ลักษณะของการประกอบธุรกิจ

O ธุรกิจให้บริการ O ธุรกิจซื้อมาขายไป O ธุรกิจผลิตสินค้า

8. ขนาดของวิสาหกิจที่ประกอบกิจการ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

O การจ้างงานไม่เกิน 15 คน มูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 30 ล้านบาท (ค้าปลีก)

O การจ้างงาน 25 - 50 คน มูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้านบาท

O การจ้างงาน 16 - 30 คน มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเกิน 30 - 60 ล้านบาท

O การจ้างงาน 26 - 50 คน มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเกิน 50 - 100 ล้านบาท

O การจ้างงาน 51-200 คน มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเกิน 50 - 200 ล้านบาท

9. เงินลงทุนในนิติบุคคล

O ขนาดเล็ก (มีเงินลงทุนตั้งแต่ 100,000-300,000 บาท)

O ขนาดกลาง (มีเงินลงทุนตั้งแต่ 300,000-500,000 บาท)

O ขนาดใหญ่ (มีเงินลงทุนตั้งแต่ 500,000 บาทขึ้นไป)

10. ระยะเวลาดำเนินงาน

O 1-3 ปี O 4-6 ปี O 7-10 ปี O มากกว่า 10 ปี

11. ผู้ทำบัญชีของกิจการคือ

O พนักงานบัญชีของกิจการ O ผู้รับจ้างทำบัญชีอิสระ O เจ้าของกิจการ O สำนักงานบัญชี

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ปัญหาการจัดทำบัญชีนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น	**ระดับปัญหา**				
	มากที่สุด	**มาก**	**ปานกลาง**	**น้อย**	**น้อยที่สุด**
ด้านผู้ทำบัญชี					
1.ผู้ทำบัญชีไม่มีความรู้ ความสามารถ เพียงพอในการจัดทำบัญชี					
2. ผู้ทำบัญชีมีการเข้าออกบ่อย					
3. ผู้ทำบัญชีได้รับข้อมูลทางการบัญชีล่าช้า					
4. ข้อมูลทางการบัญชีไม่สอดคล้องกับความต้องการ					
5. ข้อมูลทางการบัญชีขาดความถูกต้องและครบถ้วน					
6. ผู้ทำบัญชีไม่สามารถจัดทำบัญชีและออกงบการเงินได้ภายในกำหนดเวลาเนื่องจากรับผิดชอบงานอื่นที่มิใช่งานบัญชีด้วย					
7. ผู้ทำบัญชีไม่มีความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี					
8. มาตรฐานการบัญชี ยากแก่การเข้าใจ และทำให้ยากแก่การจัดทำ					
9. ระดับความรู้ของผู้ประกอบการที่แตกต่างกันทำให้การทำความเข้าใจ ในงบการเงินต่างกัน					
ด้านผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี					
10. ผู้ประกอบการที่ไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านบัญชี ทำให้ทำความเข้าใจ งบการเงินได้ยาก					
11. ผู้ประกอบการไม่ให้ข้อมูลหรือเอกสารที่ครบถ้วนแก่ผู้ทำบัญชี					
12. ผู้ประกอบกิจการไม่มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจที่ดำเนินอยู่					

ปัญหาการจัดทำบัญชีนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดขอนแก่น	**ระดับปัญหา**				
	มากที่สุด	**มาก**	**ปานกลาง**	**น้อย**	**น้อยที่สุด**
13. ผู้ประกอบการมีเจตนาปกปิด ซ่อนเร้นข้อมูล หรือรายการทางบัญชี ทำให้งบการเงินไม่สามารถให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน					
14. ผู้ประกอบกิจการไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทางการบัญชี เช่น พรบ บัญชี **2543**					
15. ค่าใช้จ่ายในการทำบัญชีสูง					
16. ผู้ประกอบกิจการ ไม่ทราบประโยชน์ของการจัดทำบัญชี					
17. ผู้ประกอบการเน้นการทำบัญชีทางภาษีอากรมากกว่าทำตามหลักการบัญชี					
18. ขาดการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องในเรื่องบัญชี					
19. ไม่มีการนำสารสนเทศมาช่วยงานบัญชี เพราะค่าใช้จ่ายสูง					
20. อื่น ๆ ระบุ.....					

ส่วนที่ 3 การจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

จัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. การนำมาตรฐานการบัญชีมาจัดทำบัญชีจะทำให้การบัญชีมีความถูกต้อง ครบถ้วน					
2. ท่านคิดว่ามาตรฐานการบัญชี สามารถช่วยให้การจัดทำบัญชีของท่าน ถูกต้อง น่าเชื่อถือ					
3. ธุรกิจของท่าน มีความพร้อมด้านการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี					
4. บุคลากรของท่านมีความรู้ในการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี					
5. ท่านคิดว่าการจัดทำบัญชีของธุรกิจ สามารถลดความผิดพลาดในการบริหารธุรกิจ					
6. ท่านคิดว่าการจัดทำบัญชีของธุรกิจ ช่วยในการเจริญเติบโตของธุรกิจให้มากขึ้น					
7. ท่านคิดว่าบุคลากรในธุรกิจของท่าน สามารถที่จะเรียนรู้การจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ ได้					
8. ท่านคิดว่าผู้บริหาร มีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม					
9. ท่านคิดว่าการจัดทำบัญชี ช่วยให้กิจการสามารถลดต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายลงได้					
10. ธุรกิจของท่าน มีความเหมาะสมที่จะจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี					
11. ธุรกิจของท่านมีความสามารถที่จะจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามระบบบัญชี					
12. ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อแผนกบัญชี					
13.ผู้บริหารมีความรู้ด้านการจัดทำบัญชี					

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการบันทึกบัญชี การจัดเก็บเอกสารทางการค้า การรายงานข้อมูลทางการค้า การควบคุมภายใน และการตรวจสอบบัญชี

1. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลท่านมีอะไรบ้าง

1.1..... .....

1.2..... .....

1.3..... .....

2. ถ้าท่านมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ท่านสามารถปรึกษาใคร

☐ สำนักงานบัญชี ☐ เจ้าหน้าที่รัฐ/กรมสรรพากรหรือกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

☐ ผู้สอบบัญชี ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ .....

3. ท่านคิดว่าหน่วยงานของรัฐบาลควรมีมาตรการช่วยเหลือท่านในเรื่องการจัดทำบัญชีอย่างไรบ้าง

3.1..... .....

3.2..... .....

3.3..... .....

ข้อเสนอแนะ (โปรดระบุ)

....

....

....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความกรุณาในการตอบแบบสอบถาม

พลากร เวียงใต้

อาจารย์ประจำ คณะบัญชี

แบบสัมภาษณ์

ชื่อโครงการวิจัย แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตจังหวัดขอนแก่น

ชื่อผู้ที่ให้สัมภาษณ์.....

ชื่อผู้ที่สัมภาษณ์.....วันเดือนปีที่สัมภาษณ์.....

เวลา.....สถานที่.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ปัจจุบันองค์กรของท่านมีการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

2. อธิบายกระบวนการจัดทำบัญชีสำหรับองค์กรของท่าน มาให้เข้าใจพอสังเขป

.....

.....

.....

3. ปัจจุบันองค์กรของท่านมีระบบการจัดทำบัญชีรูปแบบใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 ปัญหาในการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ปัจจุบันองค์กรของท่านพบปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

2. องค์กรของท่านมีปัญหาเกี่ยวกับผู้จัดทำบัญชี อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 การนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้ในการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ในอนาคตองค์กรของท่านมีแนวทางที่จะมีการนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้ในการจัดทำบัญชีหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่า การนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้ในการจัดทำบัญชี ช่วยให้เกิดประโยชน์อย่างไรบ้างกับองค์กรของท่าน

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 รูปแบบการจัดทำบัญชีสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอนาคต

1. ท่านมีข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอนาคตอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณท่านมา ณ โอกาสนี้ ที่กรุณาให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ในครั้งนี้

พลากร เวียงใต้
อาจารย์ประจำ คณะบัญชี

ภาคผนวก ข

แบบตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับเป้าหมาย (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับเป้าหมาย (IOC)
ของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการข้อความคิดเห็น	**ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ (R)**			**ผลรวม (R)**	**ค่า IOC**	**แปลผล**
	1	2	3			
ปัญหาด้านผู้ทำบัญชี						
1.ผู้ทำบัญชีไม่มีความรู้ ความสามารถเพียงพอในการจัดทำบัญชี	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
2.ผู้ทำบัญชีมีการเข้าออกบ่อย	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
3. ผู้ทำบัญชีได้รับข้อมูลทางการบัญชีล่าช้า	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
4.ข้อมูลทางการบัญชีไม่สอดคล้องกับความต้องการ	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
5.ข้อมูลทางการบัญชีขาดความถูกต้องและครบถ้วน	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
6. ผู้ทำบัญชีไม่สามารถจัดทำบัญชีและออกงบการเงินได้ภายในกำหนดเวลาเนื่องจากรับผิดชอบงานอื่นที่มิใช่งานบัญชีด้วย	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
7.ผู้ทำบัญชีไม่มีความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี	0	+1	+1	**+2**	**0.6**	**ใช้ได้**
8.มาตรฐานการบัญชี ยากแก่การเข้าใจและทำให้ยากแก่การจัดทำ	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
9.ระดับความรู้ของผู้ประกอบการที่แตกต่างกันทำให้การทำความเข้าใจ ในงบการเงินต่างกัน	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**

รายการข้อความคิดเห็น	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ (R)			ผลรวม (R)	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
ปัญหาด้านผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี						
10.ผู้ประกอบการที่ไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านบัญชี ทำให้ทำความเข้าใจ งบการเงินได้ยาก	+1	0	+1	**+2**	**0.6**	**ใช้ได้**
11.ผู้ประกอบการไม่ให้ข้อมูลหรือเอกสารที่ครบถ้วนแก่ผู้ทำบัญชี	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
12.ผู้ประกอบกิจการ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจที่ดำเนินอยู่	+1	0	+1	**+2**	**0.6**	**ใช้ได้**
13.ผู้ประกอบการมีเจตนาปกปิด ซ่อนเร้นข้อมูล หรือรายการทางบัญชี ทำให้งบการเงินไม่สามารถให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
14.ผู้ประกอบกิจการไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทางการบัญชี เช่น พรบ บัญชี **2543**	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
15.ค่าใช้จ่ายในการทำบัญชีสูง	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
16.ผู้ประกอบกิจการ ไม่ทราบประโยชน์ของการจัดทำบัญชี	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
17.ผู้ประกอบการเน้นการทำบัญชีทางภาษีอากร มากกว่าทำตามหลักการบัญชี	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
18.ขาดการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องในเรื่องบัญชี	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**

รายการข้อความคิดเห็น	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ (R)			ผลรวม (R)	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
19. ไม่มีการนำสารสนเทศมาช่วยงานบัญชี เพราะค่าใช้จ่ายสูง	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
20.อื่น ๆระบุ.....	0	+1	+1	**+2**	**0.6**	**ใช้ได้**
ด้านการจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี						
1. การนำมาตรฐานการบัญชีมาจัดทำบัญชีจะทำให้การบัญชีมีความถูกต้อง ครบถ้วน	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
2. ท่านคิดว่ามาตรฐานการบัญชี สามารถช่วยให้การจัดทำบัญชีของท่าน ถูกต้อง น่าเชื่อถือ	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
3. ธุรกิจของท่าน มีความพร้อมด้านการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
4. บุคลากรของท่านมีความรู้ในการจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
5. ท่านคิดว่าการจัดทำบัญชีของธุรกิจสามารถลดความผิดพลาดในการบริหารธุรกิจ	+1	+1	+1	+3	**1.0**	**ใช้ได้**
6. ท่านคิดว่าการจัดทำบัญชีของธุรกิจ ช่วยในการเจริญเติบโตของธุรกิจให้มากขึ้น	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
7. ท่านคิดว่าบุคลากรในธุรกิจของท่านสามารถที่จะเรียนรู้การจัดทำบัญชีให้ถูกต้องครบถ้วน และสมบูรณ์ ได้	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**

รายการข้อความคิดเห็น	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ (R)			ผลรวม (R)	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
8. ท่านคิดว่าผู้บริหาร มีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	+1	0	+1	**+2**	**0.6**	**ใช้ได้**
9. ท่านคิดว่าการจัดทำบัญชี ช่วยให้กิจการสามารถลดต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายลงได้	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
10. ธุรกิจของท่าน มีความเหมาะสมที่จะจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
11. ธุรกิจของท่านมีความสามารถที่จะจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามระบบบัญชี	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
12. ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อแผนกบัญชี	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**
13.ผู้บริหารมีความรู้ด้านการจัดทำบัญชี	+1	+1	+1	**+3**	**1.0**	**ใช้ได้**

สูตร $IOC = \frac{\sum R}{N}$

ค่า $IOC = \frac{31}{33}$

$= 0.939$

สรุปผลแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ = **0.94** แปลผลว่า **ใช้ได้**

ภาคผนวก ค

สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

สัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบอัลฟ่า เมื่อนำไปลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน
และสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบอัลฟ่า เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้หมด 382 คน

ลองใช้ (Tryout)			หลังเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว		
N	N of Items	Cronbach's Alpha	N	N of Items	Cronbach's Alpha
30	33	0.810	382	33	0.911

Each Category after Completing Data Collection (382 subjects)

Categories	N	N of Items	Cronbach's Alpha
ปัญหาการจัดทำบัญชี			
1. ด้านผู้ทำบัญชี	382	9	0.906
2. ด้านผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี	382	11	0.905
การจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี	382	13	0.912
รวมทั้งฉบับ	382	**33**	**0.911**

ภาคผนวก ง

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมืองานวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมืองานวิจัย

1. อาจารย์จิรศักดิ์ สหสิทธิวัฒน์	CEO สถาบัน TA Inspire by อ.น้อย
	กรรมการบริษัท เจ เอส ตรวจสอบบัญชี จำกัด
	กรรมการบริษัท อ.น้อย เทรนนิ่ง จำกัด
	ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต CPA
	ผู้สอบบัญชีภาษีอากร TA
	วิทยากรอบรม CPD ผู้ทำบัญชี TA และ CPA
2. อาจารย์สุรเดช เล็กแจ้ง	ผู้ดูแลเพจภาษีรู้ไว้ได้เปรียบ
	ผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชีภาษีอากร
	กรรมการผู้จัดการ บริษัทตรวจสอบและที่ปรึกษา
	เอส แอล เค จำกัด
	นักศึกษาปริญญาเอกปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
	(การบัญชี) มหาวิทยาลัยศรีปทุม
3. ดร.ปฏิพัทธ์ ตันมิ่ง	ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานบริการการศึกษา
	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1. นางสาวพวงเพชร แถบสีแดง	จากบริษัทสำนักงานบัญชี โอ.เอ.ซี จำกัด
2. นายบูรพงษ์ วรรักษ์ธารา	จากบริษัทแอคเคาท์พลัสคอนซัลท์ จำกัด
3. นางสาวลดาศรี มุสิกะสาร	จากบริษัทเชนจ์เอสเตท จำกัด
4. นางสาวกฤพร ระฆังทอง	จากบริษัทคู่คิดการบัญชี จำกัด
5. นางสาวรัศมี โพธิ์ศรี	จากบริษัทโตโยต้าแก่นนคร จำกัด
6. นางสาวสุภาวดี กันภัย	จากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์
7. นายจักรพรรดิ กำลังเหลือ	จากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
8. นางสาวชลลดา จันทรแดง	จากวิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ
9. นางสาวจิราลักษณ์ รัตนวิวัฒน์	จากสำนักงานพาณิชย์ขอนแก่น
10. นางสาวมณีวัลย์ แสงสว่าง	จากสำนักงานบัญชีไทยขอนแก่น

(ที่มา : จากการสัมภาษณ์เชิงลึก, 2564)

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล พลากร เวียงใต้

วัน เดือน ปี เกิด 20 มีนาคม 2527

ภูมิลำเนา อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ที่อยู่ปัจจุบัน 337/351 หมู่ 2 ถนนมิตรภาพ ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ตำแหน่งปัจจุบัน หัวหน้าสาขาวิชาการบัญชี
ผู้สอบบัญชีภาษีอากร (TAX AUDITOR)

สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น
สำนักงานบัญชีไทย ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2540 ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองเกษตรวิสัย
ตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

พ.ศ. 2546 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจันทรุเบกษาอนุสรณ์
ตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

พ.ศ. 2549 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชา การบัญชี
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยียโสธร
ตำบลบากเรือ อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

พ.ศ. 2551 บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) สาขาวิชา การบัญชี
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

พ.ศ. 2556 บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บธ.ม.) กลุ่มวิชา การบัญชี
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น

พ.ศ. 2559 ประกาศนียบัตรบัณฑิต (วิชาชีพครู)
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น